

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı**

**ÇATIŞMALARIN ÇÖZÜMÜNE YAKLAŞIM
ÖLÇEĞİ'NİN “THE REVISED CONFLICT TACTICS
SCALES (CTS 2)” ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE
GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI**

Yıldı Arzu ABA

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2008

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı**

**ÇATIŞMALARIN ÇÖZÜMÜNE YAKLAŞIM
ÖLÇEĞİ'NİN “THE REVISED CONFLICT TACTICS
SCALES (CTS 2)” ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE
GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI**

Yıldı Arzu ABA

Yüksek Lisans Tezi

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Özen KULAKAÇ**

Bu çalışma Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yönetim Birimi
Tarafından Desteklenmiştir.
(Proje No: 2006 020 122 010)

“Kaynakça Gösterilerek Tezimden Yararlanılabilir”

Antalya, 2008

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne;

Bu çalışma jürimiz tarafından Yüksek Lisans Programında Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin "The Revised Conflict Tactics Scales (CTS 2)" Üniversite Öğrencilerinde Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması tezi olarak kabul edilmiştir. **13/02/2008**

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Özen KULAKAÇ,
Akdeniz Üniversitesi
Antalya Sağlık Yüksekokulu

Üye: Prof. Dr. Mehmet Ziya FIRAT
Akdeniz Üniversitesi
Ziraat Fakültesi

Üye: Doç. Dr. Nurşen ÖZÇELİK ADAK
Akdeniz Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi

Üye: Doç. Dr. Kamile KUKULU
Akdeniz Üniversitesi
Antalya Sağlık Yüksekokulu

Üye: Doç. Dr. Zeynep CANLI ÖZER
Akdeniz Üniversitesi
Antalya Sağlık Yüksekokulu

ONAY:

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../2008 tarih ve/..... sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Nurettin OĞUZ
Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu araştırma, flört eden üniversite öğrencilerinde sözel, psikolojik, fiziksel, seksüel şiddet ve yaralanma durumunu belirlemeye yönelik Straus, Hamby, Boney-McCoy, & Sugarman tarafından 1972 yılında geliştirilen ve 1996'da revize edilen "Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin (The Revised Conflict Tactics Scales (CTS 2) Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, Akdeniz Üniversitesi Fakülte ve Yüksekokullarında okuyan 624 öğrenci ile yapılmıştır. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin dil geçerliği için Türkçe'ye çevirisi ve geri çevirisi yapılmış, içerik geçerliği için uzman görüşü alınmıştır. Uzmanların ölçek maddelerine verdikleri puanların analizinde Kendall İyi Uyuşum Katsayısı Korelasyonu ($W = 0.247$; $p = 0.08$) kullanılmış ve istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Türkçe ölçeğin ön uygulaması 50 üniversite öğrencisi ile yapılmış, daha sonra örneklem grubuna uygulanmıştır.

Ölçeğin güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla iç tutarlılık güvenirlik katsayısı hesaplanıp ve test-retest yöntemi kullanılmıştır. Türkçe uyarlamasının iç tutarlılık güvenirlik katsayısı 0.92, alt ölçeklerin iç tutarlılık güvenirlik katsayıları 0.76 ile 0.92 arasında değişen değerlerde bulunmuştur. Ölçeğin zamana karşı değişmezliğini değerlendirmede test-retest yöntemi kullanılmış, 30 öğrenciye 4 hafta ara ile ölçek tekrar uygulanmıştır. İki uygulama arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile hesaplanmış ve korelasyon değerleri 0.97 ile 1.00 ($p=0.00$) arasında bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirliğini değerlendirmek için yapılan Pearson Momentler Çarpım analizinde madde korelasyonları 0.17 ile 0.68 arasında dağılım göstermiştir. İstatistiksel olarak $p<0.01$ düzeyinde pozitif yönde anlamlı bulunması ($p=0.00$) nedeniyle hiçbir madde ölçekten çıkarılmamıştır.

Sonuç olarak, Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Türkçe formunun Türk üniversite öğrencilerinde flört şiddetini ölçmek için geçerli ve güvenilir bir araç olduğu saptanmıştır. Bundan sonra yapılacak araştırmalar için, CTS 2'nin farklı sosyo-demografik özelliklere sahip gruplarda uygulanması ve bu gruplardaki geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Flört Şiddeti, Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği, Geçerlik ve Güvenirlik

ABSTRACT

The aim of this study was to evaluate the validity and reliability factors of the Turkish version of CTS 2 Scale (The Revised Conflict Tactics Scales) which was developed by Straus, Hamby, Boney-McCoy, & Sugarman and which was renewed in 1996. CTS 2 is for measuring flirting university students in verbal, psychological, sexual violence, and injury patterns.

The sample of this research involved the students of the faculties and colleges of Akdeniz University. As for the language validity of the translations and back translations into Turkish of Conflict Tactics Scales, a specialist's view was taken into consideration as well as the content validity. For the analysis of the points of the items of the scale, The Kendall Coefficient of Concordance ($W = 0.247$; $p = 0.08$) was used and it was found to be statistically meaningful. The pre-application of the Turkish version of the scale was made with 50 university students who carry similar features with the sample group, then ($n=624$) was applied to the sample.

In order to evaluate the reliability of the scale, internal consistency reliability approximant and test – re-test methods were applied. It was found that internal consistency reliability approximant is 0.92 and the internal consistency reliability approximants of the sub-scales were values ranging between 0.76 and 0.92. In the Pearson's moment correlation coefficient analysis which was used for the reliability of the scale, item correlations had different values from 0.17 to 0.68.

Statistically $p<.001$ level was found positively meaningful ($p=0.00$), thus, any item was not excluded from the scale. Test – retest the scale was applied again after 4 weeks to 30 students in order to evaluate the stability of the scale referring time. The relationship between the two was calculated by Pearson's Moment Correlation Coefficient and correlation values were found between 0.97 ile 1.00 ($p=0.00$).

As a result The Revised Conflict Tactics Scale's Turkish translation was fixed as reliable and valid means to measure the dating violence among Turkish university students. As for the researches, it is recommended to apply the CTS 2 on different groups that carry different socio-demographic features and analysis of the validity and reliability of the Turkish version of CTS 2.

Key Word: Dating Violence, Conflict Tactics Scales, Validity and Reliability

TEŞEKKÜR

Yazar, bu çalışmanın gerçekleşmesine katkılarından dolayı, aşağıda adı geçen kişi ve kuruluşlara içtenlikle teşekkür eder.

Sayın Doç. Dr. Özen Kulakaç, tez danışmanım olarak değerli bilgileri, görüş ve önerileri ile çalışmanın planlama ve yürütülmesinde yol gösterici ve destekleyici katkılarda bulunmuştur.

Sayın Öğr. Gör. Gülten Sucu kişisel kütüphanesini araştırmama açarak katkıda bulunmuştur.

Sayın Prof. Dr. Kadriye Buldukoğlu, Sayın Prof. Dr. Hilal Özcebe, Sayın Prof. Dr. Sevinç Özen Güçlü, Sayın Prof. Dr. Gülsen Öztunalı Kayır, Sayın Yrd. Doç. Dr. Selma Öncel ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Samiye Mete, araştırma formunun geliştirilmesinde katkıda bulunmuşlardır.

Akdeniz Üniversitesi öğrencileri, değerli katılımlarıyla araştırmanın gerçekleşmesine katkıda bulunmuşlardır.

Antalya Kızılay Kan Merkezi çalışanları, yüksek lisans eğitimim boyunca destekleriyle yanımda bulunmuşlardır.

Araştırmam ve eğitim yaşantım süresince beni güdüleyen ve manevi desteklerini her zaman yüreğimde hissedeceğim eşim Gökhan Aba, annem Radiye Kasımoğlu, babam Kurban Kasımoğlu ve kardeşim Kahraman Kasımoğlu büyük sabır ve destek göstermişlerdir.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	iv
SİMGELER VE KISALTMALAR	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ	vii
TABLolar DİZİNİ	viii
GİRİŞ	
1.1. Problemin Tanımı ve Önemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
GENEL BİLGİLER	
2.1. Tanım	3
2.2. Flört Şiddetinin İnsidans ve Prevalansı	4
2.3. Şiddet Teorileri	6
2.4. Şiddet Davranışını Ortaya Çıkaran Risk Faktörleri	7
2.5. Şiddet Tipleri ve Şekilleri	9
2.6. Gençlerin Şiddete İlişkin Tutum ve Davranışları	11
2.7. Şiddetin Sağlık Üzerine Etkileri	13
2.8. Flört Şiddetine Yönelik Hemşirenin Rol ve Sorumlulukları	14
2.9. Kültürlerarası Ölçek Uyarlaması Çalışmaları	16
2.9.1. Psikolinguistik Özellikler / Dil Uyarlaması	16
2.9.2. Psikometrik Özelliklerin İncelenmesi/Geçerlik ve Güvenirlik İşlemleri	17
2.9.2.1. Güvenirlik Analizi	17
2.9.2.2. Geçerlik Analizi	21
GEREÇ VE YÖNTEM	
3.1. Araştırmanın Tipi	24
3.2. Araştırmanın Yeri	24
3.3. Araştırmanın Örneklemi	24
3.4. Araştırma Etiği	25
3.5. Veri Toplama Araçları	25
3.6. Araştırmanın Ön Uygulaması	27

3.7. Verilerin Toplanması	27
3.8. Araştırma Planının Şeması	28
3.9. Verilerin Değerlendirilmesi	29
BULGULAR	30
4.1. Katılımcıları Tanıtıcı Özellikler	30
4.2. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Analizleri	32
4.2.1. Geçerlik Analizleri	32
4.2.1.1. Kapsam Geçerliği	32
4.2.1.2. İç Ölçüt Geçerliği	35
4.2.2. Güvenirlik Analizleri	35
4.2.2.1. İç Tutarlılık	35
4.2.2.2. Zamana Karşı Değişmezlik Analizi	42
4.3. Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinde Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği Sonuçlarının Değerlendirilmesi	42
TARTIŞMA	44
5.1. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Geçerliğinin Değerlendirilmesi	44
5.2. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Güvenirliğinin Değerlendirilmesi	44
5.3. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'ne İlişkin Araştırma Sonuçlarının İncelenmesi	46
SONUÇLAR	48
ÖNERİLER	50
KAYNAKLAR	51
ÖZGEÇMİŞ	58
EKLER	
EK 1. Katılımcıları Bilgilendirme Formu	
EK 2. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin İzin Formu	
EK 3. Araştırma İzin Belgesi	
EK 4. Öğrencilere Ait Sosyo-Demografik Veri Formu	
EK 5. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği	
EK 6. Conflict Tactics Scale (CTS 2)	

SİMGELER VE KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
CTS 2	: The Revised Conflict Tactics Scales
DVRC	: Dating Violence Resource Center
Maks.	: Maksimum
Min.	: Minimum
Ort.	: Ortalama
r	: Korelasyon katsayısı
SPSS	: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı (Statistical Programme for Social Sciences)
Std./Sd	: Standart Değer
WHO	: World Health Organization
vb.	: ve benzeri
α	: Alfa katsayısı
KR 20 / 21	: Kuder Richardson 20 / 21 Güvenirlilik Katsayısı

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil	Sayfa No
1.1. Şiddet Tipleri	10
2.1. Ergenlikte Kimlik Gelişimi	12

TABLULAR DİZİNİ

Tablo	Sayfa No
3.1. Katılımcıların Cinsiyete ve Fakülte/Yüksekokullara Göre Dağılımı	24
3.2. Araştırma Verilerinin Değerlendirmesinde Kullanılan İstatiksel Yöntemler	29
4.1. Üniversite Öğrencilerinin Sosyo-demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	30
4.2. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği Uzman Görüşlerinin Değerlendirmesi	33
4.3. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin İç Ölçüt Geçerliği Analizleri (Şiddeti Uygulayan)	35
4.4. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin İç Ölçüt Geçerliği Analizleri (Şiddeti Maruz Kalan)	35
4.5. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Madde-Toplam Puan Korelasyonları	36
4.6. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği Tek Sayılı Maddelerinin Madde-Toplam Puan Korelasyonları	39
4.7. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği ve Alt Ölçeklerin Ortalama, Standart Sapma ve Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı	41
4.8. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Alt Ölçek Toplam Puanları ile Ölçek Toplam Puan Korelasyonu	41
4.9. Alt Ölçeklerin Test-Retest Analizinden Elde Edilen Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri ve Korelasyonları	42
4.10. Üniversite Öğrencilerinin Alt Ölçeklere İlişkin Şiddeti Uygulama ve Şiddete Maruz Kalma Prevalansları (%)	43
4.11. Öğrencilerin CTS 2'sinin Alt Ölçeklerinin Şiddeti Uygulama ve Şiddete Maruz Kalmaya İlişkin Verdikleri Yanıtlar Arasındaki Korelasyon ve Anlamlılıklar	43

GİRİŞ

1.1. Problemin Tanımı ve Önemi

İlişkilerdeki şiddet üzerine yapılmış çalışmaların çoğu evli çiftler ve çocuğa yönelik şiddet üzerine odaklanmış ve flört eden çiftler arasındaki şiddete daha az yer verilmiştir (1, 2). Oysa istatistikler her üç flört ilişkisinden birinde, genç çiftlerin şiddet davranışı deneyimlediklerini göstermektedir (3, 4, 5). Buna ek olarak ABD Kriminal Adalet Bürosu istatistiklerine göre cinsel şiddete en yüksek oranda maruz kalan kadınların yaş grubu flört etme yaşları olan 16-19 yaş olarak verilmekte ve bu yaş grubu kızların zorla cinsel ilişkiye maruz kalma riskinin 50 yaş ve üstüne göre 84 kez daha fazla olduğu belirtilmektedir (6).

Son yıllarda evlilik bağı olmaksızın sürdürülen ilişkilerle birlikte, çiftler arasında şiddet olgusu (Dating Violence) önemli bir sosyal sorun ve toplum sağlığı problemi olarak ortaya çıkmıştır (2, 7). Bu doğrultuda Flört şiddeti; evli olmayan ve duygusal bir beraberlik yaşayan daha çok 16-24 yaşlar arasındaki kızlar ve erkeklerin karşılıklı olarak birbirlerine uyguladıkları şiddet içeren davranış ya da tehdit olarak tanımlanmaktadır (4, 8). Flört şiddeti psikolojik ve sözel saldırıdan ırza geçme ve cinayete kadar uzanabilmektedir (2).

Şiddetin nedenleri çok yönlü sosyo-kültürel, çevresel, ailesel, kişilerarası ve gelişimsel özellikleri içermektedir. Şiddet sadece bir sağlık sorunu değil aynı zamanda sağlığı etkileyen bir risk faktörü olarak da ele alınmaktadır (9). Partnerlerinden psikolojik, fiziksel ve seksüel şiddet gören bireylerin sağlığı olumsuz yönde etkilenmektedir. Şiddetin sağlık üzerine etkisi, doğrudan yaralanma olarak ortaya çıkabildiği gibi, gelecek dönemlerde kadınlar için hastalık oluşumunda risk teşkil etmektedir. Flört eden çiftler arasındaki şiddet, yalnız fiziksel ve mental sağlık sonuçlarını etkilemesi nedeniyle değil, aynı zamanda duygusal bir beraberliğe hazırlanıldığı yaşam devresinde ortaya çıktığı için de önemli bir problemdir (2).

Türkiye’de flört eden çiftler arası şiddetin ele alınması çok yeni olup, konuya ilişkin literatür son derece sınırlıdır. Oysa globalleşen dünyada değişen sosyo-kültürel özellikleriyle birlikte Türkiye’de flört eden gençlerin oranı hızla artmaktadır. Ülkemizde flört şiddeti üzerinde özel olarak şiddet tanımlaması yapılmış yalnız bir çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre, Türkiye’de flört eden kadınlar yaygın olarak şiddete uğramaktadırlar (10).

Sağlıklı bir toplum ve gelecek için flört şiddetinin toplumsal bir sorun olarak ele alınması gerekliliği gün geçtikçe artmaktadır. Engellenemez bir halk sağlığı sorunu olarak görünen şiddetin tanımlanması, risk gruplarının belirlenmesi ve bu risk gruplarına yönelik önleyici politikaların geliştirilmesi gerekmektedir (11). Şiddete uğrayan gençlerin iletişim kurdukları profesyonellerin başında sağlık bakım çalışanları gelmektedir. Eğitici, danışman, koruyucu gibi rolleri olan hemşireler ise, şiddete maruz kalan gençlere yardımcı olup, doğrudan ve dolaylı yollarla toplum sağlığını koruma ve geliştirme yolunda hizmet vermek için uygun bir konumdadır. Üniversite öğrencilerindeki şiddet ve şiddeti etkileyen faktörleri belirleyecek bir ölçme aracının (The Revised Conflict Tactics Scales) Türkçe’ye uyarlanması, toplum sağlığı sorunu olan şiddetin prevalansının ve bunu etkileyen faktörlerin, doğru ve

kısa zamanda belirlenmesine ve bu duruma yönelik profesyonel bakım vericilerin önleme çalışmalarını geliştirerek başarıyla uygulayabilmesine olanak sağlayacaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilişkilerdeki şiddet içeren davranışlara yönelik geliştirilen “Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği’ni” Türkçe’ye uyarlayarak üniversite öğrencilerinde geçerlik ve güvenilirliğini saptamaktır.

GENEL BİLGİLER

2.1. Tanım

Şiddetin sözlük anlamı; sertlik, katı ve kaba davranış, bedene zor uygulama, bedensel zedelenmeye neden olma, kişisel özgürlüğü zor yoluyla kısıtlama, büyük güç, haşinlik, kin, öfke, nefret gibi duyguların davranışa döküldüğü saldırganlık biçimi olarak açıklanmaktadır (12). Latince “Violentia” (sert ya da acımasız kişilik, güç) kelimesinden gelen şiddet genel anlamda, sahip olunan güç veya kudretin, yaralanma ve kayıpla sonlanan veya sonlanma olasılığı yüksek biçimde bir başka insana, kendine, bir gruba veya topluma karşı fiziksel ya da duygusal güç uygulanmasıdır (10, 13).

Şiddeti, doğanın kendisinde var olduğu şekliyle bir çatışma biçiminde ele alarak, ilk dile getiren düşünürlerden birisi Herakleitos'tur (14). Herakleitos'a göre, evren sürekli çatışmaların yaşandığı bir yerdir ve kavga herkes için ortak, adalet ise bir çatışmadır. Bu düşünceye göre adalet bile ancak kavgayla sağlanabilir. Dolayısıyla şiddet doğadır ve insan da doğanın bir parçası olarak onun şiddetinin bir ürünüdür. Bu görüşün karşısında ise, insan doğasının şiddete yatkın olmadığını, şiddetin öğrenildiğini belirten hümanistik bakış yer almaktadır (14). Nicolo Machivelli'ye göre de kişiyi en üst güce sahip kılacak yol ve yöntemler mubahtır (15).

Yaşayan her canlının doğasında şiddet dürtüsünün az ya da çok olarak bulunduğu bilinmekle birlikte, eğitilebilir, engellenebilir, bastırılabilir olduğu da kabul edilmiştir. Kökeni insanoğlunun var oluşundan bu yana süre gelen şiddet kişiden kişiye, toplumdan topluma, kültürden kültüre göre çok farklı algılanmaktadır (16). Şiddet, özel bir sınıfa veya etnik gruba ait bir olgu olmayıp toplumun her kesiminde birçok yaşam alanında görülmektedir; bu nedenle toplumda herkes şiddet riski ile karşı karşıyadır (10). Şiddet olgusunun incelenmesine yönelik olarak yapılan araştırmalar, şiddetin tek bir boyutta ele alınamayacak kadar karmaşık bir olgu olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla şiddet, biyolojik, psikolojik ve sosyo-kültürel bakış açılarıyla çok boyutlu bir biçimde incelenmelidir (14).

“Flört şiddeti”, evli olmayan ve duygusal bir beraberlik yaşayan çiftlerin karşılıklı olarak birbirlerine uyguladıkları şiddet içeren davranış ya da tehdit olarak tanımlanmaktadır (4, 8). Oysa flört dönemi, gençlerin duygusal açıdan olgunlaşmalarını, çeşitli komplekslerinden kurtulmalarını, cinsellik konusunda bilgilenmelerini, gençlerin evlilik öncesinde birbirlerini tanıyarak bilinçli bir beraberlik oluşturmalarını sağlayacak bir deneyim veya eğitim biçimi olarak tanımlanmaktadır (17).

İlişkilerdeki şiddet üzerine yapılmış çalışmaların çoğu evli çiftler ve çocuğa yönelik şiddete odaklanmış ve flört eden çiftlerdeki şiddete daha az yer verilmiştir (1). Nitekim toplumda aile içi şiddet çalışmaları 1700'lü yıllara kadar uzanırken flört eden çiftlerdeki şiddet davranışı üzerindeki ilk çalışmalar 1970'lerin başında başlamıştır (18). Geçtiğimiz on yıl içinde ise flört eden çiftler arasındaki şiddetin sosyal ve toplumsal sağlık problemleri arasında önemli bir yere sahip olduğu ve sağlık için tehdit oluşturduğu anlaşılmıştır (2). Araştırmalara göre, şiddet uygulayan ve uygulanan kız ve erkek oranları gittikçe artmaktadır (3, 10). Dünyanın birçok

yerinde flört şiddeti, modern hayatın en çarpıcı ve önemli sorunlarından biri olarak kendini göstermektedir. Türkiye’de ise son on yıla kadar önemli bir toplum sağlığı sorunu olarak kabul edilmediği halde, bu görüş giderek değişmeye başlamıştır (10).

2.2. Flört Şiddetinin İnsidans ve Prevalansı

Dünya’da bu konuda yapılan çalışmalar birbirine benzerlik göstermektedir. İstatistikler gençlerin ortalama her üç ilişkisinden birinde, şiddet davranışı deneyimlediklerini göstermektedir (4, 5). Flört eden genç kızlardaki en yüksek şiddet deneyiminin ise 16-24 yaşlar arasında olduğu saptanmıştır (1, 4).

Furlong ve arkadaşlarının (2005) belirttiğine göre, 1988 yılında ABD’de 123 liseli kız öğrenciler üzerinde yapılan çalışmada, genç kızların %24’ünün en az bir kez fiziksel şiddete maruz kaldığı, %14’ünde ise bu durumun tekrarlandığı tespit edilmiştir (1). Yeni Zelanda’da (2000) 373 liseli öğrenci üzerinde yapılan çalışmada, kız öğrencilerin %76 ve erkek öğrencilerin %67’sinin istenmeyen seksüel aktiviteye, kız öğrencilerin %17 ve erkek öğrencilerin %13’ünün fiziksel şiddete maruz kaldığı rapor edilmiştir. 1997’de Los Angeles’ta 707 liseli öğrenci üzerinde yapılan bir araştırmada ise fiziksel şiddet oranı %38 olarak bulunmuştur. Çalışmalar farklılık göstermekle birlikte, genç çiftlerin %9 ve %57 arasında değişen fiziksel şiddet deneyimi yaşadıklarını göstermektedir (5).

Hickmen ve Jaycox’a (2004) göre, ABD’de 1993–1999 yılları arasında 16–19 yaşları arasındaki partnerleri tarafından fiziksel şiddet gören genç kızların %22’sinin şiddet sonucu öldüğü rapor edilmiştir (19). O’Keefe ve Treister’in (1998) yaptığı çalışmada ise; diğer çalışmalardan farklı sonuçlar bulunmuştur. Los Angeles’ta 939 öğrenci (385 erkek ve 554 kız) üzerinde yapılan bu araştırma sonuçlarında erkeklerin kızlardan daha çok fiziksel şiddet gördükleri, kızların ise erkeklerden daha fazla seksüel şiddet gördükleri ve sıklıkla şiddetin erkekler tarafından başlatıldığı rapor edilmiştir (20).

Patten’in (2000) belirttiğine göre, flört eden 13- 18 yaş arasındaki 600 liseli kız ve erkek öğrenci üzerinde yapılan çalışmada kız öğrencilerin %36.4’ü, erkek öğrencilerin %37.1’i ilişkilerinde fiziksel şiddet deneyimi bulunduğunu bildirmiştir (21).

Timothy ve arkadaşlarının (2005) yaş ortalaması 17.1 olan 973 kız öğrenci üzerinde yaptıkları çalışmada, fiziksel ve seksüel şiddet uygulanan kızların %48’inin cinsel ilişkilerinde kondom kullanmadığı, bunun sonucu olarak %10’unda seksüel yolla bulaşan hastalıkların geliştiği ve %22’sinin gebe kaldığı tespit edilmiştir (5).

Polat’ın (2005) belirttiğine göre, Cape Town varoşlarındaki bir antenatal klinikte yaş ortalamaları 16 olan 192 genç annenin %32’si ilk cinsel ilişkilerinin zorlanarak gerçekleştiğini belirtmiştir. Bu annelerden %72’si hayatlarının herhangi bir döneminde istemeden seks yapmak durumunda kaldıklarından ve %11’i tecavüze uğradıklarından söz etmiştir. Bu annelerin %78’i eğer cinsel ilişkiyi reddederlerse dövüleceklerini, %39’u kendilerine gülmeneceğinden, %6’sı ise arkadaşlarını kaybedeceklerinden korktuklarını söylemişlerdir. Annelerin %58’i ise partnerinin kendilerini 10 ya da daha fazla sayıda dövdüğünü bildirmiştir. Buna ek olarak ABD’de kadınların %17’si birlikte oldukları partnerleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalıp yaralanma sonucu acil servise başvurdıklarını belirtmişlerdir (22).

Ülkemizde şiddete ilişkin olarak yapılan araştırmaların sayısının giderek artması, şiddet konusunda duyarlılığın eskiye oranla arttığını düşündürmektedir. Bu sayede şiddet görünür hale gelmiş ve çözüm yollarının tartişılmaya başlanmasına neden olmuştur. Buna karşın ülkemizde halen gerek kadınlar gerekse erkekler arasında şiddeti kabul etme eğilimi oldukça yüksektir (23).

Türkiye’de flörtler arası şiddetin ele alınması çok yeni olup konuya ilişkin literatür son derece sınırlıdır. Ülkemizde özel olarak flört eden çiftler arasındaki şiddete yönelik, sadece bir çalışmaya ulaşılmıştır. Özcebe ve arkadaşları (2001) tarafından yapılan bu araştırmada, Ankara’da bir grup üniversite öğrencisinin “flörtte şiddet” konusundaki görüşleri ve flörtleri sırasında yaşadıkları ya da uyguladıkları şiddet sıklığı çalışılmıştır. Araştırmaya katılan 148 öğrencinin % 59.7’si şimdiye kadar bir flörtü olduğunu ifade etmiştir. Halen bir flörtü olan toplam öğrenci sayısı 85 olup grubun % 67.1’ini kadınlar; % 32.9’unu ise erkekler oluşturmuştur. Araştırmada şimdiye kadar flörtü olan öğrencilere şiddete maruz kalma ve şiddet uygulama durumları sorulmuştur. Tüm grup içersinde 12 öğrenci (6 kadın ve 6 erkek) ilişkisi sırasında şiddete maruz kaldığını, 10’u ise (6 kadın ve 4 erkek) ilişkisi sırasında şiddet uyguladığını ifade etmiştir. Tanımlanan şiddet türleri ise duygusal, fiziksel, sözel ve cinsel şiddet olmuştur. Katılımcıların % 31.6’sı (43 kişi) flört ilişkisi sırasında şiddete maruz kalan bir arkadaşlarının olduğunu, şiddete maruz kalan arkadaşlarının cinsiyetinin % 87,8 ile kadın olduğunu belirtmiştir (10).

Türkiye’de yapılan diğer bir çalışma “Kadın Üniversite Gençliği ve Mezunlarına Cinsel Saldırı Mağdur Araştırması”dır. Bu çalışmaya üniversite öğrencisi ve mezunu toplam 700 kadın katılmıştır. Sözel, görsel ve dokunsal cinsel şiddet türlerinden herhangi birine maruz kalma oranı %84, basit cinsel içerikli dokunuştan zorla cinsel ilişkiye uzanan dokunsal cinsel şiddet türlerine maruz kalma oranı ise %44.8 olarak bulunmuş ve çalışmada cinsel şiddete maruz kalan kadın yaş ortalaması 18 yaş olarak belirlenmiştir. Araştırmada, eylemi gerçekteştiren saldırganların %95’inden çoğu tanıdıktır. İlk sırada sevgili düzeyinde erkek arkadaş, ikinci sırada nişanlılık ve sözlülük ilişkisi, üçüncü sırada da ensest ilişki türleri yer almaktadır. Ayrıca cinsel şiddet boyutundaki eylemlerin yaklaşık yarısında fiziksel şiddet kullanıldığı belirtilmiştir (6).

Genelde Türkiye’de yaygın olarak kadınların şiddete uğradıkları bilinmektedir. WHO’nun 1998 yılında Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da 14–75 yaş arasındaki 599 kadın üzerinde yaptığı çalışmada fiziksel şiddete maruz kalma oranı %58 olarak bulunmuştur (13). Hamilelik sırasında ise kadınların %99.1’inin sözel, %36.4’ünün fiziksel ve %5.4’ünün cinsel şiddete uğradıkları bulunmuştur (24). Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü’nün (1993) yaptığı araştırmada aile içi fiziksel şiddet oranı %34, sözlü şiddet oranı ise %53 olarak saptanmıştır. Bu araştırmada 15–22 yaş grubunun şiddet gösterme eğilimi açısından en önemli risk grubunu oluşturdukları belirtilmiştir (25). Buna ek olarak daha önceki çalışmalar kadınlara uygulanan şiddetin varlığı, yaygınlığı, türleri ve erkeklerin neden şiddete başvurduğu (örn., karısının yemek yapmaması, söz dinlememesi... vb.) hakkında bilgi sunmalarına karşın, sorunun tam olarak anlaşılabilmesi ve çözüm üretilebilmesi için sosyal psikolojik analiz düzeyinde yapılacak çalışmalara ihtiyaç duyulduğu düşünölmektedir (26).

2.3. Şiddet Teorileri

İkili ilişkilerdeki şiddet konusunu tartışırken, ilişkinin başlangıcında ve devamında şiddeti önlemek için geliştirici eğitim programlarını hazırlamada farklı bakış açıları ve teoriler önemlidir. Bu konu öncelikli olarak eğitim kurumlarında şiddetin önlenmesinin uygulanabilmesi için bir ön koşuldur. Feminist teori bunlardan birisidir (27).

Feminist bilimadamları, kadın partnerlere karşı erkek şiddetinde sosyal yapının önemini açıklamaktadırlar. Feminist bakış açısı, kültürdeki cinsiyete bağlı güç ve ilişkilerde erkeğin güç ve kontrolü kötüye kullanma arasındaki ilişkiyi vurgulamaktadır. Feminist yaklaşım partner şiddetini önlemede tutum ve inançları hedef almakta özellikle kişiler arası şiddete karşı bireysel tutumları, ilişkilerdeki güç ve kontrolün davranışsal ifadesini ve geleneksel cinsiyet rollerini değiştirmeye odaklanmaktadır (27).

Şiddete ilişkin açıklanan diğer teori, Albert Bandura'nın (1960) "Sosyal Öğrenme Teorisi"dir. Albert Bandura'ya (1960) göre, insan saldırganlığının kökeninde ne şiddete yönelik içsel istek ne de engellenmeye bağlı olarak doğan saldırganlık dürtüsü bulunmaktadır. Bandura'ya göre çevre insan davranışlarını etkilediği gibi insan davranışları da çevreyi etkiler. Bu ilke "geridönüşlü/karşılıklı belirleyicilik" (reciprocal determinism) olarak adlandırılmaktadır. Yani çevre ve birey birbirlerini etkilemektedir (28). Sosyal öğrenme teorisi, gözlemsel öğrenme olarak da adlandırılmaktadır. Bu teoriye göre öğrenme, gözlemcinin, modelin aldığı kişideki davranış değişikliklerine göre davranışlarını değiştirmesiyle gerçekleşmektedir (29).

Sosyal öğrenme teorileri şiddet uygulama ya da şiddete maruz kalma durumunu, şiddetin çevre koşulları tarafından şekillendirildiği, bireyin çocukluk döneminde edindiği duygu, düşünce, bilinçaltına atılmış birikimleri ve buna bağlı olarak dürtülerin daha sonra onu şiddete yönelttiği şeklinde açıklanmaktadır. Şiddet sorununun can alıcı noktalarından bir diğeri, kuşaktan kuşağa aktarılma özelliğidir. (30).

Psikoanalitik teoriye göre şiddet onaylanan temel bir içgüdü olarak kabul edilen saldırganlık, başarı ve üstünlük sağlamak ve erkeklerde olumlu bir güç olarak cesaret, güçlü olma, enerji, ataklık anlamına gelmektedir. Psikoanalitik teoriye göre, toplumsal cinsiyet rolleri, cinsiyet ile ilgili beklentileri artırıcı etki yaparken, kadın saldırganlığını olumsuz karşılamakta, saldırgan kadınları düşmanca duygular içinde ve kavgacı kişiler olarak değerlendirmektedir (18).

Şiddet veya saldırganlığın içgüdüsel olduğu kuramı, evrim teorisinin temel dayanaklarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Canlılar arasındaki ilişkiyi bir ölüm kalım savaşı olarak nitelendiren, "şiddetin, insanın insanla ilişkisinden daha önce, diğer canlı türlerinde ve insanın doğa ile ilişkisinde de görüldüğüne" dikkat çekerek, doğadaki şiddetin kaynağını "doğal ayıklanma/seleksiyon (naturelle selection) mekanizması" ile açıklamaya çalışmıştır. Evrim teorisinin temel dayanaklarından biri olan bu iddiaya göre, buldukları coğrafi konumun doğal şartlarına uygun yapıda ve güce sahip canlılar hayatlarını ve nesillerini sürdürebilmişlerdir. Uygun yapıda olmayan ve daha güçsüz olanlar ise yok olmuşlardır. Şu halde saldırganlık ve şiddet, canlıların ortak kökenli bir dürtüsü yani içgüdüdür ve bu içgüdü insana "insan-öncesi" atalarından kalıtsal olarak geçmiştir (31).

Lorenz 1963 yılında yayınlanan "On Agression" adlı kitabında, şiddeti içgüdü teorisiyle açıklamış ve şiddetin, tıpkı hayvanlarda olduğu gibi genetik faktörlerden kaynaklandığını iddia etmiştir. Lorenz'e göre şiddet, tüm diğer organizmalarda da bulunan kavga etme içgüdüsünden kaynaklanır. Bu içgüdüyle ilgili enerji, değişen oranlarda her insan tarafından üretilmektedir (31).

2.4. Şiddet Davranışını Ortaya Çıkaran Risk Faktörleri

Yaklaşık yirmi yıldır şiddet ile ilgili risk faktörleri üzerine yoğun araştırmalar yapılmaktadır. Flört şiddetini ortaya çıkaran risk faktörleri, araştırma literatüründen mevcut sonuçlarla birleştirilmiş, ailesel/toplumsal ve bireysel faktörler olarak iki kategoride ele alınmıştır.

a) Ailesel/Toplumsal Faktörler: Gençlerde şiddet uygulamaya neden olan hazırlayıcı faktörler altı başlık altında toplanabilir. Bu faktörler, sosyal normlar, aile çevresi, akran çevresi, demografik özellikler, kişisel yeterlilik ve davranış bozukluklarını içermektedir (32).

Şiddetin ortaya çıkışı ve doğrudan maruz kalanlar ile tanıklık edenler tarafından algılanışı, kişilik gelişimi, tutum ve davranışların gelişimi açısından önemlidir. Örneğin, toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak baba tarafından ev içinde uygulanan şiddetin çocuklar tarafından onaylanması, şiddetin varlığının kişilik gelişimi açısından ne denli önemli olduğunu göstermektedir (33).

Bireylerin sosyal normları (şiddetin kabul edilebilir inancı) şiddet uygulama için en güçlü risk faktörlerindedir. Erkek çocuğa toplum içinde kazandırılan "erkeklik" rolünde kadını küçümseme, ona karşı sert davranma, şiddet kullanma sıklıkla öğretilmektedir. Kadınlara ise, duygusal, itaatkâr olma, boyun eğme ve pasiflik öğretilmektedir. Bu özelliklerin kadınların şiddet görmelerine veya yaşantılarında şiddeti kabul etmelerine, bu konuda yardım aramamalarına neden olduğu düşünülmektedir. Swart ve arkadaşlarının (2002) yaptığı çalışmada, erkeklerin %25'inin ve kızların %19.6'sının romantik ilişkileri içindeki fiziksel şiddeti, ilişkilerinin bir parçası olarak gördüğü ortaya çıkmıştır (34).

Araştırmalar aile içi şiddete maruz kalmaya yönelik zıt sonuçlar içermektedir. Gençlerin (özellikle erkekler) yetiştikleri ortamda şiddet görmeleri ya da şiddete tanık olmaları, kendi ilişkilerinde şiddete başvurduğu düşüncesini zayıf bir şekilde desteklemektedir (23, 35). Örneğin Foshee ve arkadaşlarının (2004) yaptığı çalışmada, ebeveynleri tarafından çocukluk döneminde şiddet uygulanan bireylerin psikolojik, fiziksel ve seksüel şiddete maruz kalma yönünden ciddi risk oluşturdukları ortaya çıkmıştır (32). O'Keefe (2005) ise, aile içi şiddete tanık olmanın flört şiddeti üzerinde hiçbir etkisi olmadığını belirtmektedir (2).

Günümüz toplumunda ve ergenler arasında internet kullanımı oldukça yaygınlaşmıştır. İnternet sayfalarından diğer şiddet türlerini içeren görüntülerin yanı sıra pornografik görüntülere de kolayca ulaşabilmektedir. Bu nedenle arayış içinde olan ergenlerin ulaştıkları pornografik görüntülere benzer şekilde, cinsel deneyim yaşamak istemenin seksüel şiddete varan uygulamalarla sonuçlanan davranışlar göstermelerinde etkili olabileceği varsayılmaktadır. Çocuk ve gençlerin medya ve televizyondaki şiddet içerikli görüntü ve sahnelerdeki mesajları daha kolay örnek alıp, taklit ettikleri kabul gören bir görüştür. Şiddet içerikli programlara tanıklık edilmesi bireyin ilerleyen yaşamında şiddet sergilemesi olasılığını güçlendirmektedir. Televizyondaki şiddetin etkisi, aile bağlarının güçlü olması,

moral değerlerin ve kuralların etkili biçimde öğretilmesi ve etkili davranış gözetimi gibi etmenlerin varlığına göre farklılık göstermektedir. Aile içinde bu tür bir sosyal koruma yoksa televizyondaki şiddetin etkisi daha da güçlü olabilmektedir (28, 35).

Flört eden çiftlerdeki fiziksel şiddete maruz kalma durumu yaşanan yere göre değerlendirildiğinde, kentlerde kırsal kesime göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. O'Keefe (2005), sosyo ekonomik durumun şiddet uygulamaya etkisi olduğunu ve sosyo ekonomik durumu düşük olan bireylerin daha fazla şiddet uygulama eğiliminde olduğunu belirtirken, diğerlerinde farklılık olmadığını belirtmiştir (2). Vahip ve Doğanavşargil (2006) ise, 15-49 yaş arası kadınlarda fiziksel şiddete ilişkin yaptıkları çalışmada, katılımcıların %41'inin düşük sosyo-ekonomik düzeyde olduğu, ancak sosyo-ekonomik durumu orta ve yüksek olan grup ile karşılaştırıldığında gruplar arası fark olmadığı belirtilmiştir (36).

Şiddeti ortaya çıkaran diğer önemli bir faktör ise, akranların etkisidir (2, 31). Gençlerin bireysel normları ve değerleri sosyal etkileşimde buldukları akranlarının gözünde büyük önem taşımaktadır. Dolayısı ile gençler kendi flört ilişkilerinde akranlarının görüşünü daha önemli olarak görmektedir. Yapılan çalışmalar gençlerin flört ilişkilerinde akranların etkisini şiddet davranışını hazırlayıcı faktör olarak belirtmiştir (32, 37). Akranlar arasında uygun olmayan davranışların "ödüllendirilmesinin" şiddet davranışının ortaya çıkmasında ve sürdürülmesinde etkili olduğu belirtilmektedir (38).

Cinsiyet, şiddet davranışı göstermede etkili bir özellik olarak literatürde yerini almaktadır. Connell ve Messerschmidt'in belirttiğine (2005) göre, zorlanma ya da engellenmeye verilen tepkilerin davranış ve suç üzerine olan etkilerini incelemiş, kadınların erkekler kadar hatta daha fazla zorlanma deneyimlediklerini saptamıştır. Erkeklerin daha az zorlanma deneyimlemelerine karşın, kadınlardan daha fazla şiddet içeren hatta suç sayılabilecek davranışlar göstermesini ise onların zorlanma alanlarının ve yetiştirilme tarzlarının farklılığına bağlamıştır. Kadın ve erkeğin yetiştirilme tarzlarının farklılığı onların zorlanmaya gösterdikleri tepkilerin de farklı olması ile sonuçlanmaktadır. Buna göre kadınlar zorlanma durumunda depresyon ve öfke ile yanıt verirken erkekler öfke ile yanıt vermekte; kadında öfkeye korku, suçluluk ve utanma eşlik ederken erkekte zorbalık eşlik etmekte; kadınlar daha çok kendilerini suçlayıp, öfkelerinin sonuçları konusunda endişelenirken erkekler, çabucak karşıdakini suçlamakta ve karşıdakini inciteceği gibi bir endişe taşımamaktadır. Öte yandan erkeklerin kızlara göre daha az kontrol edilmesi, erkeklerde daha fazla şiddet içeren davranışların görülmesine neden olmaktadır (39).

Çiftlerde ilişkinin ciddiyeti arttıkça ve süresi uzadıkça şiddetin de görülme sıklığı ve ciddiyetinin arttığı saptanmıştır. Uzun süren bir ilişkide hem kadının, hem de erkeğin şiddeti uygulama ve kabul etme olasılığı artmaktadır. İlişkinin yalnız süre ve ciddiyeti değil, ilişkiye hâkim olan duygular da şiddetin ortaya çıkmasında etkilidir. Yüksek miktarda ilgi, sıcaklık, güven, yakınlık ve empati deneyimlenen ilişkilerde şiddet riski azalırken, bu duyguların dozu azaldıkça şiddet olasılığı artmaktadır (40).

Şiddete maruz kalmış evli kadınlar, ayrılmanın getireceği maddi problemler ve sosyal sorunlarla başa çıkamama korkusuyla, utanma, dini inançlar ya da bağımlılık duygusu nedeniyle susma ve olayları saklama eğilimindedirler. Evli olmayanlarda ise

partnerini kaybetme risk olarak görülmekte ve ilerlemiş ilişkilerde bu riski göze alamama nedeniyle özgürlüklerin kısıtlanmasına boyun eğilmektedir (23).

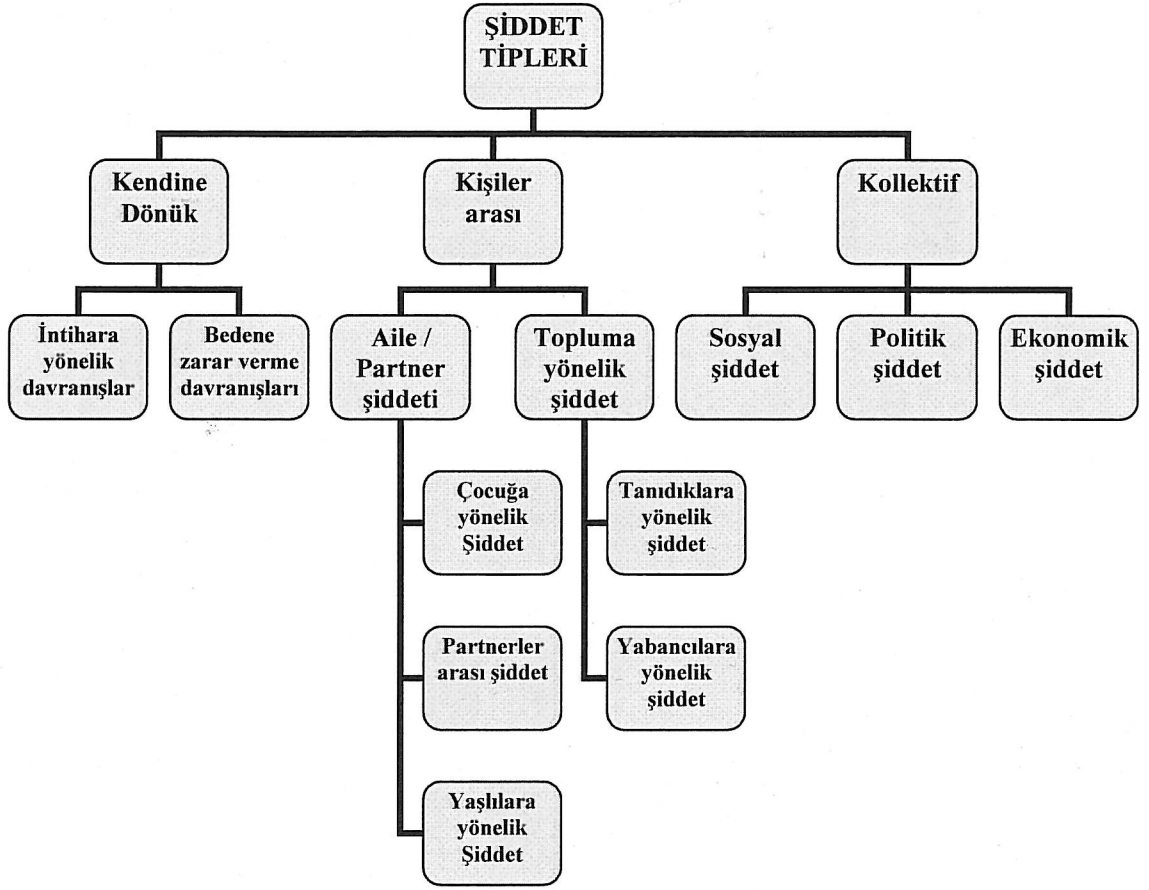
b) Bireysel Faktörler: Düşük benlik saygısı, antisosyal ve agresif davranış şiddete maruz kalma ya da uygulamayı önemli oranda etkilemektedir. Seksüel olarak istismar edici davranışlar gösteren genç erkeklerin bir dizi sosyal yetersizliği olduğu, genellikle sosyal olarak izole edildiği, flört etme ve cinselliğe ilişkin bilgi ve beceri eksikliği olduğu ve yüksek düzeyde sosyal anksiyeteye sahip oldukları anlaşılmıştır. Sosyal becerilerin geliştirilememesinde, özellikle genç erkek ve kızlarda, kendini cazip bulmama ya da reddedilme ve komik olma korkusu etkilidir. Sosyal becerilerin yetersiz oluşunun düşük benlik saygısı ve duygusal yalnızlıkla sonuçlanması ise sürpriz değildir. Sonuçta ortaya çıkacak depresyonun, erkek ya da kızlar için aynı oranda şiddet mağduru olma riskini arttırdığı bulunmuştur (2, 32, 40, 41).

İlaç, alkol ve madde kullanımı flört eden çiftlerde şiddet uygulama açısından en önemli risk faktörlerinden birisidir. Alkol ve madde bağımlısı olan bir ebeveynin çocuğunu ihmal ve istismar etme eğilimi daha yüksektir. Bu gibi bir ortamda yaşama, çocuk ve gencin alkol ve zararlı madde kullanımı riskini arttırmaktadır. Alkol ve madde bağımlılığı ile şiddet arasındaki ilişki çoğu zaman karmaşık olmakla birlikte araştırma sonuçları, sorun olacak düzeyde alkol ve madde kullanımının şiddet ile ilişkisinin bulunduğuna işaret etmektedir (2, 3, 35, 42).

Fiziksel ve psikolojik şiddetin ana sebebi olarak gösterilen bir başka bireysel faktör de kıskançlıktır. Kıskançlık genellikle partnerin diğer kişilerle olan ilişkilerine yöneliktir ve kıskançlık gösteren partner flört ettiği kişi ile olan ilişkisinin tehdit altında olduğunu hisseder (3, 5). Bu durumda kıskançlığa eşlik eden güçsüzlük duygusu olaylar ya da insanlar üzerinde baskı kurma, kontrol gereksinimi ve şiddetle sonuçlanabilir. Yapılan çalışmalarda kıskançlık risk sıralamasında ilk sıradadır. Kızlara şiddetin nedeni sorulduğunda, partnerlerinin onları koruma ihtiyacı duymaları ve aşkın göstergesi olarak cevap alınmıştır (2, 3, 20).

2.5. Şiddet Tipleri ve Şekilleri

Toplumsal alanda rastlanan şiddet üç kategoride incelenmektedir (9, 13, 18). *Kendine Dönük Şiddet*, bireylerin kendilerine zarar verici ve intihara kadar uzanabilen uygulamalarını içermektedir. *Kişilerarası Şiddet*, iki alt kategoride incelenmektedir. Aile içi ve flört eden çiftler arasındaki şiddet, şiddetin en yaygın formlarından biridir ve özellikle her yaş grubundaki kadınları etkilemektedir. Şiddet tipleri içinde en yaygın olan ve ülkemizde de kadınlar için önemli bir sorun olan aile içi şiddettir (9, 13, 18). Toplumsal şiddet; birbirlerini tanıyan ya da tanımayan bireyler ve gruplar arasındaki sosyal ortamlarda ortaya çıkan şiddet tipidir. Okulda ve spor olaylarındaki şiddeti toplumsal şiddete örnek verilebilir (43). *Kollektif Şiddet*, sosyal, politik ve ekonomik şiddet olaylarını içermektedir. Çete şiddeti, politik şiddet, iktidara karşı şiddet bu tipe örnek verilebilir (14).

Şekil 1.1. Şiddet Tipleri (World Report on Violence and Health. Chapter 1. Violence- global public health problem. Geneva, 2002)

Şiddet Şekilleri: Sıklıkla görülen şiddet şekilleri duygusal - sözel, psikolojik, fiziksel, seksüel ve ekonomik şiddettir (8, 9, 12, 44, 45).

Duygusal – Sözel, duyguların ve duygusal ihtiyaçların, karşı tarafa baskı uygulayabilmek için istismar edilmesi, bir yaptırım ve tehdit edici araç olarak kullanılmasıdır. Burada amaç kişinin benlik saygısını azaltmak ya da azaltmaya çalışmaktır. Sevgi göstermeme, isim takma, aşağılama, hakaret etme, devamlı eleştirme, kıskançlık, reddetme, yalnızken ya da başkalarının yanında küçümseme, alay etme, ya da yaşamın keyfi olarak kısıtlanmasına yönelik emir verme, korkutma, sevdiği bir faaliyetten alıkoyma şeklindedir.

Furlong ve arkadaşlarının (2005), Yeni Zelanda’da 373 lise öğrenci üzerinde yaptıkları çalışmada erkek öğrencilerin %76, kız öğrencilerin %81’inin duygusal şiddet deneyimi yaşadıkları belirtilmiştir. Bu çalışmada oranların her iki cins için birbirine yakın olduğu dikkati çekmektedir (1).

Psikolojik Şiddet, korku yaratarak veya tehdit ederek bireyin davranışlarını kısıtlamaya çalışmaktır. Kendine, partnerine veya başkalarına zarar vermekle tehdit etmek, partnerinin eşyalarına ya da değer verdiği bir şeye zarar vermek, bireyi arkadaşlarından, ailesinden, okulundan ve işyerinden izole etmek, sürekli kontrol etmek, bazı durumlarda kıskançlık yapmak bu şiddet şekline örnek olarak gösterilebilir. Hakaret etme, düzenli bir şekilde korkutma, sindirme, cezalandırma ve kontrol etme aracı olarak kullanılmaktadır. Yapılan bir çalışmada, 16-18 yaş grubu

kızların %82'si ve erkeklerin %76'sının ilişkilerinde en az bir kez psikolojik şiddete maruz kaldığı belirtilmiştir (46).

Fiziksel Şiddet, kişinin güç uygulayarak karşısındakini denetimi altına almasıdır. Fiziksel şiddete örnek olarak zorla alıkoyma, çimdikleme, saç çekme, tokatlama, yumruklama, tekmeleme, itme ya da sarsma, bıçakla ya da silahla saldırma verilebilir. Bu tip şiddet şekillerinin uygulanmasından sonra bireylerde fiziksel yaralanmalarla sonuçlanan durumlar meydana gelmektedir. Buna ek olarak intihara teşebbüs sıklıkla gözlenir. Fiziksel şiddete uğramış ve bu tip ilişkileri olan kişilerin yaklaşık olarak üçte birinde depresyon gözlenebilir.

Swart ve arkadaşlarının (2004), yaş ortalaması 17 olan 434 erkek ve yaş ortalaması 16 olan 494 kız üzerinde yaptıkları çalışmada dikkat çeken sonuçlar bulunmuştur. Bu çalışmaya göre, erkeklerin, kızlara fiziksel şiddet uygulama oranı %35,3 (yaralanma %16,3), kızların erkeklere fiziksel şiddet uygulama oranı %43,5 (yaralanma %26,8)'dir (34).

Seksüel Şiddet, cinselliğin bir tehdit, sindirme ve kontrol etme aracı olarak kullanılmasıdır. Cinsel şiddet, çoğunlukla erkeğin kadına cinsel ilişkide bulunmak istemesi ve kadının bu durumu reddetmesi ile ortaya çıkmaktadır. Psikolojik, duygusal – sözel ve fiziksel şiddetle birlikte görülebilmektedir. Oral/anal ilişki için zorlama, korunmadan ilişkiye girme, bireyin seksüel gereksinimlerini kısıtlama, fahişeliğe zorlama, başkalarıyla seks yapma, cinsel sapıklık, pornografi kullanma gibi davranışları içermektedir. Kuzey Carolina'da yapılan çalışmalar flört eden çiftlerin %10–18 oranında seksüel şiddet deneyimi yaşadıklarını göstermiştir (32).

Ekonomik Şiddet, ekonomik kaynakların ve paranın kişinin üzerinde bir yaptırım, tehdit ve kontrol aracı olarak düzenli bir şekilde kullanılmasıdır. Daha çok aile içi şiddette görülen bir şiddet şeklidir. Kadının çalışmasına ve işinde ilerlemesine engel olmak, maaşına, gelinine veya mal varlıklarına el koymak, para vermemek gibi örnekleri ekonomik şiddet için verebiliriz. Flört eden çiftlerde ekonomik şiddete yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır.

2.6. Gençlerin Şiddete İlişkin Tutum ve Davranışları

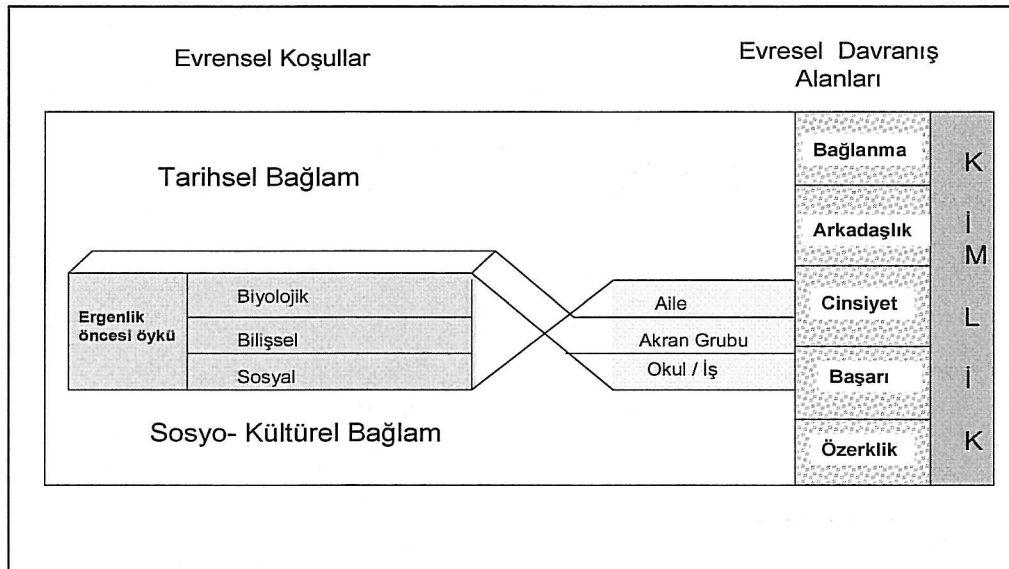
Dünya nüfusunun yaklaşık üçte birini 15–25 yaşları arasındaki ergenler oluşturmaktadır. Ergenlere yönelik şiddet sorunu son yıllarda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde büyük artış gösteren önemli bir sorundur. Dünya Sağlık Örgütü (2002) verilerine göre, dünyada her yıl 1.6 milyon insan şiddet olayları sonucu hayatını kaybetmektedir (13). Bu nedenle gençlerin gelişim dönemlerini ve şiddete ilişkin tutum ve davranışlarını incelemek bu açıdan önem taşımaktadır.

Adolesan kelimesi Latince, büyüme ya da yetişkinliğe erişmek anlamına gelen “adolescere” kelimesinden türemiştir (47). Gençlik dönemi, fiziksel, ruhsal, biyokimyasal ve sosyal yönden hızlı büyüme, gelişme ve olgunlaşma süreçleriyle çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemidir (41, 47, 48). Dünya Sağlık Örgütü; 10-19 yaş grubu arasını adolesan dönem, 20-24 yaş grubunu gençlik dönemi ve 10-24 yaş grubunu ise genç insanlar olarak tanımlamıştır (49).

Ergenlik fizyolojik değişikliklerle başlayıp, ergenin kendi kimliğini gerçekçi biçimde bulmasına kadar devam etmektedir. Bu dönem hızlı sürekli gelişim ve değişim dönemi olarak bilinmektedir. Bu çağda anne-babası ve yakın çevresindeki yetişkinler tarafından ne tam yetişkin ne de çocuk olarak algılanmakta, anne-baba ve

yetişkinler gençlerin neleri yapabilecekleri neleri yapamayacakları konusunda birbirinden farklı fikir ve yaklaşımlar öne sürmektedirler. Oysa bu dönemde ergen “Ben kimim?” sorusunu kendi kendine kanıtlamak durumundadır. Ergenliğin esas teması bireyin kim olduğunu, neye inanıp değer verdiği, hayattan ne elde etmeyi beklediğini değerlendirmesini içeren bir kimlik kazanmadır (50, 51, 52, 53).

Gençler aile içindeki yaşantısından sıyrılarak ev dışında kendine bir çevre ve bu çevreye uygun bir kimlik edinme yolunu seçerler. Yalnız kalmak için odaya kapanma, evden uzaklaşma, dışarıda vakit geçirmeyi isteme gibi davranış ve arzuların altında yatan sebep ebeveynin kimliğinden sıyrılıp kendi kimliğini oluşturma çabasıdır. Birey daha önceki gelişimsel dönemlerini sağlıklı bir biçimde atlatabildiği, aile ve sosyal ilişkilerindeki çatışmaları çözümleyebildiği oranda sağlıklı kimlik oluşturur (51, 52).

Şekil 1.2. Ergenlikte Kimlik Gelişimi (Çelen, N. 2005. “Ergenlik Dönemi Sorunları ve Ergenle İletişim”. Maltepe Üniversitesi Gençlik ve Rehberlik Sempozyumu, İstanbul)

Aynı zamanda ergenlik döneminde, fiziksel olarak bedende erkek ve kadın özelliklerinin belirginleşmesi ile birlikte, kadın ya da erkek cinsel rollerinin benimsenerek kimliğe dahil edilmesi işlemi hız kazanmaktadır. Kimlik gelişiminin bir bölümü olan cinsel kimlik gelişimi ergenliğe girişle başlamaktadır. Ergenlik boyunca salgılanan hormonlar, fiziksel, bilişsel ve sosyal değişimler cinsel gelişim üzerinde etkilidir. Menstruasyon veya ejakulasyon gibi bedenlerindeki fizyolojik değişikliklerle birlikte ergenlerin kendi bedenlerine bakış açıları değişmektedir (51, 53). Hızla başlayan fizyolojik değişiklikler sırasında ergenin ilgisi önce değişen ve gelişen bedenine dönüktür (41, 53). Aras ve arkadaşlarının (2005) 16-20 yaş grubunda (n=861) yapmış oldukları çalışmada, masturbasyon, cinsel ilişki yaşama ve partner sayıları erkeklerde fazla, ilk cinsel ilişkide kondom kullanım oranı düşük bulunmuştur. Öğrencilerin ilk cinsel ilişkiye başlama yaşınının 15.7 olduğu ve %54.5’inin 2’den fazla partneri olduğu bulunmuştur (54).

Ergenlik döneminde gençler genellikle aynı cinsten yakın ilişkiler kurduğu akran grubundan etkilenmektedir. Bu gruplarda grubun yapısının oluşması ve işlevinin sürmesi için grup içinde yer alan bireylerin durumunun, rolünün, yerinin belirlenmesi, ortak değerlere, ilkelere, kurallara uyulması gereklidir. Ergenler

benimseme, boyun eğme, ikna olma, öğrenme, özdeşleşme süreçleriyle gruba uyum sağlamaya çalışırlar. Ergen, girdiği bu grubun ilkelerini benimsedikçe ödüllendirilir. Karşı çıktığında cezalandırılacağından kaygı ve korku duyar. Akran normları ve anne-baba normları ile çatışır (51, 52, 53). Gençler yaklaşık 12 yaşından sonra arkadaşlık ilişkisinde karşı cinsle odaklanmaktadır. Flört ilişkisi toplumda kadın ve erkeklere farklı statüler kazandırmaktadır (53).

Erken ve orta adölesan döneminde kendini gerçekleştirme çabası içinde olan gencin, flört ilişkisi kurması akranları arasındaki statüsünü belirleme sebebidir. Bu dönem ayrıca cinsel davranış ve kararların verildiği bir dönemdir (53). Gençler erken ve korunmasız cinsel ilişkiden daha yoğun olarak etkilenmektedirler. Birçok genç insan cinsel bir ilişkiyi ya da sonuçlarını düşünmeden cinsel olarak aktif bir yaşama başlar (54). Gençlerin erken cinsel ilişkiyi istemeden, zorla ve baskı ile yaşandığı bilinmektedir. Geç adölesan dönemde ise seksüel aktivite gereksinimlerini karşılama nedeniyle flört ilişkisi kurma eğilimindedirler (3). Adölesan dönemde özellikle kızlar, partnerini kaybetme korkusuyla istemediği bir ilişkiye zorlanmakta, hayır diyememektedir. Bu tarz süren ilişkide seksüel şiddete açık hale gelmektedir.

Kadın ve erkek arkadaşlığının duygusal ve cinsel anlamda başladığı adölesan ve gençlik döneminde, psikososyal gelişim özelliklerinden dolayı şiddet içeren hareket sıklığı diğer yaş dönemlerine göre farklı olabilmektedir (55). Bu dönemde duygusal anlamda bağlandığı erkek ya da kadın arkadaşından şiddet görme ya da uygulama her iki gencin de psikososyal sağlığını olumsuz olarak etkileyecektir. Bunun yanı sıra şiddetin fiziksel yaralanma, istenmeyen gebelik gibi etkilerden ölüme kadar uzanan boyutları olabilmektedir.

Ergenler arası ya da ergenlere yönelik şiddetin nedenlerine bakılacak olursa, ergenlerde ergenlik dönemine özgü bazı özelliklerin şiddeti ortaya çıkarıcı etki yaratabildiği görülmektedir. Orta ergenlikten geç ergenliğe gidildikçe şiddet uygulama riski artmaktadır. Bazı ergenleri şiddete yöneltebilecek ergenlik dönemi özellikleri ise; düşük benlik saygısı, kimlik kazanımı sürecinin zor bir süreç olması, ergene kazandırdığı benmerkezci düşünce tarzı, ambivalan duygular yaşamasına neden olma, gelecek konusunda kaygı, umutsuzluk, içine girdiği akran grubunun fazlasıyla etkisi altına girme ve bu akran grubunda şiddetin varlığı, sosyal destekten yoksun olma gibi nedenler olarak sıralanabilmektedir (55).

2.7. Şiddetin Sağlık Üzerine Etkileri

Şiddeti genelde algılandığı gibi yalnızca “fiziksel zarar” ile açıklamak yeterli değildir. Ruhsal anlamda da bireyde ya da toplumsal boyutta değişken sürelerde, hatta kalıcı etkileri olabilir (12). Partnerlerinden psikolojik, fiziksel ve seksüel şiddet gören bireylerin sağlığı olumsuz yönde etkilenmektedir. Şiddet sadece bir sağlık sorunu değil aynı zamanda sağlığı etkileyen bir risk faktörü olarak da ele alınmaktadır (9). Hyman’ın (1999) belirttiğine göre, İngiltere’de flört eden çiftler arası şiddet sonucu fiziksel zarar görmeleri nedeniyle acil servise her yıl 250.000 kişi başvurmakta, başvuruların büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturmakta ve bu yaralanmalar küçük kesik ve eziklerden, sert yaralanmalara (kol, bacak kırıkları) kadar uzanmaktadır (3).

Şiddetin bireysel sonuçları aşağıda verilmiştir (12, 13, 18, 56).

- Ciltte; skar, ödem, incinmeler, ısırıklar, morluklar, kesikler, yaralanmalar, sıyrıklar, bıçak yaralarına bağlı nedbeler, yanıklar (sigara, ütü, kezzap vb.), subdural hematom, kafada saçsız bölgeler, cildin sağlıksız görünümü (dehidratasyon, tedavi edilmemiş yaralar vb.) görülebilir.
- Ağızda; dudak va damak yaralanmaları, zedelenmeler, diş kırıkları, laserasyonlar, hematomlar, tedavi edilemeyen dental problemlere rastlanabilir.
- Burunda; burun kanamaları, burun kırıkları, burun yaralanmaları, burun ısırıkları olabilir.
- Gözlerde; orbital şişlikler, konjonktivada hemoraji, retinal hemoraji, gözlerde morluk, görme kaybı, görmede bozukluğa rağmen gözlük kullanmama olabilir.
- Kulaklarda; işitme kaybı, işitmede azlığa rağmen işitme cihazı kullanmama gözlenebilir.
- Abdomende; kronik karın ağrıları, hassasiyet, laserasyon, zedelenme, iç organ yaralanmaları, organ kayıplarına rastlanabilir.
- Kas-iskelet sisteminde; kemik ve kafa travmaları, çeşitli derecelerde incinmeler, çıkıklar, kontraktürler, ekstremitelerin sınırlı hareket etmesi, kalıcı sakatlıklar, kemik kırıkları, eklemlerde hasarlar, kısmi ya da sürekli sakatlık yaşanabilir.
- Nörolojik sistemde; baş ağrıları, asabiyet, konsantrasyon eksikliği, konuşma ya da yutmada güçlük, bilinç kaybı, hiperaktif refleksler, hissiz bölgeler, tremorlar meydana gelebilir.
- Mental duruma etkileri; problem çözme becerisinde azalma, uykusuzluk, yüksek derecede anksiyete, korku ve panik ataklar, stres, kabus görme, pasif ve bağımlı davranışlar, travma sonrası stres bozukluğu, depresyon çok yönlü kişilik bozuklukları, obsesif-kompulsif bozukluk gelişebilir.
- Duygusal duruma etkileri; utanma, suçluluk, yalnızlık, kızgınlık, umutsuzluk, içe kapanma, karamsarlık, güvensizlik olabilir.
- Jinekolojik etkileri; cinsel yolla bulaşan hastalıklar, istenmeyen gebelikler, düşükler, tekrarlayan vajen enfeksiyonları, yaygın pelvis içi enfeksiyonlar (PID), cinsel işlevde bozukluk olabilir.
- Gastro-intestinal sisteme olan etkileri; yeme bozuklukları, ülser, kilo alma ya da verme, sinirsel bağırsak hastalıkları belirtileri, kronik karın ağrısı, irritabl kolon sendromu şeklinde sıralanabilir.
- Tutuma yönelik etkileri, alkol ya da ilaç kullanımı, sigara kullanımı madde kötüye kullanımı, korunmasız cinsel ilişkide bulunma, kendine zarar veren davranışlar şeklinde olabilir.
- Ölümcül etkileri ise; öldürülme, öldürme, intihar, HIV/AIDS, Cinsel yolla bulaşan hastalıklardır (CYBH).

2.8. Flört Şiddetine Yönelik Hemşirenin Rol ve Sorumlulukları

Ülkemizde son yıllarda şiddet konusu ile ilgili çok sayıda çalışma yapılmasına karşılık, flört şiddeti ile ilgili yapılmış sadece bir çalışma bulunmaktadır. Yazılı ve görsel basında her gün yer alan şiddet haberleri durumun ciddiyetini daha da netleştirmektedir. Özellikle Türk kültüründe kadın olma nedeni ile karşılaşılan töre

cinayetleri, bekâret kontrolleri gibi şiddet şekilleri ile aile içi şiddet ya da çocuk istismarı ve ihmalinin hemşirelerin gündeminde olması kaçınılmazdır. Şiddete uğrayan gençlerin iletişim kurdukları profesyonellerin başında sağlık bakım çalışanları gelmektedir. Bu nedenle hemşireler bakımları altındaki gençleri şiddet yönünden de değerlendirmeli ve yüksek risk taşıyan bireyleri daha yakından takip etmelidir. Hemşire, şiddete uğrayan kadına bakım vermede sahip olduğu rollerin dayanaklarının farkında olmalıdır. Bakımın dayanakları, günümüzde hemşirenin değişen ve gelişen rolleri doğrultusunda üstlendiği sorumluluklar, hemşirelik uygulamalarına yol gösteren etik kodlar, profesyonel bir mesleğin üyesi olarak topluma verdiği, birey, aile ve topluma bütüncül sağlık bakımı sunma sözü, bakımın odaklandığı noktalar (42).

Konuya yönelik hemşirelerin topluma yapacağı, soruna ilişkin tutumların değiştirilmesi hatta sosyal reformların yapılmasını içeren sağlık eğitimi son derece önemlidir (42). Aile temelli eğitim programları, aile bireylerinin sorunlarını yapıcı bir şekilde nasıl çözeceklerini, yaklaşımlarının nasıl olması gerektiğini içermektedir. Özellikle adölesan dönemde şiddet davranışına olan eğilimini azaltmak ve engellemek için sağlık bakım vericilerine ve eğitimcilere büyük sorumluluklar düşmektedir (57). Öncelikli olarak gençlerin ve ailelerinin şiddet kavramını anlamalarını sağlayacak eğitimler vermek gerekmektedir. Verilecek olan eğitimlerde anne ve babalarının eğitim durumları göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca gençlerin kişisel becerilerine göre ilgili alanlara yönlendirilmeleri, öfke kontrolü ve çatışma çözümü konusunda eğitilmeleri şiddete olan eğilimlerini azaltacaktır (9, 58, 59). Çalışmalar başta adölesanlar olmak üzere şiddete uğrayan kadınların formal bir yardımı nasıl talep edeceklerini bilmediklerini belirtmektedir. Bu nedenle adölesan bireylere, şiddet ile karşılaşılacak durumlarda yardım almak için başvuracak kişi ve kuruluşlar ve şiddetten nasıl korunulacağı hakkında bilgi verilmelidir (59). Başvurulacak yerler, sağlık kurumları, eğitim kurumlarındaki yöneticiler, sosyal hizmet birimleri, polis/jandarma olmalı ve yasal olarak şiddetin rapor edilmesinin önemi anlatılmalıdır (45).

Yapılacak olan bu çalışmalar sırasında hemşirelerin gençlik döneminde olan ve şiddet deneyimi yaşayan kız/erkeklerle iletişim kurarken dikkatli olmaları gerekmektedir. Bu amaca yönelik olarak hemşireler şunları yapabilirler (45);

- Birey ile güvende hissettiği bir ortamda yüz yüze görüşme,
- Birey hakkındaki bilgi ve kayıtların gizliliğini ve güvenilirliğini sağlama,
- Şiddet deneyimleri hakkında rutin sorular sorarak şiddet öyküsünü alma,
- Empati yaparak sorunun birey için ne anlama geldiğini kavrama,
- Birey konuşmak istemiyorsa, hazır olduğunda konuşabileceğini söyleme,
- Bireye sahip olduğu tıbbi ve yasal haklarını açıklama,
- Şiddete yönelik güvenlik planı oluşturma,
- Şiddetin tüm ayrıntılarını ve verilen bakımı anlatan bir kayıt tutmadır.

Eğitici, danışman, koruyucu gibi rolleri olan hemşireler, şiddete maruz kalan gençlere yardımcı olup, doğrudan ve dolaylı yollarla toplum sağlığını koruma ve geliştirme yolunda hizmet vermektedir. Hemşireler bütüncül bakımı sağlamak amacı

ile bireyler ve aileler arasında entegrasyonu sağlayıcı bir rol oynarlar. Hemşireler şiddetin belirlenmesi, destekleyici bakım ve eğitimin sağlanması, şiddete yönelik davranışların engellenmesi konusunda güçlü bir pozisyonundadır. Bu nedenle hemşireler, bakım verdikleri grubun özelliklerini kavramak için fiziksel, duygusal ve spiritüel değerlendirmeleri yapmak zorundadır (60).

Halen Türkiye’de hemşirelerin içinde bulunduğu eğitim, çalışma ve yasal koşullar nedeniyle, hemşirenin şiddete ilişkin rol ve sorumluluklarına ilişkin konuşmak oldukça güçtür. Bu yönüyle yapılması planlanan bu çalışma, üniversite öğrencilerinde flört sırasında yaşanan şiddetin ortaya konulması, önleme çalışmalarını içeren sağlık eğitim programlarının geliştirilmesi açısından çok önemli bir basamaktır. Bu nedenle ülkemizde, gençlerdeki flört şiddetinin boyutlarını belirlemeye yönelik kapsamlı ve sistematik bir ölçeğe ihtiyaç duyulmaktadır. Üniversite öğrencilerindeki şiddet ve şiddeti etkileyen faktörleri belirleyecek bir ölçme aracının “The Revised Conflict Tactics Scales” Türkçe’ye uyarlanması, toplum sağlığı sorunu olan şiddetin prevalansının, etkileyen faktörlerin doğru ve kısa zamanda belirlenmesine ve bu duruma yönelik profesyonel bakım vericilerin önleme çalışmalarını geliştirerek başarıyla uygulanabilmesine olanak sağlayacaktır.

2.9. Kültürlerarası Ölçek Uyarlama Çalışmaları

Son yıllarda ülkemizdeki hemşirelik araştırmalarında uyarlanmış ölçekler sıkça kullanılmaktadır. Bir ölçeğin farklı kültür ve dillerde uygulanabilir olması için yapılan sistematik hazırlık çalışmaları, ölçek uyarlaması olarak adlandırılır (61).

Uluslararası yayınlarda yeterince tanınan ve üzerinde bilgi birikimi bulunan bir ölçeği Türkçe’ye kazandırarak kullanmak, araştırmacının yeni bir ölçekle geçireceği süreyi kısaltır, alanındaki kuramsal ve uygulamalı çalışmalara ayıracağı zamanı artırır ve araştırmacıya iletişim kolaylığı ve karşılaştırılabilir bilgi sağlar (61, 62). Ölçek uyarlamasının diğer bir amacı ise kültürler arası, diller arası, etnik gruplar arası karşılaştırmalı araştırmalarda kullanımınıdır (62).

Ölçek uyarlama çalışmalarını, her birinin altında birçok işlemi gerektiren üç ana başlık altında toplayabiliriz (61, 62).

- Psikolinguistik özelliklerin incelenmesi / dil uyarlaması
- Psikometrik özelliklerin incelenmesi (geçerlik – güvenirlik)
- Kültürlerarası özelliklerin karşılaştırılması

2.9.1. Psikolinguistik Özellikler / Dil Uyarlaması

Ölçeğin çevirisi, ölçek uyarlamasının ilk adımı olmakla birlikte, bazen bu terimler birbiriyle eş anlamlı kullanılmaktadır (62). Bir ölçeğin başka bir dile çevrilmesi, o ölçeğin doğasını değiştirir. Bir ölçeği çevirirken hedef dildeki en uygun cümle yapısının, deyimlerin kullanılması, ayrıca kültüre tamamen yabancı maddelerin değiştirilmesi gerekmektedir (61, 63). Bu değişiklikler yalnızca bir çevirinin değil bir anlamda uyarlamının yapıldığını göstermektedir. Dil uyarlamasındaki adımlar, maddeleri orijinal dilden hedef dile çevrilmesi, çevirinin değerlendirilmesi, deneysel formun geliştirilmesi ve orijinal formula deneysel formdaki maddelerin eşdeğer olduğunun saptanmasını içermektedir (62).

Çeviri sürecinde dikkat edilmesi gereken diğer konular çevirmenlerin seçimi ve çeviri tekniğidir. Çevirmenler her iki dili akıcı bir şekilde kullanabildiği gibi, her iki dili farklı zamanlarda ve farklı kültürlerde öğrenen kişilerden seçilmelidir. Böylece çevirmenin kendi kişisel kültür algılamasının daha fazla kontrol altında tutulacağı varsayılır. Aynı zamanda çevirmenler olabildiğince ölçek yapılarında uzman, ölçeğin nasıl kullanılacağını bilen ve araştırma raporunun metodolojik bölümünü yorumlayabilecek özelliklere sahip olması koşulu da aranmalıdır (61). Çeviri tekniğinde, orijinal dildeki bir ölçeği hedeflenen dile çevirirken kullanılan üç yaklaşım vardır. Tek yönlü çeviri, grup çevirisi, geri çeviri yöntemleridir. Dünyada en çok kullanılan yöntem geri çeviri yöntemidir. Bu yöntemde en az iki bağımsız çevirmen olmalıdır. Birinci çevirmen, orijinal ölçeği hedef dile çevirirken, ikinci çevirmen de kullanılacağı dile çevrilen formu tekrar orijinal dile çevirir. Çevirmenler bağımsız çalışmalı ve birbirlerine danışmalarına izin verilmemelidir. Araştırmacı her ikisiyle de görüşüp, tutarsızlıkları düzeltebilir ve sonrasında orijinal ölçeğe özdeş yeni bir versiyon geliştirilebilir (61).

Çeviri yöntemleri iki başlık altında incelenmektedir. Birincisi aynı dil ailesinden olan diller arasında geçerli olan sözcüğün aynen transferi veya sözcüklere sadık kalınarak yapılan çeviriyi kapsayan dilde eş değerliliklerdir. Diğerisi ise, kültürel uyarılama yapanların tümünün üzerinde birleştikleri temel ön koşul kavramsal eş değerliliklerdir. Kavramsal eş değerlilik aynı anlamın kültüre uygun farklı sözcük ve tümcelerle anlatılabilmesi olarak tanımlanabilir. Çeviri yaparken, orijinal dilindeki kavramlar dikkate alınarak yapılmalıdır. Ölçeğin çevirisi tam ve doğru olarak yapılmış olsa bile, uyarılama çalışmalarında uyarılan kültürün özellikleri dikkate alınmalıdır (61, 62, 63).

Çeviriden sonraki süreçte, çevrilen versiyonu oluşturan maddeler ile orijinal ölçekteki maddeler karşılaştırılarak, anlam eşdeğerliği ve maddelerin anlaşılabilirliği değerlendirilir. Böylece Türkçe'ye uyarılan ölçekte sadece çeviri değil, kapsam ve anlam yönünden Türk dili ve kültürüne en uygun ve orijinaline en yakın düşen bir madde bütünü elde edilebilir. Çevrilen ölçeğin maddelerinin görünüm geçerliğini değerlendirmek amacıyla ölçek maddelerinin okuyana anlamlı gelip gelmediği incelenir. Bu durumda en fazla uygulanan yaklaşım uzman görüşüne başvurmaktır. Uzman görüşünde çevrilen versiyonun dil uygunluğu ve açıklığı uzmanlar tarafından değerlendirilir (61).

2.9.2. Psikometrik Özelliklerin İncelenmesi / Geçerlik ve Güvenirlik İşlemleri

Somut veya soyut özelliklerin ölçülmesinde kullanılacak ölçeğin standart bir ölçme aracı olması gerekmektedir. Ölçeğin standardize olabilmesi ve sonrasında uygun bilgiler üretme yeteneğine sahip olması için ölçüm değerlerinin kararlılığının bir göstergesi olan "güvenirlik" ve ölçmeyi amaçladığı özelliği doğru ölçebilme derecesinin göstergesi olan "geçerlik" olarak nitelendirilen iki temel özelliğe sahip olması istenir (64). Geçerlik ve güvenilirlik, bir ölçme aracında bulunması gereken özelliklerden en önemlileridir (65).

2.9.2.1. Güvenirlik Analizi

Ölçeğin taşınması gereken özelliklerden birisi olan güvenilirlik, bir ölçme aracıyla aynı koşullarda tekrarlanan ölçümlerde elde edilen ölçüm değerlerinin kararlılığının bir göstergesidir. Ölçümlerin kararlılığının yorumlanmasında, iki farklı yaklaşım vardır. Birinci yaklaşım, birbirini izleyen ölçümlerde, bireyin grup içindeki sırasının

değişmezliği; ikinci yaklaşım ise birbirini izleyen ölçümlerde ölçme hatalarının büyüklüğü, yani ölçeğin tekrarlı ölçümlerde aynı denekten yaklaşık olarak aynı ölçüm değerini elde etmesi ve dolayısıyla ölçmenin standart hatasının düşük olması ile ilgilidir (64). Bir değerlendirme aracının kullanılabilmesi için mutlaka bulunması gereken özellik güvenirlidir (66).

Ölçeğin veya elde edilen verilerin güvenirliliği testten, katılımcılardan ve bu ikisinin dışındaki bazı faktörlerden etkilenebilir. Bunlardan bazıları testin uygulandığı grubun homojenliği, testin uzunluğu, verilen cevaplama süresi, katılımcıların teste karşı tutumları vb. gibi durumlardır. Bu nedenle bu faktörlerden bazıları hesaplanmalı ve çalışma kontrol altında tutulmalıdır (63).

Güvenirlilik, test puanının değişimindeki hata oranını belirler. Hatasız bir ölçme olması mümkün olmadığından, ölçmenin güvenirliliğini arttırmak hatayı en aza indirmekle mümkün olabilecektir. Güvenirlilik katsayısı 0.78 olan bir testten elde edilen puanlar, %78 oranında gerçek farkları, %22 oranında da hatayı yansıtır. Güvenirlilik katsayısı yükseldikçe, testle ölçülen farkların gerçek farkları yansıttığı düşünülür (63, 64).

Bir ölçeğin güvenirlilik düzeyini belirlemek için birçok teknik vardır. Bu yöntemler; hata kaynaklarından hangisinin dikkate alınıp alınmadığına, içinde bulunan koşullara, ölçeğin tekrar uygulama olasılığının bulunup bulunmamasına, ölçeğin paralel formunun varlığına ya da yokluğuna, ölçeğin bir güç ya da hız testi oluşuna göre seçilip kullanılmaktadır (67, 68).

Yapılan bir ölçmede, üç tür güvenirlilik ölçütü aranabilir (67, 68). Bunlar;

- Zamana Göre Değişmezlik (süreklilik),
- Ölçümcü Güvenirliliği,
- İç tutarlılık.

1. Zamana göre değişmezlik ölçütü; herhangi bir şeyin benzer koşullar altında ve belli bir zaman aralığı ile ölçümleri sonucu elde edilen veri grupları arasındaki korelasyon'dur. Zamana göre değişmezlik ölçütü ile bulunacak güvenirlilik katsayısı için, veri türüne göre, uygun bir korelasyon çözümü yapılır. Bu çoğu kez, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu tekniği kullanılmaktadır (67, 69). Zamana göre değişmezlik analizi, test-retest güvenirliliği ve paralel form güvenirliliğini içeren iki uygulama şeklinde yapılmaktadır.

Test – Retest Güvenirliliği; belli bir zaman içinde aynı sonuçları elde ederek ölçeğin istikrarlığını değerlendirir. Burada ölçüm zamanları arasında ölçülen değişkenlerin istikrarlı kalması, öte yandan diğer koşulların da buna etki etmemesi zorunluluğu vardır. Bu yöntem ölçülen niteliğin değişmez olduğu durumlarda kullanılır ve pratikte en çok uygulanan yöntemdir (66, 67). Test-retest güvenirliliği genel bilişsel yetenekler ve kişilik gibi zaman içinde çok hızlı değişiklik göstermeyen nitelikleri ölçen testler için daha uygundur (69). Örneklem büyüklüğünün en az 30 kişi olması gerekmektedir (70).

Test-retest yönteminde iki farklı yol izlenir. "Aralıksız Yöntem" adı verilen teknikte ölçek bir gruba aralıksız veya kısa bir dinlenmeden sonra uygulanır. "Aralıklı Yöntem" adı verilen teknikte ise iki ya da dört hafta gibi zaman aralığı ile ölçek iki kez uygulanır. Bu yöntemin iki olumsuz yanı vardır; birinci uygulamanın sonuçlarının ikinci uygulamayı etkilemesi ve zaman içinde koşulların değişmesidir.

Aralıklı yöntemde, ölçülen özellikte bazı değişimlerin olması nedeniyle iki ölçme için aynı koşullar sağlanamayabilir. Aralıksız yöntem ise, yeniden hatırlamayı kolaylaştırdığından, yapay olarak yükselmiş bir güvenilirlik ölçütü çıkmasına sebep olabilir (67, 68, 70, 71).

Güvenirliği bulmak için iki uygulamadan elde edilen puanlar arasındaki korelasyon hesaplanır. Test puanları sürekli bir değişken ve eşit aralıklı ölçek nitelikleri taşıdığı için güvenilirliğin bulunmasında genelde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon eşitliği kullanılmaktadır (63, 67, 68, 70, 71).

Paralel Form Güvenirliği: testteki soruların örneklemesine dayanmaktadır. Aynı güçlük seviyesinde aynı içerikte fakat test içindeki soru örnekleme farklı olan iki eş değer form ya da testin iki paralel formu varsa paralel form güvenilirliği uygulanabilir (71). Eşdeğer iki form aralıksız olarak aynı anda ya da aralıklı olarak farklı iki zamanda uygulanır (64). İki uygulamadan elde edilen puanlar arası korelasyon, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu ile hesaplanır. Bu korelasyon değerinin yüksek oluşu her iki formun güvenilir olduğuna işaret eder (63, 67, 71). Eş değer test formlarını geliştirmek güç olduğu için fazla kullanılmayan bir güvenilirlik ölçütüdür (67).

2. Ölçümcü güvenilirliği (Bağımsız gözlemciler arası ve içindeki uyum):

Verilerin gözleme dayandığı, birden çok sayıda gözlemcinin, önceden eğitilerek ve birbirinden bağımsız, aynı durumu, aynı zamanda, aynı ölçme aracı ile ölçmeye çalıştıkları durumlarda, gözlemciler arasındaki uyumu saptamak amacıyla kullanılan güvenilirlik ölçütüdür. Birden fazla ölçümcü arasında %70 ve daha yüksek tutarlılık, güvenilirlik sınavı için uygundur (70).

Gözlemciler arası uyum, aynı nitelikler yönünden bireylerin davranışlarını değerlendirmede görüşmecilerin tutarlılık derecesi hakkında bilgi verir. Bu tür ölçmelerde gözlemcilerin ayrı ayrı yaptıkları ölçümlerin ortalaması alınarak, her bir durum için tek değer bulunur. Ayrı ayrı gözlem sonuçları birbirine ne kadar yakın ise sonuçta elde edilen ortalama değer güvenilirliği de o kadar yüksek olur (67). Bağımsız gözlemciler arası uyumu hesaplamak için korelasyon, t-testi veya ikiden fazla gözlemci olduğu durumlarda Kendall'ın İyi Uyuşum Katsayısı, varyans çözümlemeleri ve cronbach alfa kullanılmaktadır (67, 70, 72).

Gözlemciler içi uyumda, iki ya da daha fazla gözlem aynı gözlemci tarafından yapılarak ölçüm elde edilir. Ölçümcünün kendi içindeki uyumunu göstermek için Cronbach Alfa ve şansa bağlı tutarlılığın etkisini azaltmak için Cohen Kapa istatistiği kullanılabilir. Kappa değeri 0 ise gözlemciler arasında hiç uyum yoktur, 1 ise uyum mükemmeldir, -1 ise bir gözlemcinin "ak" dediğine diğeri "kara" demektir (67, 70).

3. İç tutarlılık: Her ölçme aracının belli bir amacı gerçekleştirmek üzere, birbirinden deneysel olarak bağımsız ünitelerden oluştuğu ve bunların bir bütün içinde, bilinen ve birbirine eşit ağırlıklara sahip olduğu varsayımdır. Ölçeğin bir defa uygulanması ve işlem yollarının oldukça basit olması nedeni ile güvenilirliği bulmada oldukça yaygın olarak kullanılmaktadır. Aynı özelliği ölçen maddelerin ayıklanması amacı ile yapılır (67, 70, 71).

Test Yarılama Yöntemi: iç tutarlılık güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla kullanılan yöntemlerden biri, test yarılama yöntemi'dir. Bu yöntemde testin

maddeleri iki eşit yarıya (tek-çift numaralı test maddelerine) bölünür. Ancak test hiçbir zaman ortadan ikiye ayrılmamalıdır. Testin iki yarısı ayrı test kabul edilerek arasındaki ilişki Sperman-Brown formülü ile hesaplanır. Testin iki yarısına ilişkin varyansın eşit ya da çok yakın olmaması durumunda bu eşitlik kullanılmamalıdır (63, 67, 71).

İç Tutarlılık Güvenirlik Katsayıları: iç tutarlılık güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla Kuder Richardson 20 ve 21 katsayıları, Cronbach Alfa katsayısı, Omega güvenirlilik katsayısı ve Guttman güvenirlilik katsayısı kullanılmaktadır (64, 67, 70, 71).

1.Kuder Richardson Güvenirlilik Katsayısı; KR 20 ve KR 21, iç tutarlılık güvenilirliğini belirlemede yaygın olarak kullanılan yöntemlerden biridir. Bu teknik ile bir oturumda uygulanan test maddelerine verilen yanıtların tutarlılığı saptanır. Test kapsamında homojenlik düzeyi ve test maddelerinin örneklediği davranış alanının heterojenliği hakkında bilgi elde edilir. Örneklenen davranış homojen olunca maddeler arası tutarlılık yüksek çıkar. Kuder ve Richardson'ın 1937'de geliştirdikleri iki yöntem vardır. KR 20 yöntemi, süreksiz (var-yok, evet-hayır) ise kullanılmaktadır. KR-21 ise, ölçekteki her sorunun güçlük derecesinin aynı olduğu varsayımında kullanılmaktadır. Pratikte bu varsayım nadiren gerçekleştiği için KR-21 çok fazla kullanılmaz (67, 70, 71, 73, 74).

2.Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı; ölçek içinde bulunan maddelerin iç tutarlılığının, homojenliğinin göstergesidir (63, 64, 67). KR 20 ve Cronbach alfa formülleri birbirlerinden türetilmiştir. Ancak cronbach alfa hesaplaması likert tipi ölçeklerde kullanılmaktadır. Açıklayacak olursak, maddeler doğru-yanlış olacak şekilde puanlanmadığında, 1-3, 1-4, 1-5 gibi puanlandığında, kullanılması uygun olan bir iç tutarlılık tahmin yöntemidir. Cronbach alfa katsayısı, ölçekte yer alan maddelerin varyansları toplamının genel varyansa oranlanması ile bulunan bir ağırlıklı standart değişim ortalamasıdır (64, 67, 74).

Likert tipi bir ölçekte yeterli olabilecek alfa katsayısı, olabildiğince 1'e yakın olmalıdır. Özgüven'in (2000) belirttiğine göre, alfa katsayısının 0.70-0.80 arasında olması durumunda ölçme aracı araştırmalarda kullanılabilmesi için yeterli değerdir (71). İç tutarlılık güvenirlilik katsayısının değerlendirilmesinde uyulan değerlendirme ölçütünde $0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir. $0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir. $0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilirliktedir. $0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirliktedir. Ölçeğin alfa katsayısı ne kadar yüksek olursa bu ölçekte bulunan maddelerin o ölçüde birbiri ile tutarlı olduğu ve aynı özelliğin öğelerini değerlendiren maddelerden oluştuğu şeklinde yorumlanır (67, 70, 71, 75). Güvenirlilik katsayısı değeri bireyin yaklaşık gerçek puanını, bu değer birden farkı ise, bireyin ölçme aracından aldığı hata puanını gösterir. Yani güvenirlilik katsayısı arttıkça ölçme aracının hata oranı azalmaktadır (70).

3. Omega Güvenirlilik Katsayısı; doğrusal bağıntılar için güvenirlilik tahminlerinde kullanılabilir diğer bir güvenirlilik katsayısı Heise ve Bohrnstedt (1970) tarafından önerilen omega katsayısıdır. Omega katsayısı faktör analiz modeli üzerinde temellenmiştir (64).

4. Guttman Güvenirlilik Katsayıları; Louis Guttman (1945) güvenirlilik katsayısının alt sınırlarını veren altı katsayı tanımlamıştır. Guttman, formun kısımları arasındaki

doğal ilişki hakkında varsayımda bulunmadan katsayıların, güvenilirliğin alt sınırını verdiğini ispatlamıştır (64).

Madde - Toplam Puan Korelasyonları: her bir ölçek maddesinin varyansı toplam test puanının varyansı ile karşılaştırılarak, aralarındaki ilişkiye bakılır. Madde-toplam puan korelasyonları Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile hesaplanır. Bir maddenin toplam puan ile korelasyonu düşük ise bu o maddenin diğer maddelerden farklı bir özelliği ölçtüğü şeklinde yorumlanır. Madde – toplam korelasyonunun düşük olması güvenilirliği düşürücü etki sağladığından, o maddeler ölçekten çıkarılır. Madde – toplam korelasyon katsayısının negatif olmaması gerekir. Bu durum, ölçeğin toplanabilirlik özelliğini bozmaktadır. Madde – toplam korelasyonlarının negatif olmaması, en az 0.20 olması beklenir. Bir maddenin ölçekten çıkarılması için madde silindiğinde alfa katsayısındaki ve ortalamadaki değişime bakmak gerekir. Güvenirliği değiştirmeyen maddeler ölçeği destekleyen maddelerdir ve bu maddelerin ölçekten çıkarılmaması gerekmektedir (67, 73).

2.9.2.2. Geçerlik Analizi

Uygun bir yöntemle, ölçme aracının güvenilirliği saptansa bile, güvenilirliğin ölçme aracının kararlılığı ile ilgili olmasından dolayı, yapılan işlem “Kullanılan ölçüm aracıyla neyi ölçmek istiyoruz?”, “Maddelerimiz, amaç doğrultusunda ölçmek istediğimizi doğru olarak ölçebilir mi?” sorularına cevap veremez. Bu nedenle, davranışsal özellikleri ve bunlardan da özellikle bilişsel ve duyuşsal yönü baskın olanları ölçerken kullanılan ölçme aracının, ölçmek istediğimiz özelliğe yönelik ölçme dereceleri araştırılmalıdır. Geçerlik, bir testin sadece o testle ölçülmek istenen değişkeni ölçmesi, başka değişkenlerle karıştırmaması şeklinde tanımlanmaktadır (64). Bir başka anlatımla geçerlik, bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği, başka herhangi bir özellikten karışmadan doğru ve tam olarak ölçebilmesidir. Geçerlik için ne kadar çok kanıt toplanırsa, o kadar iyidir (64, 67, 71).

Geçerlik çalışması yapılırken testle ele alınan davranışın operasyonel tanımının mantığa uygun olmasına, testin talep ettiği iş ile operasyonel tanım arasında bir paralelliğin olmasına ve testin güvenilir olmasına dikkat edilmelidir. Geçerliğin yüksek olması büyük ölçüde, ölçülmek istenen kavramın gözlenebilir nitelikteki değişkenlerle ifade edilebilmesine bağlıdır. Geçerlik evrensel değildir. Bir amaç için geçerli olan bir ölçme aracı, bir başka amaç için geçerli sayılamaz (64, 68).

Ölçme aracının geçerliğini analiz etmede üç tür yöntem kullanılmaktadır (63, 67, 70). Bunlar;

- Kapsam (İçerik) geçerliği (content validity)
- Ölçüt bağımlı geçerlik
- Yapı geçerliği

1. Kapsam (İçerik) Geçerliği: Ölçme aracı içindeki maddeler veya soruların ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı konuları dengeli bir şekilde temsil etme derecesidir. Bu kavram, ölçme aracının ölçüm amacı ile ilgisiz olan faktörlerin etkisinden arındırılmış olmasını anlatır. Kapsam geçerliliğini saptama, özellikle ölçek geliştirme çalışmalarında yapılması gereken bir analizdir. Ancak herhangi bir dilde geliştirilen bir ölçme aracını Türkçe'ye uyarlamak isteyen araştırmacı da içerik geçerliğini değerlendirmelidir (67, 70)

Kapsam geçerliği, alan uzmanlarının işbirliğini gerektirir ve uzmanlara danışılarak saptanır. Burada sözü edilen uzman kişi, ölçeğin hem hazırlandığı bilim alanını iyi bilen ve hem de ölçek sorusu hazırlama teknik ve yöntemlerini bilen kişilerdir. Ölçme aracı uzman eleştirisi ve önerilerine göre tekrar şekillendirilir (67, 68, 71).

Uzman görüşüne başvurma aşamasında, belirtke tablosu, davranışlar ve sorular uzmanlara verilir. Her uzmandan, her ölçek maddesinin ilgili davranışı değerlendirip değerlendirmede bulunduğu konusundaki görüşe ne derece katılıp katılmadığı 1-5 ya da 1-10 (hiç katılmama, tamamen katılma) arası puanlar vererek incelenir. Uzmanların çoğunluğunun aynı fikirde olması bir göstergedir (65, 67, 70). Uzman görüşlerinin değerlendirilmesinde Kendall İyi Uyuşum Katsayısı kullanılmaktadır (72).

2. Ölçüt Bağımlı Geçerlik: Bir ölçme aracının diğer bir ölçme aracıyla elde edilen sonuçları verme yeteneği olarak tanımlanabilir ve bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği ne kadar başarıyla yordadığı sorusuna yanıt verir. Bu geçerlik sınavında en önemli faktör, örneklemin temsil yeteneğidir. Uygun korelasyon tekniğiyle bulunan ilişkinin derecesi “geçerlik katsayısı” olarak adlandırılır. Tüm geçerlik sınav yolları arasında tek geçerlik katsayısı veren yöntem ölçüt bağımlı geçerlik yöntemidir. Ayrıca geçerlik katsayısının istatistiksel olarak test edilebilme olanağı da vardır (67, 70). Yordama Geçerliği (predictive validity), Eşzaman (concurrent validity) Geçerliği ve İç Tutarlılık Ölçütüne Dayalı Madde Analiz olarak üç tür ölçüt-bağımlı geçerlikten söz edilir (67, 70, 71).

Yordama Geçerliği: bireylerin ölçek puanı, bireylerin ilerideki performansını yordamak için kullanılacaksa ölçeğin yordama geçerliğine bakılması gerekir. Daha çok eğitim ve işe yerleştirme için ölçme aracı seçiminde kullanılır. Pearson momentler çarpım korelasyonu ile ölçüt ve yordayıcı puan arasındaki korelasyon testin yordayıcı geçerliğini vermektedir (64, 67, 70, 71).

Eşzaman Ölçek Geçerliği: Ölçme aracı uygulandığında, ölçme aracının ölçtüğü ilgili özelliğe ilişkin bir ölçüt varsa, aynı bireylerin ölçme puanlarıyla ölçüt puanları arasındaki ilişkinin derecesi ölçeğin ölçüt bağımlı geçerliğinin kanıtı olarak kabul edilir. Daha önceden geçerliği saptanmış bir ölçme aracına gereksinim vardır. Yeni uyarlanan ölçme aracının geçerliğini bulmak için yeni ölçme aracı (ya da yöntem) ve geçerliği yüksek olduğu bilinen önceki ölçme aracı (ya da yöntem) birlikte aynı gruba uygulanır, bireylerin yeni ve eski ölçme aracından aldıkları sonuçlar arasındaki korelasyon hesaplanır ve bu korelasyon katsayısının yüksek olması beklenir (67, 70, 71).

İç Tutarlılık Ölçütüne Dayalı Madde Analizi: maddelerin istatistiksel nitelikleri yönünden kantitatif bir analizdir. Ölçek maddelerinin güçlük dereceleri ile maddelerin ayırt etme güçlerinin incelenmesini kapsar.

İç tutarlılık ölçütü ile madde seçme işlemi, ölçekteki maddeler puanlandıktan sonra, cevaplayıcılar en yüksek puandan en düşük puana doğru sıralanır. Dağılımın iki ucundan alınan gruplar ne derecede birbirine zıt ise ayırt ediciliği o denli hassas olmaktadır. %10 alınırsa oluşturulan grubun güvenilirliği düşmektedir. Bu nedenle %27 ile %33 arasında bir dağılım alınması uygundur. Genellikle ölçek puanları üst ucundaki cevaplayıcıların %27’si üst grup, alt ucundaki cevaplayıcıların %27’si alt grup olarak belirlenir. Her bir madde için; üst gruptaki katılımcıların madde puan

ortalamaları ile alt gruptaki katılımcıların madde puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t testi ile analiz edilir (63, 71, 73).

3. Yapı Geçerliği: Bazı karmaşık psikolojik özellikler, tek boyutta açıklanamaz, bu nedenle belli bir kuramsal yaklaşımla ve kavramsal çerçevede birer yapı olarak tanımlanırlar. Zekâ, sosyal uyum gibi doğrudan gözlenemeyen soyut kavramlarda; ölçme aracı puanlarıyla, ilişkili olduğu yapının ortaya konması ya da ölçek puanlarının ilişkili olduğu düşünülen yapının varlığına ilişkin kanıtları, ölçme aracının ölçme amacı doğrultusunda çalıştığını göstermek açısından önemlidir. Madde analizi işlemlerinin temel amacı belirli bir yapıyı diğer yapılarla karıştırmadan ölçebilecek maddeleri seçerek kendi içinde tutarlı bir ölçek oluşturmaktır (67, 70).

Bir ölçeğin yapı geçerliğini değerlendirmek amacıyla en çok kullanılan yöntem faktör analizi ve bilinen grup ile karşılaştırma'dır. Bunların dışında en sık kullanılan yöntemler hipotez sınaması ve çok değişkenli matriks'tir (67, 70).

Faktör Analizi: birbirleriyle ilişkili veri yapılarının birbirinden bağımsız ve daha az sayıda yeni veri yapılarına dönüştürmek, bir oluşumu ya da olayı ortaya koymak, bir oluşumu etkileyen değişkenleri gruplamak, majör ve minör faktörleri tanımlamak amacı ile başvurulan bir yöntemdir (76). Faktör analizi, açıklayıcı veya doğrulayıcı olabilir. Ölçek uyarlamalarında daha çok, ölçekteki maddelerin yapısı hakkında var olan bir hipotezi sınıadığı için doğrulayıcı faktör analizi kullanılır (67, 70).

Faktör analizinde korelasyon matrisi kullanılır. Kendi aralarında yüksek ilişki gösteren maddeler faktörleri oluşturur. Maddelerin taşıdığı faktör yükleri doğrultusunda, birbirleriyle olan ilişki düzeylerine dayalı olarak faktörler belirlenir (76). Faktör analizi hangi değişkenlerin hangi faktörü ölçtüğü biliniyorsa ve bütün değişkenlerin eşit şekilde ağırlıklandırıldığı durumlarda gerekli değıldir (77).

Bilinen Grup ile Karşılaştırma: test, ölçtüğü yapı yönünden birbirinden farklı olduğu bilinen iki gruba uygulanır. Bunlardan biri, ölçülmek istenen faktörler açısından özellikleri bilinen bir gruptur. Bu iki gruba ait puanlar arasındaki düşük korelasyon elde edilmesi veya bu iki grup arasında beklenen yönde bir fark görülmesi, testin yapı geçerliğinin bir göstergesi olarak kabul edilir. Bu yöntem kullanılırken, ölçüt gruplarının o yapıyı gösterme ve göstermeme yönünden sağlam olmaları gerekmektedir (63, 67, 68).

Hipotez Sınaması / Mantıksal Analiz: ölçme aracının, ilgili yapıya ilişkin geliştirilmiş diğer ölçüm araçlarıyla ilişkisine bakılır. Bilinen grup karşılaştırmasına benzer bir yöntemdir. Burada araştırmacı, ilgili kaynaklar doğrultusunda, önceden aralarında ilişki olacağı varsayımını kurduğu ilişkilerin yönünü ve düzeyini korelasyon analiziyle değerlendirerek test eder. Ölçüt bağımlı geçerlikten farkı, korelasyonun daha düşük olmasının beklenmesidir (67, 70).

Çok Değişkenli – Çok Yöntemli Matriks: bir ölçme aracının ölçümlerinin aynı ya da farklı yapılarıdaki diğer testler ile nasıl ilişkili olduğunun değerlendirilmesi yoluyla da yapı geçerliği incelenebilir. Bir testin ölçtüğü yanında ölçmediği değişkenleri belirlemek de önemlidir. Eldeki testin, kendine benzeyen değişkenlerle kuramsal olarak yüksek korelasyon verdiğinde birleşen geçerlik durumu, kendinden farklı olan değişkenlerle ise sıfır ya da anlamsız ilişki gösterdiğinde ayırt eden geçerlik durumu saptanmış olur (67, 70)

GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Tipi

Araştırma “Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği”nin Türkçe geçerlik ve güvenilirliğini test etmek amacı ile metodolojik araştırma türüne uygun olarak yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Yeri

Araştırma, Akdeniz Üniversitesi Fakülteleri ve Yüksekokullarında yapılmıştır. Fakülteler; Tıp Fakültesi, Ziraat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Eğitim Fakültesi, İletişim Fakültesi, Su Ürünleri Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi'dir. Yüksekokullar; Antalya Sağlık Yüksekokulu, Akseki Sağlık Yüksekokulu, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'dur.

3.3. Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın evrenini, Akdeniz Üniversitesi Fakültelerinde ve Yüksekokullarında I. Öğretimde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Ölçek çalışmalarında her bir madde için 5–10 kişi alınması önerilmektedir (78, 79). Bu doğrultuda örneklem büyüklüğü ortalama bir değer olarak her bir ölçek maddesine 8 kişi düşecek şekilde belirlenmiş olup, ulaşılan öğrenci sayısı 624'tür. Örnekleme yöntemi olarak tabakalı rasgele örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Fakülte ve Yüksekokulların her sınıfından örneklem alınmış olup, sınıflarındaki kız ve erkek öğrenci sayılarına göre kız ve erkek öğrenci örneklem sayısı orantılı olarak hesaplanmıştır. Seçim yapılırken cinsiyet oranı dikkate alınmış ve öğrenciler o sınıftan rasgele seçilmiştir. Örnekleme evli çiftler dâhil edilmemiştir. Araştırmada gönüllülük esas alınmıştır. Katılmak istemeyen öğrenciler yerine aynı yöntemle örneklem kriterlerini taşıyan katılımcılar seçilmiştir.

Tablo 3.1: Katılımcıların Cinsiyete ve Fakülte / Yüksekokullara Göre Dağılımı

Fakülte ve Yüksekokullar	Erkek	Kız	Toplam
Tıp Fakültesi	33	22	55
Ziraat Fakültesi	43	23	66
Fen-Edebiyat Fakültesi	65	47	112
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	66	33	99
Mühendislik Fakültesi	38	6	44
Eğitim Fakültesi	15	10	25
Güzel Sanatlar Fakültesi	18	16	34
Hukuk Fakültesi	7	6	13
İletişim Fakültesi	7	6	13
Su Ürünleri Fakültesi	6	1	7
Antalya Sağlık Yüksekokulu	-	40	40
Akseki Sağlık Yüksekokulu	-	6	6
Turizm İşlet. ve Otelcilik Yüksekokulu	57	21	78
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	21	11	33
Toplam	376	248	624

3.4. Araştırma Etiği

Çalışmanın amacı yazılı ve sözel olarak araştırma örnekleme alınacak öğrencilere açıklanmış ve araştırmaya katılımları konusunda onamları alınmıştır. Yazılı açıklama anketin ilk sayfası olarak “Katılımcıları Bilgilendirme Formu”nda yer almıştır (EK 1). Her bir uygulama öncesinde araştırmacı kendisini gruba tanıtmış ve çalışmayla ilgili genel bilgi sunmuştur. Çalışmaya katılmayı kabul eden bireylere, kendilerinden alınan bireysel bilgilerin araştırmacının dışında başka hiç kimseye açıklanmayacağı ya da bu bilgilere başkalarının ulaşmasına izin verilmeyeceği konusunda açıklama yapılmış ve ‘gizlilik’ ilkesine bağlı güvenleri kalınacağı belirtilmiştir. Böylece araştırmalarda insan olgusunun kullanımında bireysel hakların korunması gerektiğinden ‘bilgilendirilmiş onam’ koşulu etik ilke olarak yerine getirilmiştir.

Orijinal ölçek, Straus ve arkadaşları tarafından 1996 yılında “The Revised Conflict Tactics Scales (CTS2)” olarak geliştirilmiştir. Ölçeği, Türkiye’de kullanmak amacıyla geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılabilmesi için ölçeği kullanma hakkına sahip olan Western Psychological Services’den (Susan Dunn Weinberg) e-posta yolu ile izin alınmıştır (EK 2). Araştırmanın yürütüleceği birimlerden araştırmanın yapılabilmesi için kurumsal izin alınmıştır. Ayrıca araştırmanın yürütülmesi için Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü izin belgesi ektedir (EK 3).

3.5. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama araçları şunlardır;

1. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Sosyo-Demografik Özellikleri İçeren Veri Toplama Formu (EK 4),
2. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği (CTS 2) (EK 5).

Araştırmada, öncelikle örneklemin sosyo-demografik özelliklerini (yaş, cinsiyet, yaşanılan yerleşim yeri, eğitim yılı, baba ve anne eğitim durumu, aileyi oluşturan bireyler, sigara ve alkol kullanma sıklığı, şu anda ve geçmişte kız/erkek arkadaş olup olmadığı, birlikte olunan süre ve seksüel yönden aktif olma durumu) belirlemek üzere (EK 4), 13 sorudan oluşan soru formu kullanılmıştır (80).

Gençlerde flört şiddetinin boyutlarını belirleyen, geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını belirlemek üzere Straus, Hamby, Boney-McCoy, & Sugarman tarafından 1996’da revize edilen CTS 2 kullanılmıştır. CTS 2, Afrika kökenli Amerikalılar ve Hispanik Amerikalıların bulunduğu farklı kültürel geçmişlerden gelen 70 bin katılımcının yer aldığı pek çok araştırmada kullanılmıştır. CTS 2 aynı zamanda, Çin, Hindistan, Japonya, İsrail, İspanya ve İsveç gibi en az 20 ülkede de uyarlanmıştır (80).

CTS 2 flört eden, beraber yaşayan ya da bir evlilik ilişkisi içinde bulunan çiftlerin, birbirlerine karşı ne dereceye kadar psikolojik ve fiziksel saldırılarda bulduklarını ve aynı zamanda bu çiftlerin, sorunlarla karşılaştıklarında mantık ve uzlaşma yetilerini ne biçimde kullandıklarını ölçmektedir. Ölçek, kişinin hem uyguladığı, hem de maruz kaldığı şiddeti ölçen, kızlar ve erkeklere yönelik ikili maddeleri içermektedir. Tek sayılı maddeler şiddeti uygulamayı, çift sayılı maddeler ise şiddete maruz kalmayı ölçen sorulardan oluşmaktadır. Ölçek, uzlaşmayı sorgulayan 12, psikolojik şiddeti sorgulayan 16, fiziksel şiddeti sorgulayan 24,

seksüel şiddeti sorgulayan 14 ve yaralanma boyutunu sorgulayan 12 olmak üzere 5 alt ölçek ve 78 maddeden oluşmaktadır.

“**Uzlaşma**” alt ölçeği 1., 2., 3., 4., 13., 14., 39., 40., 59., 60., 77. ve 78. maddeleri içermektedir.

“**Psikolojik Şiddet**” alt ölçeği, ilişki içindeki kişilerarasındaki psikolojik şiddeti ölçen ve ölçeğin 5., 6., 25., 26., 29., 30., 35., 36., 49., 50., 65., 66., 67., 68., 69. ve 70. maddelerini içeren toplam 16 maddeden oluşmaktadır.

“**Fiziksel Şiddet**” alt ölçeği toplam 24 maddeden oluşmakta, bireylerin birbirlerine uyguladıkları fiziksel şiddetin varlığını değerlendirmektedir. Ölçeğin 7., 8., 9., 10., 11., 12., 17., 18., 21., 22., 33., 34., 37., 38., 43., 44., 45., 46., 53., 54., 71., 72., 73. ve 74. maddeleri bu alt gruba dahildir.

“**Seksüel Şiddet**” alt ölçeği, toplam 14 maddeden oluşmakta ve bireylerin seksüel yönden şiddet içeren davranışlarını analiz etmektedir. 15., 16., 19., 20., 47., 48., 51., 52., 57., 58., 63., 64., 75. ve 76. maddeler seksüel şiddet alt ölçeğini oluşturmaktadır.

“**Yaralanma**” alt ölçeği, bireylerin yukarıda belirtilmiş olan şiddet çeşitlerinin uygulanması sonrasında oluşan yaralanma boyutunu ölçen maddelerden oluşmaktadır. Bu alt ölçekte toplam 12 madde bulunmaktadır. Yaralanma alt ölçeğinin maddeleri, 23., 24., 27., 28., 31., 32., 41., 42., 55., 56., 61. ve 62.’dir.

Ölçeğin uygulamasında, belirtilen alt ölçek maddeleri alt alta verilmemiştir. Straus, Hamby, Boney-McCoy, & Sugarman’ın belirttiğine (1996) göre, alt ölçeklere ait maddelerin alt alta verilmemesinin amacı, ölçeğin kendi içinde değerlendirilmesini sağlamaktır (80).

Katılımcılardan maddelerde belirtilen şiddet biçimini geçen sene içinde ne sıklıkta yaşadıklarını değerlendirmeleri istenmiştir. Maddelere verilen yanıtlar aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır;

1 = “Geçtiğimiz yıl içerisinde 1 kez”

2 = “Geçtiğimiz yıl içerisinde 2 kez”

3 = “Geçtiğimiz yıl içerisinde 3-5 kez”

4 = “Geçtiğimiz yıl içerisinde 6-10 kez”

5 = “Geçtiğimiz yıl içerisinde 11-20 kez”

6 = “Geçtiğimiz yıl içerisinde 20’den fazla kez”

7 = “Geçtiğimiz yıl içerisinde değil ama daha önce gerçekleşti”

0 = “Hiç gerçekleşmedi”

Ölçeğin puan hesaplaması ise şöyledir (71);

7 ve 0 kategorisi için 0 puan,

1 kategorisi = 1 puan,

2 kategorisi = 2 puan,

3 kategorisi = 3 puan,

- 4 kategorisi = 8 puan,
5 kategorisi = 15 puan ve
6 kategorisi = 25 puandır (80).

Prevalans çalışmalarında, son bir yıl içinde şiddet davranışına en az bir kez maruz kalma ya da uygulama durumunun değerlendirilmesi önerilmiştir.

3.6. Araştırmanın Ön Uygulaması

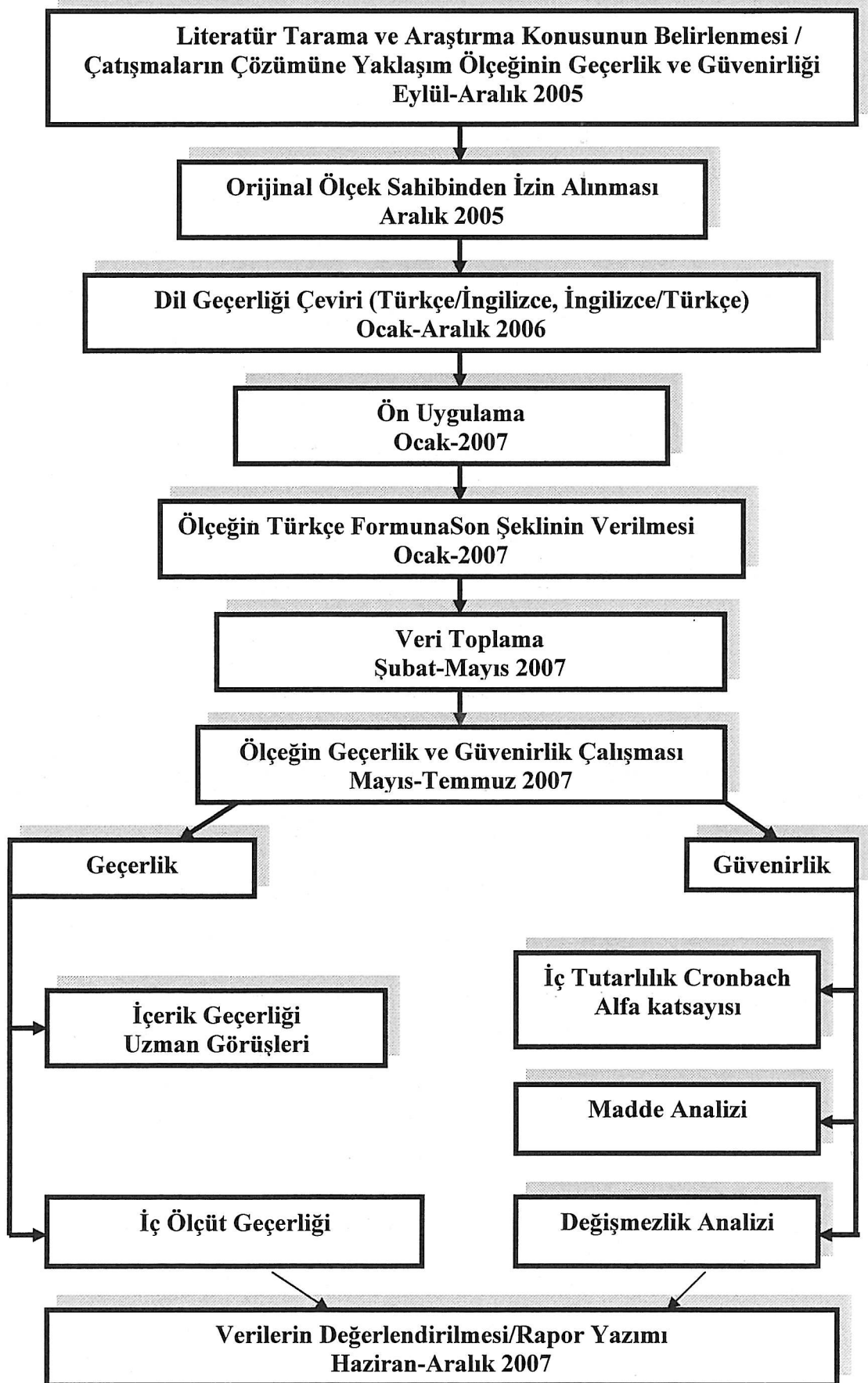
Ölçeğe dil ve içerik geçerliği sonrası son şekli verilmiş (Bölüm 4.2.1.1’de belirtilmiştir), örneklem özelliklerine uygun öğrencilerden oluşan 50 kişilik gruba ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulamada madde sayısının fazla olması nedeniyle öğrencilerdeki sıkılma ifadeleri araştırmacı tarafından tespit edilmiştir. Bu öneriler doğrultusunda ölçek şekil olarak yeniden düzenlenmiştir. Madde başlarındaki numaralar ölçekten kaldırılarak ölçeği cevaplamada sürekli madde sayılarının takip edilmesinin önüne geçilmiş, öğrencilerin sadece ölçek maddelerine odaklanması sağlanmıştır.

3.7. Verilerin Toplanması

Veriler, 2006–2007 Eğitim-Öğretim yılı II. Yarıyılında (Şubat-Mayıs 2007) 624 öğrenciden toplanmıştır. Öncelikle Fakülte ve Yüksekokulların ders programlarına ulaşılmış ve sınıflara göre anket uygulama planı oluşturulmuştur. Sınav haftalarında, öğrencilerin yoğun stres altında olduğu düşünülerek anket uygulamaya ara verilmiştir. Sınıflardaki anket uygulaması, dersten sorumlu öğretim elemanının izni ile ders öncesi ya da ders sonrasında yapılmıştır.

Araştırma sürecinde 24 anket formu tam doldurulmaması nedeniyle iptal edilmiş, yerine aynı örneklem kriterlerine uyan yeni katılımcılar seçilerek anket uygulanmıştır.

3.8. Araştırma Planının Şeması

3.9. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmadan elde edilen veriler, bilgisayarda Statistical Package for Social Science (SPSS) 11.0 yazılım paket programında analiz edilmiştir.

Araştırmanın amacına uygun olarak verilerin değerlendirilmesinde Tablo 3.2’de gösterilen analizler yapılmıştır.

Tablo 3.2. Araştırma Verilerinin Değerlendirilmesinde Kullanılan İstatistiksel Yöntemler

Verilerin Analizi	İstatistiksel Yöntemler
Üniversite Öğrencilerine İlişkin Tanıtıcı Bilgiler	Sayı ve Yüzde
Geçerlik Analizi	
Kapsam Geçerliği	Kendall İyi Uyuşum Katsayısı
İç Ölçüt Geçerliğine Dayalı Madde Analizi	Alt-Üst Grup Ortalamaları(t- testi)
Güvenirlilik Analizi	
Değişmezlik Analizi	Test Tekrar Test Yöntemi
İç Tutarlılık Analizi	Cronbach Alfa Katsayısı Hesaplama
İç Tutarlılık Analizi (Madde İstatistikleri)	Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu
Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Analizleri	Yüzde

Ölçeğin, üniversite öğrencilerine ilişkin tanıtıcı bilgileri için sayı ve yüzde hesaplamaları, geçerlik analizlerinde; Kapsam geçerliği için “Kendall İyi Uyuşum Katsayısı”; İç ölçüt geçerliği için Alt-Üst Grup Ortalamaları, güvenirlik analizlerine yönelik; Değişmezlik analizi için Test-retest yöntemi; İç tutarlılık analizleri için Cronbach alfa katsayısı hesaplama ve Pearson momentler çarpımı korelasyonu yöntemleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmada Akdeniz Üniversitesi'nde öğrenimine devam eden toplam 624 öğrenci ile görüşülmüştür. Elde edilen veriler sonucunda, öğrencilerin bazı sosyo-demografik özellikleri incelenerek aşağıda verilmiştir.

4.1. Katılımcıları Tanıtıcı Özellikler

Araştırma örnekleme (n=624) alınan üniversite öğrencilerine ilişkin sosyo-demografik özellikler Tablo 4.1'de gösterilmiştir. Örnekleme alınan katılımcıların yaş ortalamaları 21.02 ± 2.03 olup, %60.3'ü erkektir. Katılımcıların en çok yaşadıkları yerleşim yerin %76.3 oranında şehir olduğu görülmektedir. Örneklem tabakalı rasgele olarak seçilmiş olduğundan sınıflardaki örneklem sayıları ortalama olarak eşitlik göstermektedir.

Tablo 4.1. Üniversite Öğrencilerinin Sosyo-demografik Özelliklerine Göre Dağılımı (n= 624)

Özellikler	Sayı	%
Yaş	$\bar{X}=21.02$	$Sd=\pm 2.03$
Cinsiyet		
Kadın	248	39.7
Erkek	376	60.3
En Uzun Süre Yaşanan Yer		
Şehir*	476	76.3
İlçe	114	18.3
Kasaba	17	2.7
Köy	17	2.7
Sınıfı		
1. Sınıf	140	22.5
2. Sınıf	143	22.9
3. Sınıf	146	23.4
4. Sınıf **	195	31.2
Babanın Eğitim Durumu		
Okur-yazar değil	3	0.5
Okur-yazar	20	3.2
İlkokul	142	22.8
Ortaokul	91	14.5
Lise	198	31.7
Üniversite (Lisans)	142	22.8
Yüksek Lisans	28	4.5

* En uzun süre yaşanan yerleşim yeri olan büyükşehir, şehir grubuna dahil edilmiştir.

** 5. eğitim yılına devam eden 4. sınıf öğrenciler bu gruba dahil edilmiştir.

Tablo 4.1.'in devamı

Annenin Eğitim Durumu	Sayı	%
Okur-yazar değil	43	6.9
Okur-yazar	39	6.3
İlkokul	220	35.2
Ortaokul	83	13.2
Lise	162	26.0
Üniversite (Lisans)	66	10.6
Yüksek Lisans	11	1.8
Aileyi Oluşturan Bireyler		
Anne, baba ve çocuklar	546	87.5
Anne ve çocuklar	40	6.4
Baba ve çocuklar	5	0.8
Anne, baba, çocuklar, büyükanne ve büyükbaba	23	3.7
Diğer	10	1.6
Sigara Kullanma Sıklığı		
Hiç kullanmam	384	61.5
Günde 1-10 adet	99	15.9
Günde 11-20 adet	113	18.1
Günde 21 ve üzeri	28	4.5
Alkol Kullanma Sıklığı		
Hiç kullanmam	253	40.5
Ara sıra	274	43.9
Günde 1 kadehten az	60	9.6
Günde 2 kadeh	13	2.1
Günde 3 kadeh	9	1.4
Günde 4 kadeh	4	0.6
Günde 5 kadeh ve daha fazla	11	1.9
Şu Anda Kız/Erkek Arkadaş Olup Olmadığı		
Evet	349	55.9
Hayır	275	44.1
Geçtiğimiz 1 Yıl İçinde Flört İlişkisine Sahip Olup Olmadığı		
Evet	273	43.8
Hayır	351	56.2
Kız / Erkek Arkadaş ile Birlikte Olunan Süre (ay)		
	$\bar{X} = 17.23$	$Sd = 19.17$
Birliktelikte Seksüel Yönden Aktif Olup Olmama Durumu		
Evet	281	45.0
Hayır	343	55.0

Katılımcıların anne eğitim durumu incelendiğinde en büyük grubun ilkokul mezunu (%35.2) olduğu, babalarda ise en büyük grubu lise mezunlarınının (%31.7) oluşturulduğu görülmektedir. Katılımcıların %87.5'i çekirdek aileye sahip olup, %38.5'i sigara, %59.5'i alkol kullanmaktadır. Araştırma yapıldığı sırada

katılımcıların %55.9'unun bir flört ilişkisinin olduğu, %43.8'inin ise geçtiğimiz bir yıl içinde flört ilişkisine sahip olduğu bulunmuştur. Flört ilişkisinde birlikte olunan süre ortalama 17.23 ay'dır. Öğrencilerin %45'i seksüel yönden aktiftir.

4.2. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Analizleri

4.2.1. Geçerlik Analizleri

4.2.1.1. Kapsam Geçerliği

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanmasına yönelik olarak geçerlik ve güvenilirliğini belirlemek için ilk aşamada dil geçerliğine yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Öncelikle ölçek, araştırmacı tarafından İngilizce'den Türkçe'ye çevrilmiştir. Daha sonra ölçeğin çevirileri her iki dili iyi bilen 6 uzman tarafından yapılmıştır. Bu çeviriler sonucunda en uygun ifadeler seçildikten sonra, ölçeğin uygunluğunu test etmek üzere, ana dili İngilizce olup uzun süredir Türkiye'de yaşayan ve Türk kültürünü tanıyan 3 uzmana ölçeğin İngilizce'ye geri çevirisi yapılmıştır. Yeniden İngilizce'ye çevrilen maddeler ile orijinal ölçeğin maddelerinin eş değer olup olmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda, oluşturulan Türkçe form ile İngilizce formun eş değer olduğuna karar verilmiştir.

Ölçeğin Türkçe formu, kapsam geçerliği açısından ölçeği daha önce görmeyen, konu ile ilgili olmak üzere toplam altı uzmana (Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Uzmanı, Psikiyatri Hemşireliği Uzmanı, Halk Sağlığı Hemşireliği Uzmanı, Halk Sağlığı Uzmanı, Sosyolog) ölçekteki her bir maddeyi 1 (en kötü) ile 10 (en iyi) arasında değerlendirmeleri için gönderilmiştir. Bu inceleme sonucunda uzmanlar, ölçeğin ölçmesi istenen durumları ölçebileceği konusunda görüş bildirmişlerdir. Bu görüşler sonucunda daha anlaşılır hale getirilen ölçeğe son şekli verilmiştir. Uzmanların Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin maddelerine verdikleri puanların değerlendirilmesi Tablo 4.2'de gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği Uzman Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Maddeler	\bar{X}	Sd	Min.	Maks.
S1	9.57	0.54	9.00	10.00
S2	9.57	0.54	9.00	10.00
S3	9.14	0.90	8.00	10.00
S4	8.71	1.80	5.00	10.00
S5	9.71	0.76	8.00	10.00
S6	9.71	0.76	8.00	10.00
S7	9.57	0.79	8.00	10.00
S8	9.57	0.79	8.00	10.00
S9	8.71	1.98	5.00	10.00
S10	8.57	1.90	5.00	10.00
S11	9.43	0.79	8.00	10.00
S12	9.43	0.79	8.00	10.00
S13	9.14	1.87	5.00	10.00
S14	9.14	1.87	5.00	10.00
S15	9.00	0.82	8.00	10.00
S16	8.86	0.69	8.00	10.00
S17	9.71	0.49	9.00	10.00
S18	9.71	0.49	9.00	10.00
S19	9.29	1.11	7.00	10.00
S20	9.29	1.11	7.00	10.00
S21	9.29	1.25	7.00	10.00
S22	9.29	1.25	7.00	10.00
S23	9.71	0.49	9.00	10.00
S24	9.71	0.49	9.00	10.00
S25	9.57	0.79	8.00	10.00
S26	9.57	0.79	8.00	10.00
S27	8.43	2.37	5.00	10.00
S28	8.43	2.37	5.00	10.00
S29	9.71	0.49	9.00	10.00
S30	9.71	0.49	9.00	10.00
S31	9.57	0.79	8.00	10.00
S32	9.57	0.79	8.00	10.00
S33	10.00	0.00	10.00	10.00
S34	10.00	0.00	10.00	10.00
S35	10.00	0.00	10.00	10.00
S36	10.00	0.00	10.00	10.00
S37	10.00	0.00	10.00	10.00
S38	10.00	0.00	10.00	10.00
S39	10.00	0.00	10.00	10.00

Tablo.4.2'nin devamı

Maddeler	\bar{X}	Sd	Min.	Maks.
S40	10.00	0.00	10.00	10.00
S41	9.71	0.76	8.00	10.00
S42	10.00	0.00	10.00	10.00
S43	9.14	1.87	5.00	10.00
S44	9.14	1.87	5.00	10.00
S45	8.86	1.22	7.00	10.00
S46	8.86	1.22	7.00	10.00
S47	9.43	0.79	8.00	10.00
S48	9.43	0.79	8.00	10.00
S49	10.00	0.00	10.00	10.00
S50	9.86	0.38	9.00	10.00
S51	9.14	1.46	6.00	10.00
S52	9.14	1.46	6.00	10.00
S53	10.00	0.00	10.00	10.00
S54	10.00	0.00	10.00	10.00
S55	10.00	0.00	10.00	10.00
S56	10.00	0.00	10.00	10.00
S57	8.86	1.87	5.00	10.00
S58	8.86	1.87	5.00	10.00
S59	8.86	1.35	7.00	10.00
S60	9.00	1.16	7.00	10.00
S61	9.43	0.79	8.00	10.00
S62	9.43	0.79	8.00	10.00
S63	9.43	1.13	7.00	10.00
S64	9.71	0.49	9.00	10.00
S65	10.00	0.00	10.00	10.00
S66	10.00	0.00	10.00	10.00
S67	8.71	1.98	5.00	10.00
S68	8.71	1.98	5.00	10.00
S69	10.00	0.00	10.00	10.00
S70	10.00	0.00	10.00	10.00
S71	9.43	0.79	8.00	10.00
S72	9.43	0.79	8.00	10.00
S73	10.00	0.00	10.00	10.00
S74	10.00	0.00	10.00	10.00
S75	9.00	1.41	7.00	10.00
S76	9.00	1.41	7.00	10.00
S77	9.86	0.38	9.00	10.00
S78	9.86	0.38	9.00	10.00
n=6	W=0.247	Sd=77	P=0.08	

Uzmanların ölçek maddelerine verdikleri puanların analizinde Kendall İyi Uyuşum Katsayısı Korelasyonu (Kendall Coefficient of Concordance: W) kullanılmıştır. Uzman görüşlerinin değerlendirilmesi sonucunda Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin maddelerinin uygulanabilirliği ve anlaşılabilirliği

konusunda altı uzman görüşü istatistiksel olarak birbiriyle uyumlu bulunmuş, uzmanlar arasında görüş birliği olduğu saptanmıştır ($W = 0.247$; $p = 0.08$).

4.2.1.2. İç Ölçüt Geçerliği

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin ölçek maddelerine verdikleri yanıtlar en yüksekte en düşüğe doğru sıralanmıştır. Dağılımın alt %27 ve üst %27'lik grup verileri toplam ölçeğin üst gruptaki yanıtlayıcıların madde puan ortalamaları ile alt gruptakilerin madde puan ortalamaları arasındaki fark gruplarda t testi ile analiz edilmiştir. Ölçek, kişinin hem uyguladığı şiddeti hem de maruz kaldığı şiddeti ölçen maddeleri içermesi nedeniyle şiddeti uygulamayı ve şiddete maruz kalmayı içeren maddelerin iç ölçüt geçerliği ayrı ayrı bulunmuştur.

Tablo 4.3. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeğinin İç Ölçüt Geçerliği Analizleri (Şiddeti Uygulayan)

Grup	N	\bar{X}	Sd	t	p
Alt Grup	39	0.11	0.34	- 5.61	0.00
Üst Grup	39	2.16	2.26		

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin şiddeti uygulamayı içeren maddelerin iç ölçüt geçerliği sonuçları Tablo 4.3'de gösterilmiştir. Ölçeğin üst gruptaki madde puan ortalamaları ile alt gruptaki madde puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. ($t = -5.61$; $p = 0.00$)

Tablo 4.4. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeğinin İç Ölçüt Geçerliği Analizleri (Şiddete Maruz Kalan)

Grup	N	\bar{X}	Sd	t	p
Alt Grup	39	0.01	0.31	- 5.46	0.00
Üst Grup	39	2.04	2.20		

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin şiddete maruz kalmayı içeren maddelerin iç ölçüt geçerliği sonuçları Tablo 4.4'de gösterilmiştir. Ölçeğin üst gruptaki madde puan ortalamaları ile alt gruptaki madde puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t = -5.46$; $p = 0.00$).

4.2.2. Güvenirlilik Analizleri

4.2.2.1. İç Tutarlılık

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin iç tutarlılığını incelemek amacı ile yapılan iç tutarlılık güvenirlilik katsayısı (Cronbach Alpha) ve madde – toplam puan güvenirlilik katsayıları yer almaktadır.

Tablo 4.5. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Madde-Toplam Puan Korelasyonları

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği	Madde Toplam Korelasyonu (r)	Madde Silindiğinde İç Tutarlılık Güvenirlik Katsayısı
1. Arkadaşım ile görüş ayrılığımız olmasına karşın ona ilgi gösterirdim.	0.36	0.85
2. Arkadaşım ile görüş ayrılığımız olsa bile bana ilgi gösterirdi.	0.31	0.83
3. Arkadaşım ile anlaşamadığımız konularda beni rahatsız eden durumu ona açıkladım.	0.31	0.85
4. Arkadaşım da bana açıkladı.	0.27	0.83
5. Arkadaşıma hakaret ya da küfür ettim.	0.51	0.84
6. Arkadaşım bana hakaret ya da küfür etti.	0.47	0.82
7. Arkadaşıma onu yaralayabilecek bir eşya fırlattım.	0.49	0.84
8. Arkadaşım bana, beni yaralayabilecek bir eşya fırlattı.	0.48	0.82
9. Kavga sırasında arkadaşımın kolunu burktum ya da saçını çektim.	0.47	0.84
10. Kavga sırasında arkadaşım kolumu büktü ya da saçımı çekti.	0.47	0.82
11. Kavgamızın sonucunda benim vücudumda incinme, ezik ya da yaralanmalar oldu.	0.36	0.85
12. Kavgamızın sonucunda onun vücudunda incinme, ezik ya da yaralanmalar oldu.	0.36	0.83
13. Herhangi bir durum/olay karşısında arkadaşımın duygularına saygı gösterdim.	0.18	0.85
14. Herhangi bir durum/olay karşısında arkadaşım benim duygularıma saygı gösterdi.	0.26	0.83
15. Arkadaşımı prezervatif kullanmadan ilişkiye girmemizi zorladım.	0.27	0.85
16. Arkadaşım prezervatif kullanmadan ilişkiye girmemizi için beni zorladı.	0.24	0.83
17. Arkadaşımı ittim ya da sarstım.	0.56	0.84
18. Arkadaşım beni itti ya da sarstı.	0.52	0.82
19. Oral ya da anal ilişkiye girmemizi için arkadaşşıma karşı şiddet kullandım (vurmak, yere çarpmak, silah kullanmak gibi).	0.34	0.85
20. Oral ya da anal ilişkiye girmek için arkadaşım bana karşı şiddet kullandı (vurmak, yere çarpmak, silah kullanmak gibi).	0.23	0.83
21. Arkadaşıma silah ya da bıçak çektim.	0.17	0.85
22. Arkadaşım bana silah ya da bıçak çekti.	0.29	0.83
23. Kavga sırasında arkadaşım başıma vurduğu için baygınlık geçirdim.	0.15	0.85
24. Kavga sırasında arkadaşımın başına vurduğum için baygınlık geçirdi.	0.23	0.83
25. Arkadaşımı şişman ya da çirkin diye çağırdım (hakaret anlamında kelimeler kullanarak).	0.33	0.85
26. Arkadaşım beni şişman ya da çirkin diye çağırdı (hakaret anlamında kelimeler kullanarak).	0.28	0.83
27. Arkadaşımı yumrukladım ya da onu yaralayabilecek bir eşya ile vurdum.	0.32	0.85

Tablo 4.5'in devamı

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği	Madde Toplam Korelasyonu (r)	Madde Silindiğinde İç Tutarlılık Güvenirlilik Katsayısı
28. Arkadaşım beni yumrukladı ya da beni yaralayabilecek bir eşya ile vurdu.	0.30	0.83
29. Arkadaşıma ait herhangi bir eşyaya zarar verdim.	0.41	0.84
30. Arkadaşım bana ait herhangi bir eşyaya zarar verdi.	0.41	0.83
31. Arkadaşım ile kavgamızın sonucunda Sağlık kuruluşuna/personeline başvurmam gerekti.	0.14	0.85
32. Arkadaşım ile kavgamızın sonucunda Sağlık kuruluşuna/personeline başvurması gerekti.	0.23	0.83
33. Arkadaşımın boğazını sıktım.	0.29	0.84
34. Arkadaşım benim boğazımı sıktı.	0.21	0.83
35. Arkadaşıma karşı sesimi yükselttim/bağırdım.	0.52	0.84
36. Arkadaşım bana karşı sesini yükseltti/bağırdı.	0.43	0.82
37. Arkadaşımı duvara vurdum/çarptım.	0.26	0.85
38. Arkadaşım beni duvara vurdu/çarptı.	0.21	0.85
39. Arkadaşıma aramızdaki sorunu çözebileceğimizden emin olduğumu söyledim.	0.39	0.85
40. Arkadaşım bana aramızdaki sorunu çözebileceğimizden emin olduğunu söyledi.	0.34	0.85
41. Arkadaşım ile yaşadığımız bir kavga sonucunda Sağlık kuruluşuna/personeline başvurarak tıbbi yardım almaya ihtiyacım vardı ama almadım.	0.12	0.85
42. Arkadaşım ile yaşadığımız bir kavga sonucunda Sağlık kuruluşuna/personeline başvurarak onun tıbbi yardım almaya ihtiyacı vardı ama almadı.	0.21	0.83
43. Arkadaşımı dövdüm.	0.34	0.85
44. Arkadaşım beni dövdü.	0.36	0.83
45. Arkadaşımı, benimle kalması için zorla bir yerde tuttum/alıkoydum.	0.39	0.85
46. Arkadaşım, beni onunla kalmam için zorla bir yerde tuttu/alıkoydu.	0.31	0.83
47. Cinsel ilişkiye girmesi için arkadaşşıma karşı şiddet kullandım (vurmak, yere çarpmak, silah kullanmak gibi).	0.29	0.85
48. Cinsel ilişkiye girmem için arkadaşşıma bana karşı şiddet kullandı (vurmak, yere çarpmak, silah kullanmak gibi).	0.28	0.83
49. Tartışma sırasında arkadaşşım odayı, evi ya da bulunduğumuz mekanı terk ettim.	0.47	0.85
50. Tartışma sırasında arkadaşşım odayı, evi ya da bulunduğumuz mekanı terk etti.	0.45	0.82
51. Arkadaşımı istemediği zaman cinsel ilişkiye girmesi için sözel olarak ısrar ettim (fiziksel güç kullanmadan).	0.27	0.85
52. Arkadaşımı istemediğim zaman cinsel ilişkiye girmem için bana sözel olarak ısrar etti (fiziksel güç kullanmadan).	0.26	0.83
53. Arkadaşıma tokat attım.	0.52	0.84

Tablo 4.5'in devamı

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği	Madde Toplam Korelasyonu (r)	Madde Silindiğinde İç Tutarlılık Güvenirlik Katsayısı
54. Arkadaşım bana tokat attı.	0.54	0.82
55. Arkadaşımınla kavgamız sonucunda kemiğim kırıldı.	0.15	0.85
56. Arkadaşımınla kavgamız sonucunda onun kemiği kırıldı.	0.18	0.83
57. Arkadaşımı oral ya da anal ilişkiye girmesi için zarar vermekle tehdit ettim.	0.28	0.85
58. Arkadaşım oral ya da anal ilişkiye girmek için zarar vermekle tehdit etti.	0.12	0.82
59. Arkadaşımınla anlaşamadığımız bir durumda alttan alarak ona uzlaşmayı önerdim.	0.38	0.85
60. Arkadaşım, anlaşamadığımız bir durumda alttan alarak bana uzlaşmayı önerdi.	0.42	0.83
61. Arkadaşımı bilerek ateşle yaktım / haşladım.	0.29	0.85
62. Arkadaşım, beni bilerek ateşle yaktı / haşladı.	0.21	0.83
63. Arkadaşımı, benimle oral ya da anal cinsel ilişki kurması için ikna ettim (fiziksel güç kullanmadan).	0.23	0.85
64. Arkadaşım, oral ya da anal cinsel ilişki kurmak için beni ikna etti (fiziksel güç kullanmadan).	0.21	0.83
65. Arkadaşımı kötü bir sevgili olmakla suçladım.	0.48	0.84
66. Arkadaşımı beni kötü bir sevgili olmakla suçladı.	0.47	0.82
67. Arkadaşımı üzecek bir şey yaptım.	0.48	0.84
68. Arkadaşım beni üzecek bir şey yaptı.	0.42	0.82
69. Arkadaşımı dövmek ya da ona bir eşya fırlatmakla tehdit ettim.	0.37	0.85
70. Arkadaşım beni dövmek ya da bana bir eşya fırlatmakla tehdit etti.	0.41	0.83
71. Arkadaşımınla kavgamızdan dolayı ertesi gün de devam eden fiziksel acı hissettim.	0.29	0.85
72. Arkadaşım kavgamızdan dolayı ertesi gün de devam eden fiziksel acı hissetti.	0.37	0.83
73. Arkadaşımı tekmeledim.	0.41	0.85
74. Arkadaşım beni tekmeledi.	0.23	0.83
75. Arkadaşımı cinsel ilişkiye girmesi için tehdit ettim.	0.24	0.85
76. Arkadaşım cinsel ilişkiye girmek için beni tehdit etti.	0.13	0.83
77. Yaptığımız bir tartışma sonrasında arkadaşımın getirdiği barış önerisini kabul ettim.	0.44	0.84
78. Yaptığımız bir tartışma sonrasında arkadaşım getirdiğim barış önerisini kabul etti.	0.48	0.82

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenirlik katsayısı hesaplanmasında her bir madde dışarıda bırakılarak iç tutarlılık güvenirlik katsayısı ve madde-toplam puan korelasyon katsayıları Tablo 4.5'de gösterilmiştir. Madde-toplam puan korelasyonları en düşük 0.12 (41. madde Arkadaşımınla yaşadığımız bir

kavga sonucunda sağlık kuruluşuna/personeline başvurarak tıbbi yardım almaya ihtiyacım vardı ama almadım) ile en yüksek 0.56 (17. madde Arkadaşımı ittim ya da sarstım) arasındadır. Korelasyon katsayıları 0.20'nin altında olan madde sayısı 9'dur.

Madde dışarıda bırakılarak yapılan analizlerde, maddenin çıkarılmasının özellikle madde toplam puan korelasyonları düşük olanların, ölçeğin güvenilirlik kat sayısı (0.92) üzerinde herhangi bir değişikliğe neden olmadığı görülmüştür. Bu nedenle maddeler ölçekten çıkartılmamıştır.

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin alt ölçeklerinin madde-toplam puan korelasyonları (Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu) ölçeğin ikili maddelerinin tek ve çift sayıları üzerinden yapılmıştır. Ölçeğin ikili maddelerinin tek ve çift sayıları üzerinden yapılan analiz sonuçlarının eşit olduğu görülmüştür. Ölçeğin tek sayıları üzerinden yapılan madde-toplam puan korelasyonları Tablo 4.6'da gösterilmiştir.

Tablo 4.6. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği Tek Sayılı Maddelerinin Madde-Toplam Puan Korelasyonları

Alt Ölçek Boyutları	Maddeler	r	p
Uzlaşma	1. Arkadaşım ile görüş ayrılığımız olmasına karşın ona ilgi gösterirdim.	0.43	0.00
	3. Arkadaşım ile anlaşamadığımız konularda beni rahatsız eden durumu ona açıkladım.	0.48	0.00
	13. Herhangi bir durum/olay karşısında arkadaşımın duygularına saygı gösterdim.	0.48	0.00
	39. Arkadaşıma aramızdaki sorunu çözebileceğimize emin olduğumu söyledim.	0.56	0.00
	59. Arkadaşım ile anlaşamadığımız bir durumda alttan alarak ona uzlaşmayı önerdim.	0.55	0.00
	77. Yaptığımız bir tartışma sonrasında arkadaşımın getirdiği barış önerisini kabul ettim.	0.56	0.00
Psikolojik Şiddet	5. Arkadaşıma hakaret ya da küfür ettim.	0.48	0.00
	25. Arkadaşımı şişman ya da çirkin diye çağırdım (hakaret anlamında kelimeler kullanarak).	0.32	0.00
	29. Arkadaşıma ait herhangi bir eşyaya zarar verdim.	0.43	0.00
	35. Arkadaşıma karşı sesimi yükselttim/bağırdım.	0.51	0.00
	49. Tartışma sırasında arkadaşım odayı, evi ya da bulunduğumuz mekanı terk ettim.	0.47	0.00
	65. Arkadaşımı kötü bir sevgili olmakla suçladım.	0.52	0.00
	67. Arkadaşımı üzecek bir şey yaptım.	0.53	0.00
	69. Arkadaşımı dövmek ya da ona bir eşya fırlatmakla tehdit ettim.	0.31	0.00

Tablo 4.6'nın devamı

Alt Ölçek Boyutları	Maddeler	r	p
Fiziksel Şiddet	7. Arkadaşıma onu yaralayabilecek bir eşya fırlattım.	0.68	0.00
	9. Kavga sırasında arkadaşımın kolunu burktum ya da saçını çektim.	0.58	0.00
	11. Kavgamızın sonucunda benim vücudumda incinme, ezik ya da yaralanmalar oldu.	0.50	0.00
	17. Arkadaşımı ittim ya da sarstım.	0.56	0.00
	21. Arkadaşıma silah ya da bıçak çektim.	0.21	0.00
	33. Arkadaşımın boğazını sıktım.	0.43	0.00
	37. Arkadaşımı duvara vurdum/çarptım.	0.33	0.00
	43. Arkadaşımı dövdüm.	0.36	0.00
	45. Arkadaşımı, benimle kalması için zorla bir yerde tuttum/alıkoydum.	0.34	0.00
	53. Arkadaşıma tokat attım.	0.60	0.00
	71. Arkadaşımla kavgamızdan dolayı ertesi gün de devam eden fiziksel acı hissettim.	0.38	0.00
	73. Arkadaşımı tekmeledim.	0.52	0.00
Seksüel Şiddet Yaralanma	15. Arkadaşımı prezervatif kullanmadan ilişkiye girmemiz için zorladım.	0.46	0.00
	19. Oral ya da anal ilişkiye girmemiz için arkadaşıma karşı şiddet kullandım (vurmak, yere çarpmak, silah kullanmak gibi).	0.48	0.00
	47. Cinsel ilişkiye girmesi için arkadaşıma karşı şiddet kullandım (vurmak, yere çarpmak, silah kullanmak gibi).	0.51	0.00
	51. Arkadaşım istemediği zaman cinsel ilişkiye girmesi için sözel olarak ısrar ettim (fiziksel güç kullanmadan).	0.50	0.00
	57. Arkadaşımı oral ya da anal ilişkiye girmesi için zarar vermekle tehdit ettim.	0.41	0.00
	63. Arkadaşımı, benimle oral ya da anal cinsel ilişki kurması için ikna ettim (fiziksel güç kullanmadan).	0.33	0.00
	75. Arkadaşımı cinsel ilişkiye girmesi için tehdit ettim.	0.40	0.00
	23. Kavga sırasında arkadaşım başıma vurduğu için baygınlık geçirdim.	0.34	0.00
	27. Arkadaşımı yumrukladım ya da onu yaralayabilecek bir eşya ile vurdum.	0.24	0.00
	31. Arkadaşımla kavgamızın sonucunda Sağlık kuruluşuna/personeline başvurmam gerekti.	0.32	0.00
	41. Arkadaşımla yaşadığımız bir kavga sonucunda Sağlık kuruluşuna/personeline başvurarak tıbbi yardım almaya ihtiyacım vardı ama almadım.	0.17	0.00
	55. Arkadaşımla kavgamız sonucunda kemiğim kırıldı.	0.18	0.00
61. Arkadaşımı bilerek ateşle yaktım / haşladım.	0.27	0.00	

Korelasyon katsayıları “Uzlaşma” alt ölçeği 0.43 ile 0.56, “Psikolojik Şiddet” alt ölçeği 0.31 ile 0.53, “Fiziksel Şiddet” alt ölçeği 0.21 ile 0.68, “Seksüel şiddet” alt ölçeği 0.33 ile 0.51 ve “Yaralanma” alt ölçeği 0.17 ile 0.34 arasındadır. Yaralanma alt ölçeğinde yer alan “Arkadaşımınla yaşadığımız bir kavga sonucunda Sağlık kuruluşuna/personeline başvurarak tıbbi yardım almaya ihtiyacım vardı ama almadım” maddesi 0.17 ve “Arkadaşımınla kavgamız sonucunda kemiğim kırıldı” maddesi 0.18 ile en düşük korelasyon değerlerine sahiptir. Korelasyon kat sayısı düşük olan bu maddeler çıkarıldığında ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısında değişiklik olmadığı için maddelerin ölçekten çıkarılmamasına karar verilmiştir. Tüm alt ölçeklerdeki korelasyon katsayıları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p=0.00).

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin ve alt ölçeklerinin iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları Tablo 4.7'de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği ve Alt Ölçeklerinin Ortalama, Standart Sapma ve Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı (n=624)

Alt Ölçekler	Madde Sayısı	\bar{X}	Sd	Cronbach Alfa Değeri
Uzlaşma	12	42.65	17.80	0.88
Psikolojik Şiddet	16	17.50	15.57	0.85
Fiziksel Şiddet	24	6.31	13.15	0.89
Seksüel Şiddet	14	3.43	7.16	0.79
Yaralanma	12	0.64	3.00	0.76
Genel Ölçek	78	70.53	39.90	0.92

İç tutarlılık güvenilirlik katsayısı ölçeğin tümü için 0.92, “Uzlaşma” alt ölçeği için 0.88, “Psikolojik Şiddet” alt ölçeği için 0.85, “Fiziksel Şiddet” alt ölçeği için 0.89, “Seksüel Şiddet” alt ölçeği için 0.79 ve “Yaralanma” alt ölçeği için 0.76 olup, oldukça güvenilir bulunmuştur.

Tablo 4.8. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Alt Ölçek Toplam Puanları İle Ölçek Toplam Puan Korelasyonu (n=624)

Alt Ölçekler	r	p
Uzlaşma	0.64	0.00
Psikolojik Şiddet	0.85	0.00
Fiziksel Şiddet	0.75	0.00
Seksüel Şiddet	0.49	0.00
Yaralanma	0.42	0.00

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği ve her bir alt ölçek puanı ile ölçeğin toplam puan korelasyonları Tablo 4.8’de verilmiştir. Toplam ölçek ile alt ölçeklerinin toplam puan korelasyonları en düşük yaralanma alt ölçeği için 0.42, en yüksek psikolojik şiddet alt ölçeği için 0.85 olarak bulunmuş olup, her bir alt ölçek puanı ile ölçeğin toplam puan korelasyonları arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.01$).

4.2.2.2. Zamana Karşı Değişmezlik Analizi

Bu bölümde Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği’nin zamana karşı değişmezlik gücünü saptamak amacı ile Test – retest yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde 30 öğrenciye 4 hafta ara ile ölçek tekrar uygulanmıştır. İki uygulama arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile hesaplanmıştır.

Tablo 4.9. Alt Ölçeklerin Test-Retest Analizinden Elde Edilen Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri ve Korelasyonları (n= 30)

Alt Ölçekler Analizler	İlk Uygulama		İkinci Uygulama		r	p
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS		
Uzlaşma	3.98	1.31	4.36	1.12	0.97	0.00
Psikolojik Şiddet	1.08	0.94	1.25	0.96	0.99	0.00
Fiziksel Şiddet	0.18	0.40	0.23	0.44	0.99	0.00
Seksüel Şiddet	0.20	0.71	0.22	0.73	0.99	0.00
Yaralanma	0.07	0.34	0.08	0.40	1.00	0.00

Tabloda, tüm alt ölçek puanları için test-retest’ten elde edilen aritmetik ortalama, standart sapma, korelasyon ve p değerleri Tablo 4.9’da görülmektedir. Alt ölçeklerin hesaplanan korelasyon katsayıları, “Uzlaşma” alt ölçeği 0.97, “Psikolojik Şiddet” alt ölçeği 0.99, “Fiziksel Şiddet” alt ölçeği 0.99, “Seksüel şiddet” alt ölçeği 0.99 ve “Yaralanma” alt ölçeği için 1.00’dir. İlk ve ikinci uygulamadan elde edilen alt ölçeklerin korelasyon katsayıları oldukça yüksek olup, $p<0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

4.3. Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinde Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği’nin analizi sonucunda elde edilen, Akdeniz Üniversitesi öğrencilerinin flört ilişkilerinde şiddet davranışlarına (son bir yıl içinde en az 1 kez) ilişkin prevalansları Tablo 4.10’da incelenmiştir.

Tablo 4.10. Üniversite Öğrencilerinin Alt Ölçeklere İlişkin Şiddet Uygulama ve Şiddete Maruz Kalma Prevalansları (%) (n=624)

CTS 2 Alt Ölçekler	Şiddet Uygulayan		Şiddete Maruz Kalan	
	Erkek	Kız	Erkek	Kız
Uzlaşma Alt ölçeği	96.0	94.8	95.7	94.4
Psikolojik Şiddet Alt Ölçeği	48.1	41.2	40.7	42.7
Fiziksel Şiddet Alt Ölçeği	10.1	6.5	8.0	9.3
Seksüel Şiddet Alt Ölçeği	14.4	1.6	10.9	6.0
Yaralanma Alt Ölçeği	4.0	0.4	2.7	0.4

Uzlaşma alt ölçeğinden elde edilen verilerden kızların %94.8'inin, erkeklerin ise %96.0'sının partnerlerine karşı uzlaşmacı bir tutum ve davranış gösterdiği bulunmuştur. Kızların %41.2'si partnerlerine karşı psikolojik şiddet uygularken, bu oran erkeklerde %48.1'dir. Fiziksel şiddet değerlendirildiğinde kızların %6.5'inin, erkeklerin ise %10.1'inin partnerlerine karşı fiziksel şiddet kullandığı bulunmuştur. Yine kızların %1.6'sı partnerlerine karşı seksüel şiddet uygularken, bu oran erkeklerde %14.4'dür. Şiddet sonucu yaralanmaya ilişkin prevalanslar, kızlar için %0.4, erkekler için ise % 4.0'tür.

Tablo 4.11. Öğrencilerin CTS 2'inin Alt Ölçeklerinin Şiddeti Uygulama ve Şiddete Maruz Kalmaya İlişkin Verdikleri Yanıtlar Arasındaki Korelasyon ve Anlamlılıklar

CTS 2 Alt Ölçekler	r	p
Uzlaşma Alt ölçeği	0.86	0.00
Psikolojik Şiddet Alt Ölçeği	0.78	0.00
Fiziksel Şiddet Alt Ölçeği	0.83	0.00
Seksüel Şiddet Alt Ölçeği	0.59	0.00
Yaralanma Alt Ölçeği	0.84	0.00

Şiddeti uygulayan ve şiddete maruz kalan üniversite öğrencilerine ait alt ölçekler arasındaki korelasyonlar ve anlamlılık düzeyleri Tablo 4.11'de gösterilmiştir. Her bir alt ölçek için öğrencilerin şiddeti uygulama ve maruz kalmaya verdikleri yanıtlar arasındaki korelasyona bakılmıştır. Korelasyon değerleri 0.59 ile 0.86 arasında olup, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.01$).

TARTIŞMA

Bu bölümde Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması ve türkçe formun üniversite öğrencilerinde geçerliği ve güvenilirliğine ilişkin veriler tartışılmıştır.

5.1.Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Geçerliğinin Değerlendirilmesi

Bu çalışmada Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin geçerlik çalışmasına yönelik dil, içerik ve iç ölçüt geçerlik çalışmaları incelenmiştir. Kapsam (içerik) geçerliğinde ölçek maddelerinin uygulanabilirliği ve anlaşılabilirliği konusunda uzman görüşüne başvurulmuştur. Alınan öneriler doğrultusunda ölçek ifadeleri daha anlaşılır hale getirilerek ölçeğe son şekli verilmiştir. Ölçeğin uzman görüşleri arasındaki farklılıklar Kendall İyi Uyuşum Katsayısı ile (Kendall Coefficient of Concordance) analiz edilmiş ve uzmanların ölçek maddelerine verdikleri puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$). Uzmanlar arasında görüş birliği olduğu saptanmıştır.

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin ölçüt bağımlı geçerliğini değerlendirmek amacıyla iç ölçüt geçerliğine dayalı madde analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu analizler ölçek maddelerinin güçlük dereceleri ile maddelerin ayırt etme güçlerinin incelenmesini kapsamaktadır (71). CTS 2, kişinin hem uyguladığı, hem de maruz kaldığı şiddeti ölçmektedir. Bu nedenle kızlar ve erkeklere yönelik ikili maddeleri içermektedir. Tek sayılı maddeler şiddeti uygulamayı, çift sayılı maddeler ise şiddete maruz kalmayı ölçen maddelerden oluşmaktadır. Bu nedenle iç ölçüt geçerliği analizleri bu durumu dikkate alarak ayrı ayrı değerlendirilmiştir. İç ölçüt geçerliğine dayalı madde analizlerinde (Tablo 4.4 ve Tablo 4.5) üst grup madde puan ortalamaları ile alt gruptaki madde puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı bulunmuştur ($p < 0.01$). Bu analiz sonucunda Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin iç ölçüt geçerliği olduğu, ölçeğin flört şiddetine ilişkin ölçülmek istenen davranışları ölçebildiği saptanmıştır.

Faktör analizinin ölçek geliştirmede kullanılabilir bir yöntem olduğu, ölçek uyarlanmasında kullanılmaması gerektiği belirtilmekte, neden olarak ölçeğin, yapısının değiştirilmesi ile eşdeğerliliğinin ortadan kalktığı ileri sürülmektedir. Araştırmacı tarafından alt ölçek içerikleri ya da faktörde yer alması gereken maddeler kesin olarak biliniyorsa, bu ölçme araçlarına faktör analizinin yapılmaması gerektiği belirtilmektedir (77). Bu nedenle araştırmada doğrulayıcı faktör analizi uygulanmamıştır.

5.2.Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Güvenirliğinin Değerlendirilmesi

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin güvenilirlik çalışmalarına yönelik zamana karşı değişmezliği (Test-Retest Yöntemi) Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu Tekniği, iç tutarlılığı Cronbach Alpha çözümlenmesi ve Madde Toplam Puan Korelasyon Tekniği ile analiz edilmiştir.

Bir ölçeğin güvenilirliğini yansıtan bir ölçüt iç tutarlılıktır. İç tutarlılık güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alpha) ölçek içinde bulunan maddelerin homojenliğinin

ölçütüdür. Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı ne kadar yüksek olursa bu ölçekte bulunan maddelerin o ölçüde birbirleriyle tutarlı ve aynı özelliğin öğelerini yordayan maddelerden oluştuğu varsayılır (62, 64). Yaptığımız çalışmada, CTS 2'nin Türkçe uyarlamasının cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı 0.92 olarak bulunmuş olup yüksek derecede güvenilirdir.

Bu çalışmada, CTS 2'nin alt ölçeklerinden "Uzlaşma" alt ölçeğinin cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.88 olup yüksek düzeyde güvenilir bulunmuştur. Ölçeğin ABD, Japonya, Hindistan, İsrail'de yapılan uyarlama çalışmalarında cronbach alfa güvenilirlik katsayı ortalamaları bizim çalışmamızla benzerlik göstermektedir (0.88, 0.97, 0.89, 0.87) (82).

Araştırmada "Psikolojik Şiddet" alt ölçeği için cronbach alfa güvenilirlik katsayı değeri 0.85 olarak bulunmuştur. ABD, Japonya, Hindistan ve İsrail'deki sonuçlar çalışmamızla benzerlik göstererek sırasıyla 0.74, 0.82, 0.81, 0.72 bulunmuştur (82). Çalışmamızda elde edilen cronbach alfa güvenilirlik katsayı değeri, bu ülkelerde yapılan çalışmalarla karşılaştırıldığında en yüksek değere sahiptir.

Araştırmada "Fiziksel Şiddet" alt ölçeği için iç tutarlılık güvenilirlik katsayı değeri 0.89 olup yüksek derecede güvenilirdir. Ölçeğin diğer ülkelerde yapılan güvenilirlik çalışmalarında fiziksel şiddet alt ölçeğine ait cronbach alfa güvenilirlik katsayı ortalamaları 0.88, 0.91, 0.93, 0.94 (ABD, Japonya, Hindistan, İsrail) olarak bulunmuştur (82).

"Seksüel Şiddet" alt ölçeği için çalışmamızda bulunan cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı 0,79 olup, oldukça güvenilirdir. Diğer ülkelerde yapılan çalışmalarla karşılaştırıldığında çalışmamızla benzerlik göstererek sırasıyla 0.82, 0.87, 0.90, 0.88 (ABD, Japonya, Hindistan, İsrail) bulunmuştur (82). Çalışmamızda elde edilen cronbach alfa güvenilirlik katsayı değeri, bu ülkelerde yapılan çalışmalarla karşılaştırıldığında en düşük değere sahiptir.

Son olarak yaptığımız çalışmada "Yaralanma" alt ölçeği için oldukça güvenilir olarak bulunan cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayı değeri 0.76'dır. Bu değer CTS 2'nin Türkçe uyarlamasına ait alt ölçeklerin cronbach alfa değerleri arasında en düşük bulunan değerdir. Ayrıca bu değer, ABD, Japonya, Hindistan, İsrail'de yapılan çalışmalarda bulunan cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları arasında da (sırasıyla 0.89, 0.90, 0.92, 0.94) en düşük değerdir (82).

Bir ölçeğin iç tutarlılığını gösteren diğer bir yöntem ise madde istatistikleridir. Madde istatistikleri ya da madde güvenilirliği olarak bilinen bu yöntemde bir test maddesinin varyansı, toplam test puanının varyansı ile karşılaştırarak arasındaki ilişkiye bakılır (63, 67, 73). Bu çalışmada maddelerin madde toplam puan korelasyonları Tablo 4.5'de gösterildiği gibi en düşük 0.12 ile en yüksek 0.56 arasındadır. Yapılan analizlerde değeri 0.20'nin altında olan 9 maddenin ölçekten çıkarılması durumunda, genel ölçeğin güvenilirlik katsayısını etkilemediği saptanmıştır. Güvenirliği değiştirmeyen bu maddelerin, ölçeği destekleyen maddeler olduğu ve ölçekten çıkarılmaması gerektiğine karar verilmiştir (75).

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin beş alt ölçeğinin madde toplam puan korelasyon katsayıları Tablo 4.6'da görüldüğü gibi, "Uzlaşma" alt ölçeği 0.43 ile 0.56, "Psikolojik Şiddet" alt ölçeği 0.31 ile 0.53, "Fiziksel Şiddet" alt ölçeği 0.21 ile 0.68, "Seksüel şiddet" alt ölçeği 0.33 ile 0.51 ve "Yaralanma" alt ölçeği 0.17 ile

0.34 arasında olup, tüm boyutlarda istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı bulunmuştur. Yalnız “Yaralanma” alt ölçeğinde bulunan 41. ve 55. maddeler düşük korelasyon değerine sahiptir. Bu maddeler çıkartıldığında ölçeğin Cronbach alfa değerinde bir değişiklik olmadığı saptanmıştır. Buna ek olarak her bir alt ölçekte bulunan maddelerin toplam puanla yeterli korelasyon gösterdiği, alt ölçekleri oluşturan maddelerin ölçeğin bütünüyle ilişkili oldukları, sonuç olarak her bir alt ölçeğin güvenilir olduğu görülmüştür.

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği ile her bir alt ölçek arasındaki uyumuna bakmak için alt ölçek toplam puan ile ölçeğin toplam puan korelasyonu Tablo 4.8’de incelendiğinde, korelasyon katsayıları 0.42 ile 0.85 arasında ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Bu sonuç her bir alt ölçeğin ölçtüğü özellikle, ölçeğin tümünün ölçtüğü özelliğin birbiri ile uyumlu ve tutarlı olduğunu göstermektedir.

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği’nin zamana karşı değişmezlik analizinde test-retest yöntemi kullanılmıştır. İki uygulama arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile hesaplanmıştır. İki uygulamadan elde edilen korelasyon değerleri, “Uzlaşma” alt ölçeği için $r=0.97$, “Psikolojik Şiddet” alt ölçeği için $r=0.99$, “Fiziksel Şiddet” alt ölçeği için $r=0.99$, “Seksüel şiddet” alt ölçeği için $r=0.99$ ve “Yaralanma” alt ölçeği için ise $r=1.00$ ’dir. Elde edilen test tekrar test güvenilirlik katsayıları Türkçe Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği’nin zamana karşı değişmezliğinin oldukça tutarlı olduğunu göstermektedir. Çünkü korelasyon katsayı değerinin +1’e yaklaşması, değişkenler arasında mükemmel bir ilişki olduğunu ifade etmektedir (81).

5.3.Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği’ne İlişkin Araştırma Sonuçlarının İncelenmesi

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği’nin analizlerinde, gençlerin flört ilişkilerindeki şiddet davranışına (son bir yıl içinde en az 1 kez) ilişkin prevalansları incelenmiştir. Uzlaşma alt ölçeğinden elde edilen verilerinde kızların %94.8’inin, erkeklerin ise %96’sının ilişkilerinde yaşadıkları çatışmaların çözümünde uzlaşmayı tercih ettikleri bulunmuştur. Straus ve arkadaşlarının (80) 1996 yılında Amerika’da 317 öğrenci üzerinde yaptıkları çalışmada, kızların uzlaşma alt ölçeğinden elde edilen verilerinde %98’i partnerlerine karşı uzlaşmacı yaklaşım gösterdiği, erkeklerin %100’ünün bu davranışı gösterdiği bulunmuştur. Bu sonuçlar hem kızların, hem de erkeklerin partnerlerini kaybetmek istemediklerini ve alttan aldıklarını düşündürmektedir.

Araştırmada kızların %41.2’si partnerlerine karşı psikolojik şiddet uygularken, bu oran erkeklerde %48.1 olup, erkeklerin kızlara göre psikolojik şiddet uygulama oranları daha yüksektir. Straus ve arkadaşlarının (80) çalışmasında ise kızların %69.7’si, erkeklerin %61.6’sının partnerine karşı psikolojik şiddet uyguladığı bulunmuş olup, bu oranlar bizim çalışmamızdan daha yüksektir. Rivera ve arkadaşlarının Meksika’da 7960 genç üzerinde yapmış oldukları çalışmada ise kızların %9.3’ü, erkeklerin ise %8.5’i psikolojik şiddet mağduru olduğunu belirtmiştir. Çalışma sonuçlarındaki büyük farklılıkların, bir kültürde psikolojik şiddet olarak tanımlanan davranışın diğer kültürde normal karşılandığını düşündürmektedir (42).

Araştırmada kızların %6.5'inin, erkeklerin %10.1'inin partnerlerine karşı fiziksel şiddet uyguladığı bulunmuştur. Diğer ülkelerde yapılan çalışmalarda fiziksel şiddet deneyimi %9.0'dan %52.0'a kadar değişen oranlarda bildirilmiştir (2, 27). Straus ve arkadaşlarının (80) çalışmasında, kızların %35.0'inin, erkeklerin ise %47'sinin partnerlerine karşı fiziksel şiddet kullandığı bulunmuş olup, çalışmamızdaki oranlardan daha yüksektir. Rivera ve arkadaşlarının çalışmasında yukarıda verilen bulgulardan farklı olarak kızların %9.8'i ve erkeklerin %22.7'si fiziksel şiddete maruz kaldıklarını belirtmiş olup, erkekler kızlara oranla daha fazla fiziksel şiddetle karşılaşmaktadır (42). Yapılan çalışmalar, erkekler ile kızların fiziksel şiddet deneyiminde farklı sonuçlar olduğunu göstermektedir.

Çalışmamızda kızların %1.6'sı partnerlerine karşı seksüel şiddet uygularken, bu oran erkeklerde %14.4'dür. Straus ve arkadaşlarının ABD'de yaptığı çalışmada ise kızların %18.0'i, erkeklerin %37.0'si partnerlerine karşı seksüel şiddet uyguladıklarını belirtmiştir. ABD'de yapılan çalışmada seksüel şiddet belirtme oranlarının, bu çalışmaya göre daha yüksek olması, cinsel yönden aktif gençlerin sayısının daha fazla olmasına (80) ve cinsel şiddet davranışlarını daha fazla ifade edebilmelerine bağlanabilir.

Şiddet sonucu yaralanmaya ilişkin prevalanslar çalışmada, kızlar için %0.4, erkekler için ise % 4.0'tür. Bu sonuca göre her 10 kıza karşın 1 erkek yaralanmaya varan şiddet ile karşılaşmaktadır. Straus ve arkadaşlarının çalışmasında yaralanma prevalansı, kızlar için %15.0, erkekler için ise % 9.0'dur (80). Şiddete uğrayan kızların daha çok yaralanmalarının nedeni, erkeklerin fiziksel olarak yaralanmayla sonuçlanabilecek şiddet uygulama kapasitelerinin yüksek olmasına bağlanabilir.

SONUÇLAR

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Türkçeye uyarlamak için yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonucunda;

1. Ölçeği kapsam geçerliğini değerlendirmek amacıyla, uzmanların Türkçe'ye uyarlanan ölçek maddelerine verdikleri puanlar Kendall İyi Uyuşum Katsayısı analizi sonucunda değerlendirilmiştir. Uzmanlar arasında görüş farklılığı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).
2. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin iç ölçüt geçerliğine dayalı madde analizlerinde, üst gruptaki madde puan ortalamaları ile alt gruptaki madde puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak incelendiğinde ileri derecede anlamlı bulunmuş olup iç ölçüt geçerliği alınmıştır ($t=-5.61$, $p=0.00$; $t=-5.49$, $p=0.00$).
3. Yapılan güvenilirlik analizleri sonucunda iç tutarlılık güvenilirlik kat sayısı örneklem grubu için ileri derecede güvenilir olduğu bulunmuştur ($\alpha = 0.92$). Ölçeğin, her bir alt ölçeklerinin iç tutarlılık güvenilirlik kat sayıları oldukça güvenilir bulunmuştur ($\alpha = 0.76 - 0.89$).
4. Ölçek maddelerinin, madde toplam puan korelasyonları incelendiğinde maddeler ile toplam ölçek arasında 0.12 ile 0.56 arasında dağılım göstermiştir. Değeri 0.20'nin altında olan maddelerin ölçekten çıkarılması durumunda, genel ölçeğin güvenilirlik katsayısının etkilenmediğinin görülmesi üzerine hiçbir madde ölçekten çıkartılmamıştır.
5. Ölçek alt boyutlarının madde toplam puan korelasyonları incelendiğinde, "Uzlaşma" alt ölçeği 0.43 ile 0.56, "Psikolojik Şiddet" alt ölçeği 0.31 ile 0.53, "Fiziksel Şiddet" alt ölçeği 0.21 ile 0.68, "Seksüel şiddet" alt ölçeği 0.33 ile 0.51 ve "Yaralanma" alt ölçeği 0.17 ile 0.34 arasında olup, tüm boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre alt ölçekleri oluşturan maddeler ölçeğin bütünüyle ilişkilidir ($p<0.01$).
6. Zamana karşı değişmezlik analizinde, örneklem kriterlerini taşıyan 30 öğrenciye 4 hafta ara ile anket tekrar uygulanmıştır. İki uygulama arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile hesaplanmıştır. İki uygulamadan elde edilen korelasyon değerleri "Uzlaşma" alt ölçeği için $r=0.97$, "Psikolojik Şiddet" alt ölçeği için $r=0.99$, "Fiziksel Şiddet" alt ölçeği için $r=0.99$, "Seksüel şiddet" alt ölçeği için $r=0.99$ ve "Yaralanma" alt ölçeği için ise $r=1.00$ 'dir. Elde edilen test tekrar test güvenilirlik katsayılarına göre Türkçe Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin zamana karşı değişmezliği oldukça tutarlıdır.
7. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin analizlerinde, gençlerin flört ilişkilerinde şiddet davranışına (son bir yıl içinde en az 1 kez) ilişkin prevalansları incelenmiştir. Görüşme alt ölçeğinden elde edilen veriler kızların %94.8'inin, erkeklerin ise %96.0'ının ilişkilerinde yaşadıkları

çatışmaların çözümünde uzlaşmayı tercih ettikleri bulunmuştur. Kızların %41.2'si partnerlerine karşı psikolojik şiddet uygularken, bu oran erkeklerde %48.1'dir. Fiziksel şiddet değerlendirildiğinde kızların %6.5'inin, erkeklerin ise %10.1'inin partnerlerine karşı şiddet uyguladığı bulunmuştur. Yine kızların %1.6'sı partnerlerine karşı seksüel şiddet uygularken, bu oran erkeklerde %14.4'tür. Şiddet sonucu yaralanmaya ilişkin prevalanslar, kızlar için %0.4, erkekler için ise % 4'tür.

Sonuç olarak, Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin Türkçe formunun oldukça yeterli güvenilirlik ve geçerlik göstergelerine sahip bir ölçme aracı olduğu, ölçeğin flört eden genç çiftlerde birbirlerine karşı uyguladıkları şiddet davranışlarını ölçebileceği saptanmıştır. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği ile flört şiddetinin boyutlarını saptamak amacıyla yabancı literatürde birçok çalışma yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe formu benzer çalışmaların ülkemizde de yapılmasına olanak sağlayarak toplum sağlığı sorunu olan şiddetin prevalansını ve etkileyen faktörleri, doğru ve kısa zamanda belirlenmesine katkı sağlayacaktır.

ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre aşağıda belirtilen öneriler getirilmiştir;

1. CTS 2 ölçeğinin daha geniş ve farklı örneklerde ve farklı yaş gruplarında geçerlik ve güvenilirliğinin test edilmesi,
2. CTS 2 ölçeğinin doğrulayıcı ve açıklayıcı faktör analizi kullanılarak Türk kültürüne uygunluğunun değerlendirilmesi,
3. CTS 2'nin geçerlik ve güvenilirliği yüksek bulunduğundan, daha geniş öğrenci gruplarında şiddet prevalansını araştırmak üzere uygulanması,
4. CTS 2 ölçeği kullanılarak, ilişkilerdeki şiddet prevalanslarının bulunup, şiddet uygulamayı ve şiddete maruz kalmayı etkileyen nedenlerin açıklanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Furlong, M., Felix, E., Simental, J., Greaf, J., Klein, A., Gonzales, M. & Austin, G., (2005). National Conference of the Hamilton Fish Institute on School and Community Violence 2004: *Dating Violence Patterns of California Adolescents*, February 17, 1-15.
2. O'Keefe, M. (2005). Teen Dating Violence: A Review of Risk Factors and Prevention Effort. *National Electronic Network on Violence Against Women*,1(2): 1-5.
3. Hyman, K. B. (1999). Dating Violence Among Adolescents: Risk Factors and Implications for Treatment and Research. *University of Pittsburgh Office of Child Development, a Program of the University For Social and Urban Research. Special Report*. September:1-4
4., (2005). Teen Dating Violence fact sheet. Dating Violence Resource Center. (On-Line) Available at: www.ncvc.org/dvrc.16.11.2005.
5. Timothy A. R., Peggy, A. & Jonathan D. K., (2005). Intimate Partner Abuse and the Reproductive Health of Sexually Active Female Adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 36: 380-385.
6. Kayı, Z., Yavuz, M. F. & Arıcan, N. (2000). Kadın Üniversite Gençliği ve Mezunlarına Yönelik Cinsel Saldırı Mağdur Araştırması. *Adli Tıp Bülteni*. 5(3): 157-163.
7. Ashley, O. S. & Foshee, V. A. (2005). Adolescent Help-Seeking for Dating Violence: Prevalence, Sociodemographic Correlates, and Sources of Help. *Journal of Adolescent Health*. 36: 25-31.
8. Sanders, S. M. (2003). Teen Dating Violence. Peter Lang Publishing, Inc. New York. 26-32.
9. Subaşı, A. & Akın, A. (2005). Kadına Yönelik Şiddet Nedenleri ve Sonuçları. Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi. (On-Line) Ulaşılabilir :www.huksam.hacettepe.edu.tr/ilgiliyayinlar/pdf/kadina_yon_siddet.pdf. 16.11.2005.

10. Özcebe, H., Aslan, D., Karabiber, A.H., Küçüköztaş, M.F., Oransay, K. & Ölmez, İ. (2002). Bir Grup Üniversite Öğrencisinin “Flört Şiddeti” Konusundaki Görüşleri. *Toplum Ve Sosyal Hizmet*, 13(1): 20–28.
11. Yiğitalp, G., Melikşah, E. & Özkaynak, V. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Konusunda Deneyimleri ve Bu Konudaki Görüşleri. *Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 6(2): 131-136.
12. Atman, Ü.C. (2003). Kadına Yönelik Şiddet; Cinsel Taciz / Irza Geçme. *STED*, 12(9) :333.
13. World Health Organization, (2002). *World Report on Violence and Health*. Chapter 4. Violence by Intimate Partners. Geneva: 87-111.
14. Eren, A. (2005). Korku Kültürü, Değerler Kültürü ve Şiddet. *Aile ve Toplum Dergisi*, 8(2): 23-37.
15. Aydın, A. (2007). Düşünce Tarihi ve İnsan. Gendaş Kültür Yayınları. 2. Baskı. İstanbul.
16. Çiftpınar, B. (2003). Dil ve Sözel Şiddet. *Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6: 45-57.
17. Özalp, A. (2005). Flört. (On-Line) Ulaşılabilir:http://www.sevde.de/islam_Ans/F/flort.html. 16.11.2005.
18. Öztürk, Y. (2006). Erciyes Üniversitesi Halk Sağlığı Ders Notları. Kadına Yönelik Şiddet Nedenleri ve Sonuçları. (On- Line) Ulaşılabilir: tip.erciyes.edu.tr/Ders_Notlari/Yusuf%20Öztürk/Kadına%20Yönelik%20Şiddet.doc. 10.10.2006
19. Hickmen, L.J & Jaycox, L.H. (2004). Dating Violence Among Adolescent Prevalence, Gender Distribution, and Prevention Program Effectiveness. *Trauma Violence & Abuse*, 5(2): 124.
20. O’Keefe, M & Teister, L. (1998). Victims of Dating Violence Among High School Students. Are the Predictors Different for Males and Females?. *Violence Against Women*, 4(2):195-223.
21. Patten, P. (2000). Dating Violence: Why Does it Occur and How Does it Fit in the Cycle of violence?. *Parent News*, 6(4): 1-3.

22. Polat, O. (2005). Kadına Yönelik Şiddet. (On- Line) Ulaşılabilir :http://www.adlitip.org/yazilar/turkce/konular/adli_tip/kadina_yonelik_sid_det.htm. 10.10.2006.
23. Günşen, T. (1994). Ailede Kadına Karşı Şiddet ve Kadın Suçluluğu. T.C. Başbakanlık Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü. 13-27.
24. Ayrancı, Ü., Günay, Y. & Ünlüoğlu, İ. (2002). Hamilelikte Aile İçi Eş Şiddeti. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3 : 75-87.
25.(2005). Aile İçi Şiddet. T.C. Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü. http://www.aile.gov.tr/tr/aile_icisiddet.htm. 15.11.2005.
26. Uğurlu, N. & Ulu, S.(2003). Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlar: Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik, Yaş, Eğitim ve Gelir Düzeyinin Etkileri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 6(11-12): 53-65.
27. Avery-Leaf, S. & Cascardi, M. (2004). Chapter 4: Dating Violence Education: Prevention and Early Intervention Strategies. Edt. Schewe, P. A. Preventing Violence in Relationships. 2 nd Ed. Washington. American Psychological Association Pres, 79-106.
28. Adak, N. (2004). Bir Sosyalizasyon Aracı Olarak Televizyon ve Şiddet. Ahmet Yesevi Üniversitesi, *Bilig, Yaz*, 30: 27-38.
29. Ögüt, S. (2004). Öğrenmenin Kavramsal Boyutu ve Öğrenmeye İletişimsel Bir Yaklaşım, Görsel İletişim Tasarım Bölümü, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul: 4-11.
30. Ünal, G. (2005). Aile İçi Şiddet. *Aile ve Toplum Dergisi*, 8(2): 85-93.
31. Göksu, E. (2007). İnsanlık Tarihinin Değişmeyen Fenomenleri: Şiddet ve Savaş. (On- Line) Uşalılabilir: www.kku.edu.tr/fen_edebiyat/tarih/yayin/fenomen.htm. 21.09.2007.
32. Foshee, V.A., Benefield, T.S., Ennett, S.T., Bauman, K.E & Suchindran, C. (2004). Longitudinal Predictors of Serious Physical and Sexual dating Violence Victimization During Adolescence. *Preventive Medicine*, 39: 1007-1016
33. Kaya, M., Güneş, G., Kaya, B. & Pehlivan, E. (2004). Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Boyun Eğici Davranışlar ve Şiddetle İlişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 5:5-10.

34. Swart, L., Seedat, M., Stevens, G & Ricardo, I. (2002). Violence in Adolescents' Romantic Relationships: Findings from a Survey Amongst School-going Youth in a South African Community. *Journal of Adolescence*, (25): 385-395.
35. Zapanta, S. (2004). Dating Violence. *Southern California Center of Excellence on Youth Violence Prevention, University of California, Riverside*, 1-4.
36. Vahip, İ. & Doğanavşargil, Ö. (2006). Aile İçi Şiddet ve Kadın Hastalarımız, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(2): 107-114.
37. Kingsfogel, K. M. & Grych, J. G. (2004). Interparental Conflict and Adolescent Dating Relationships: Integrating Cognitive, Emotional, and Peer Influences. *Journal of Family Psychology*, 18(3): 505-515.
38. Masson, H. & Erooga, M. (1999). Children and Young People Who Sexually Abuse Others. In Children. Editor Marcus Erooga. USA. Routledge, 1-17.
39. Connell, R. W. & Messerschmidt, J. W. (2005). Hegemonic Masculinity. *Gender & Society*, 19(6): 829-859.
40. Marcus, R. S. & Swett, B. (2003). Violence in Close Relationships the Role of Emotion. *Aggression and Violent Behavior*, 8: 313-327.
41. Erden, M. & Akman, Y. (2001). Gelişim ve Öğrenme. Arkadaş Yayınevi. Ankara. 54-57.
42. Rivera, L., Leigh, B. A., Ortega, R. G., Ayala, R. C. & Ponce, E. L. (2007). Prevalence and Correlation of Adolescent Dating Violence. *Preventive Medicine*, 44: 477-484.
43. Gömbül, Ö. (1998) Ailede Kadına Eşi Tarafından Uygulanan Şiddet ve Şiddette Mesliki Role İlişkin Hemşirelerin Tutumları İle Cinsiyet Rol Kalıpları Arasındaki İlişki. Doktora Tezi. Ankara. Hacettepe Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
44. Sullivan, C. (2002). Domestic & Dating Violence. A Information and Resource Handbook. 7 th Ed. Minnesota: 12-19.
45. Tel, H. (2002). Gizli Sağlık Sorunu: Ev İçi Şiddet ve Hemşirelik Yaklaşımları. *C. Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 6(2): 2-9.
46. Hanson, R. F. (2002). Adolescent Dating Violence: Prevalence and Psychological Outcomes. *Child Abuse & Neglect*, 26: 447-451.
47. Bülbül Hızıl, S. (2004). Ergen Etiği. *STED*, 13(6): 206.

48. Çakmak, A. (2007). Türkiye’de ve Dünya’da Cinsel Sağlık Eğitimi Önemi, Sorunlar, Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinin Rolü. Derleme. Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı: 288-289.
49. Özcebe, H. (2002). Birinci Basamakta Adolesan Sorunlarına Yaklaşım. *STED*, 11(10): 374-376.
50. Gander, M.J. & Gardiner, H.W. (1998). Çev. Ali Dönmez, Nermin Çelen, Bekir Onur. Çocuk ve Ergen Gelişimi. 3. Baskı. Ankara. İmge Kitabevi.
51. Çelen, N. (2005). “Ergenlik Dönemi Sorunları ve Ergenle İletişim”. Maltepe Üniversitesi Gençlik ve Rehberlik Sempozyumu, 2005.
52. Tamar, M. (2007). Gençlik: Değişim ve Süreklilik. Türkiye Psikiyatri Derneği. (OnLine)Ulaşılabilir:http://www.psikiyatri.org.tr/showpage.aspx?id=genclik_degisim_sureklilik. 12.10.2007.
53. Özcebe, H. & Dam V. A. (2005). Gençlere Yönelik Üreme Sağlığı Hizmetleri El Kitabı. Buluş matbaacılık. Ankara: 14-31.
54. Aras, Ş, Şemin, S., Günay, T., Orçın, E. & Özcan, Ş. (2005). Lise Öğrencilerinin Cinsel Tutum ve Davranış Özellikleri, *Türk Pediatri Arşivi*, 40: 72-82.
55. Kesen, N. F., Deniz, M. E. & Durmuşoğlu, N. (2007). Ergenlerde Saldırganlık ve Öfke Düzeyleri Arasındaki İlişki: Yetiştirme Yurtları Üzerinde Bir Araştırma. Selçuk Üniversitesi Dergisi, 354-357.
56. Landerburger, K. M. & Campbell, J. C. (2004). Chapter 37. Violence and Human Abuse. Edt. Marcia Stanhope, Jeanette Lancaster. Community & Public Health Nursing. Mosby Company. 5. edition. 874-901.
57. James, W. H., West, C., Deters, K. E. & Armijo, E. (2000). Youth Dating Violence. *Adolescence*, 35(139): 455-464.
58. Riner, M. E. & Saywell, R. M. (2002). Development of the Social Ecology Model of Adolescent Interpersonal Violence Prevention (SEMAIVP). *The Journal of School Health*, 72(2): 65-68.
59. Gilbert, E. S. & Harmon, J. S. (2002). Yüksek Riskli Gebelik ve Doğum. Edt. Lale Taşkın. Çev. Özen Kulakaç. Bölüm 23. Travma. Palme Yayıncılık. 609-611.
60. Merrell, J. (2001). Social Support for Victims of Domestic Violence. *Journal of Psychosocial Nursing & Mental Health Services*, 30(11):30-34.

61. Gözüm S. & Aksayan, S. (2002). Kültürlerarası Ölçek Uyarlaması Rehber I: Ölçek Uyarlama Aşamaları ve Dil Uyarlaması. *Hemar-GE Hemşirelik Araştırma Dergisi*, 4(1): 9-14.
62. Savaşır, İ. (1994). Ölçek Uyarlamasındaki Sorunlar ve Bazı Çözüm Yolları, *Türk Psikoloji Dergisi Özel Sayısı*, 9(33): 27-31.
63. Öner, N. (1994). Türkiye’de Kullanılan Psikolojik Testler. Bir Başvuru Kaynağı. 3. Basım. İstanbul. Boğaziçi Üniversitesi Matbaası. 3-39
64. Ercan, İ. & Kan, İ. (2004). Ölçeklerde Güvenirlik ve Geçerlik. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30 (3): 211-216.
65. Baykul, Y. (2000). Eğitimde, Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması, ÖSYM Yayınları. 1. Basım. Ankara. 141-223.
66. Aydemir, Ö. (2004). Değerlendirme Araçlarında Psikometrik Özellikler. 1. Sağlıkta Yaşam Kalitesi Sempozyumu Program El Kitabı. İzmir. 7-9. (OnLine) Ulaşılabilir: http://www.bayar.edu.tr/~saykad/g_omeraydemir1.htm. 02.05.2006
67. Gözüm S. & Aksayan, S. (2002). Kültürlerarası Ölçek Uyarlaması Rehber II: Psikometrik Özellikler ve Kültürlerarası Karşılaştırma. *Hemar-GE Hemşirelik Araştırma Dergisi*, 4(2): 9-20.
68. Kuruüzüm, A. (2006). Akdeniz Üniversitesi. Sayısal Araştırma Yöntemleri Ders Notları. 29-35.
69. Woods, N. F. (1988). Nursing Research. Assessing Nursing Research Measures: Reliability and Validity. Edt. Nancy Fugate Woods, Marci Catanzaro, Mosby Company. Washington. 249-251.
70. Aker, S., Dündar, C. & Peşken, Y. (2005). Ölçme Araçlarında İki Yaşamsal Kavram: Geçerlik ve Güvenirlik. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Dergisi*, 22(1): 50-60.
71. Özgüven, İ. E. (2000). Psikolojik Testler. Güvenirlik ve Geçerlik, Sistem Ofset Yayıncılık, Ankara, 83-107.
72. Legendre, P. (2005). Species Associations: The Kendall Coefficient of Concordance Revisited. *Journal of Agricultural, Biological and Environmental Statistics* 10(2): 226-245.
73. Tezbaşaran, A. (1996). Likert Tipi Ölçek Geliştirme. Ankara. *Türk Psikologları Derneği Yayınları*. 49-50.

74. Erkuş, A. (1999). İstatistik Paket Programlarını Doğru Kullanabiliyor muyuz? Birkaç Uyarı. *Türk Psikoloji Bülteni*. 12: 28-33.
75. Tavşanel, E. (2002). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Atlas Yayınevi. Ankara.
76. Özdamar, K. (2004). Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi (Çok Değişkenli Analizler). Bölüm 9. Faktör Analizi. 5. Basım. Kaan Kitabevi. Eskişehir. 235.
77. Akgül, A. (2003). Tıbbi Araştırmalarda İstatistiksel Analiz Teknikleri SPSS Uygulamaları. 2. Baskı. Emek Ofset Ltd. Şti. Ankara. 440-441.
78. Atay, S., Conk, Z., Kantar, M. & Bolışık, B. (2007). Memorial Semptom Değerlendirme Ölçeği'nin (Msdö 10-18) Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Ege Pediatri Bülteni*, 14(2):93-97.
79. Sönmez, V. (1999). Bilimsel Araştırmalarda Yapılan Yanlışlıklar. *Hemşirelik Araştırma Dergisi*, 1: 13-22.
80. Straus, M.A., Hamby, S.L., McCoy, S. & Sugarman, D.B. (1996). The Revised Conflict Tactics Scales: Development and Preliminary Psychometric Data. *Journal of Family Issues*, 17(3):283-316.
81. Özsoy, O. (2005). İktisatçılar ve İşletmeciler İçin İstatistik. 2. Baskı. Siyasal Kitabevi. Ankara. 351.
82. Straus, M.A. (2004). Cross-Cultural Reliability and Validity of the Revised Conflict Tactics Scales: A Study of University Student Dating Couples in 17 Nations. *Cross-Cultural Research*, (38) 4: 407-432.

ÖZGEÇMİŞ

Yıldı Arzu ABA 1981 yılında İstanbul'da doğdu. 1988–1995 yılları arasında ilk ve orta öğrenimini, 1996–1999 yılları arasında Kızılay Özel Hemşirelik Lisesi'nde lise öğrenimini tamamladı. 1999 yılında Ankara Kızılay Kan Merkezi'nde Hemşire olarak göreve başladı. Aynı yıl Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokul'unda lisan eğitimine başladı ve 2004 yılında mezun oldu. 2005 yılında Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği alanında yüksek lisans eğitimine başladı. 2004 yılında Antalya Kızılay Kan Merkezinde göreve başladı ve Ekim 2007'de görevinden ayrıldı. Kasım 2007 tarihinden itibaren Uşak Üniversitesi Uşak Sağlık Yüksekokulu'nda Öğretim Görevlisi olarak görevini sürdürmektedir. ABA, evli olup, yabancı dili İngilizcedir.

EKLER

Katılımcıları Bilgilendirme Formu

“ Sayın Katılımcı;

Adım Yıldı Arzu ABA, Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği A.B.D’de yüksek lisans yapmaktayım. Akdeniz Üniversitesi’nde flört eden öğrencilerde çatışmaları çözümü şekillerini belirlemek üzere bir araştırma yapıyorum. (Flört, gençlerin duygusal açıdan olgunlaşmalarını, cinsellik konusunda bilgilenmelerini, birbirlerini tanıyarak bilinçli bir beraberlik oluşturmalarını sağlayacak bir deneyimdir) Bu amaç doğrultusunda, sizlerin cevaplama için sosyodemografik özellikleri ve ilişkiniz içinde sorunların çözümüne yaklaşımlarınızı içeren soru formları hazırlanmıştır. Sorular yanıtlamak ortalama 15 dakikanızı alacaktır. Sorulan sorulara cevap vermeniz, flört eden çiftlerdeki çatışmalara yönelik çözüm yollarının geliştirilmesi ve yapılacak eğitimlerle gençlerin sağlık düzeyinin geliştirilmesine katkı sağlaması açısından önemlidir. Toplanan veriler yalnızca araştırma için kullanılacak ve araştırmacı dışında bir başka kişi veya kurumla paylaşılmayacaktır. Gizliliği sağlamak amacıyla isim alınmayacaktır.

Katılımınız için teşekkür ederim.”

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin İzin Formu

Dear Graduate Student:

Thank you for your interest in using WPS test materials in research. See the accompanying literature for details on available components, including current prices, and note that the instrument's manual serves, in effect, as a specimen set, as it contains sample administration materials as well as comprehensive discussions of development, administration, scoring, interpretation, etc.

WPS encourages scholarly research with its instruments, and you do not require permission to **use** our instruments in this context, with the following stipulations:

- (1) All materials must be used ethically and for the purposes and in the manner for which they were intended.
- (2) Students generally need to purchase and use test materials under the direct supervision of a qualified professional. Consequently, please arrange for your supervising faculty member to send to WPS a letter – by mail or fax on your institution's letterhead, or by e-mail through his/her institutional address – indicating that s/he will supervise your use of a specifically-named test in accord with recognized, professional and ethical principles.
- (3) No reproduction, adaptation or translation of the materials may be made in any format, for any purpose, electronic or otherwise, without the prior, written permission of WPS.

Also, WPS offers discounts against the cost of WPS-published test materials needed for qualified scholarly studies. To apply, please send to my attention — along with the supervision letter requested above in number 2 — a brief summary of the nature of your research, including the estimated period of its completion, and a list of the estimated quantities of specific WPS test components you'll need. On approval, we'll send to you a Memorandum of Discount Authorization for 20% off the single-unit price of all related test components (including kits), which will request among its conditions that you share the results of your study with WPS. The discount cannot be applied retroactively, so be certain to secure one before making your purchase.

We appreciate your interest in our publications and hope for the opportunity to serve your research needs. Please let me know if you have any questions.

Sincerely yours,

Susan Dunn Weinberg
Assistant to the President
WPS Rights and Permissions
Western Psychological Services
12031 Wilshire Boulevard
Los Angeles, CA 90025-1251
e-mail: weinberg@wpspublish.com
Tel: 310/478-2061, ext. 12
Fax: 310/478-7838

Araştırma İzin Belgesi

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

SAYI : B.SG.2.AKD.0.70.72.02/04-7907
KONU: Araştırma izni

14.03.06* 2769

ANTALYA SAĞLIK YÜKSEKOKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Yıldı Arzu KASIMOĞLU ABA'nın, "Flört Eden Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinde Şiddet Prevalansı" konulu tezine ait soru formunu, Üniversitemize bağlı Fakülte ve Yüksekokul öğrencilerine uygulaması Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Sadık ÇAKMAKÇI
Rektör Yardımcısı

DAĞITIM :

Gereği :
Sağlık Bilimleri Ens.,
Antalya Sağlık YO.

Bilgi :
Fakülteler/Yüksekokullar

Öğrencilere Ait Sosyo-Demografik Veri Formu

1. Cinsiyetiniz: 1.Kız..... 2.Erkek.....
2. Doğum Yılımız:.....
3. Hayatınızda en çok yaşadığınız yerleşim yerini işaretleyiniz.
1. Büyükşehir 2. Şehir 3. İlçe 4. Kasaba 5. Köy
4. Üniversite eğitiminizin kaçınıcı yılındasınız?
5. Babanızın eğitim durumunu belirtiniz.
 1. Okur-yazar değil
 2. Okur-yazar
 3. İlkokul
 4. Ortaokul
 5. Lise
 6. Lisans
 7. Yüksek Lisans
6. Annenizin eğitim durumunu belirtiniz.
 - 1.Okur-yazar değil
 - 2.Okur-yazar
 3. İlkokul
 - 4.Ortaokul
 - 5.Lise
 - 6.Lisans
 - 7.Yüksek Lisans
7. Ailenizin kimlerden oluştuğunu belirtiniz.
 1. Anne, baba ve çocuklar
 2. Anne ve çocuklar
 3. Baba ve çocuklar
 4. Anne, baba, çocuklar, büyükanne ve büyükbaba
 5. Diğer (Belirtiniz.....)

8. Sigara kullanma sıklığınızın belirtiniz.

1. Hiç kullanmam
2. Günde 1–10 adet
3. Günde 11–20 adet
4. Günde 21 ve üzeri

9. Alkol kullanma sıklığınızı belirtiniz.

1. Hiç kullanmam.
2. Günde 1 kadehten az
3. Günde 2 kadeh
4. Günde 3 kadeh
5. Günde 4 kadeh
6. Günde 5 kadeh ve daha fazla
7. Diğer (Belirtiniz.....)

10. Şu an da birlikte olduğunuz kız/erkek arkadaşınız var mı?

1. Evet.....
2. Hayır

Cevabınız “Evet” ise 12. soruya geçiniz.

11. Geçmişte birlikte olduğunuz kız/erkek arkadaşınız oldu mu?

1. Evet.....
2. Hayır

12. Kız / Erkek arkadaşınız ile birlikte olduğunuz süreyi (ay olarak) belirtiniz.

.....

13. Birlikteliğinizde seksüel yönden aktif misiniz/aktif miydiniz?

1. Evet.....
2. Hayır.....

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği

Bir çiftin, ne kadar iyi geçinseler de karşılarındaki kişiye sinirlendikleri, karşı taraftan farklı şeyler istedikleri ya da sadece yorgun, moralleri bozuk olduğu için tartışmaları, kavga ettikleri zamanlar olacaktır/olabilir. Çiftler farklılıklarından kaynaklanan bu tip durumları çeşitli şekillerde çözmeye çalışırlar. Aşağıdaki liste, aranızda farklılıklar olduğunda olabilecekler hakkındadır. Lütfen, geçtiğimiz yıl içerisinde sizin ve kız/erkek arkadaşınızın listedekileri ne kadar yaptığınızı işaretleyiniz. Eğer bunlardan birini geçtiğimiz yıl içinde yaşamadınız ama önceki yıllarda yaşadysanız 7'yi işaretleyiniz.

	1 Kez	2 Kez	3-5 Kez	6-10 Kez	11-20 Kez	20'den fazla	Son Bir Yıdan Daha Önce	Hiç
Erkek/Kız arkadaşımla görüş ayrılığımız olmasına karşın ona ilgi gösterdim.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/Kız arkadaşımla görüş ayrılığımız olmasına karşın bana ilgi gösterdi.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/Kız arkadaşımla anlaşamadığımız konularda beni rahatsız eden durumu ona açıkladım.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/Kız arkadaşım da bana açıkladı.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/Kız arkadaşımın hakaret ya da küfür etti.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/Kız arkadaşım bana hakaret ya da küfür etti	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/Kız arkadaşım onu yaralayabilecek bir eşya fırlattım.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/Kız arkadaşım bana, beni yaralayabilecek bir eşya fırlattı.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımın kolunu burktum ya da saçını çektim.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım da benim kolumu burktu ya da saçımı çaktı.	1	2	3	4	5	6	7	0
Kavgamızın sonucunda vücudumda incinme, çürük ya da ufak kesikler oldu.	1	2	3	4	5	6	7	0
Kavgamızın sonucunda erkek/kız arkadaşımın vücudunda incinme, çürük ya da ufak kesikler oldu.	1	2	3	4	5	6	7	0
Herhangi bir durum/olay karşısında erkek/kız arkadaşımın duygularına saygı gösterdim.	1	2	3	4	5	6	7	0

	1 Kez	2 Kez	3-5 Kez	6-10 Kez	11-20 Kez	20'den fazla	Son Bir Yıdan Daha Önce	Hiç
Herhangi bir durum/olay karşısında erkek/kız arkadaşım benim duygularıma saygı gösterdi.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımı prezervatif kullanmadan ilişkiye girmek için zorladım.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım prezervatif kullanmadan ilişkiye girmek için beni zorladı.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/Kız arkadaşımı ittim ya da sarstım.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/Kız arkadaşım beni itti ya da sarsti.	1	2	3	4	5	6	7	0
Oral ya da anal ilişkiye girmek için erkek/kız arkadaşım karşı gücü kullandı (vurmak, yere çalmak, silah kullanmak gibi).	1	2	3	4	5	6	7	0
Oral ya da anal ilişkiye girmek için erkek/kız arkadaşım bana karşı gücü kullandı (vurmak, yere çalmak, silah kullanmak gibi).	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/Kız arkadaşım silah ya da bıçak çektim.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım bana silah ya da bıçak çekti.	1	2	3	4	5	6	7	0
Kavga sırasında erkek/kız arkadaşım başıma vurduğu için baygınlık geçirdim.	1	2	3	4	5	6	7	0
Kavga sırasında erkek/kız arkadaşımın başına vurduğum için baygınlık geçirdi.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımı şışko ya da çirkin diye çağırdım.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/Kız arkadaşım beni şışko ya da çirkin diye çağırdı.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımı yumrukladım ya da onu yaralayabilecek bir eşya ile vurdum.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım beni yumrukladı ya da beni yaralayabilecek bir eşya ile vurdu.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım ait herhangi bir eşyaya zarar verdim.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım bana ait herhangi bir eşyaya zarar verdi.	1	2	3	4	5	6	7	0

	1 Kez	2 Kez	3-5 Kez	6-10 Kez	11-20 Kez	20'den fazla	Son Bir Yıdan Daha Önce	Hig
Erkek/kız arkadaşımın kavgamızın sonucunda doktora gitmem gerekti.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımın kavgamızın sonucunda onun doktora gitmesi gerekti.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımın boğazını sıktım.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım benim boğazımı sıktı.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımın bana karşı sesimi yükseltti/bağırdı.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım bana karşı sesini yükseltti/bağırdı.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımın duvara vurdum/çarptım.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım beni duvara vurdu/çarptı.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımın aramızdaki sorunu çözebileceğimize emin olduğumu söyledim.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım bana aramızdaki sorunu çözebileceğimize emin olduğumu söyledi.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımın yaşadığımız bir kavga sonucunda doktora gitmem gerekti ama gitmedim.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımın yaşadığımız bir kavga sonucunda onun doktora gitmesi gerekti ama gitmedi.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımın dövdüm.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım beni dövdü.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımın zorla alıkoydum.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım beni zorla alıkoydu.	1	2	3	4	5	6	7	0
Cinsel ilişkiye girmesi için erkek/kız arkadaşımın karşı güc kullandım (vurmak, yere çalmak, silah kullanmak gibi).	1	2	3	4	5	6	7	0
Cinsel ilişkiye girmem için erkek/kız arkadaşımın bana karşı güc kullandı (vurmak, yere çalmak, silah kullanmak gibi).	1	2	3	4	5	6	7	0

	1 Kez	2 Kez	3-5 Kez	6-10 Kez	11-20 Kez	20'den fazla	Son Bir Yılda	Daha Önce	Hiç
Tartışma sırasında odayı, evi ya da bulunduğumuz mekanı terk ettim.	1	2	3	4	5	6	7	0	0
Tartışma sırasında arkadaşım odayı, evi ya da bulunduğumuz mekanı terk etti.	1	2	3	4	5	6	7	0	0
Erkek/kız arkadaşım istemediği zaman cinsel ilişkiye girmesi için ısrar ettim (fiziksel güç kullanmadan).	1	2	3	4	5	6	7	0	0
Erkek/kız arkadaşım istemediği zaman cinsel ilişkiye girmem için bana ısrar etti (fiziksel güç kullanmadan).	1	2	3	4	5	6	7	0	0
Erkek/kız arkadaşıma tokat attım.	1	2	3	4	5	6	7	0	0
Erkek/kız arkadaşım bana tokat attı.	1	2	3	4	5	6	7	0	0
Erkek/kız arkadaşımınla kavgamız sonucunda kemiğim kırıldı.	1	2	3	4	5	6	7	0	0
Erkek/kız arkadaşımınla kavgamız sonucunda onun kemiği kırıldı.	1	2	3	4	5	6	7	0	0
Erkek/kız arkadaşımı oral ya da anal ilişkiye girmesi için zarar vermekle tehdit ettim.	1	2	3	4	5	6	7	0	0
Erkek/kız arkadaşım oral ya da anal ilişkiye girmek için zarar vermekle tehdit etti.	1	2	3	4	5	6	7	0	0
Arkadaşımınla anlaşamadığımız bir durumda alttan alarak ona uzlaşmayı önerdim.	1	2	3	4	5	6	7	0	0
Arkadaşım, anlaşamadığımız bir durumda alttan alarak bana uzlaşmayı önerdi.	1	2	3	4	5	6	7	0	0
Erkek/kız arkadaşımı bilerek yaktım / haşladım.	1	2	3	4	5	6	7	0	0
Erkek/kız arkadaşımı beni bilerek yaktı / haşladı.	1	2	3	4	5	6	7	0	0
Erkek/kız arkadaşımınla, oral ya da anal cinsel ilişki kurması için ikna ettim (fiziksel güç kullanmadan).	1	2	3	4	5	6	7	0	0

	1 Kez	2 Kez	3-5 Kez	6-10 Kez	11-20 Kez	20'den fazla	Son Bir Yılda Daha Önce	Hig
Erkek/kız arkadaşım, oral ya da anal cinsel ilişki kurmak için beni ikna etti (fiziksel güç kullanmadan).	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımı kötü bir sevgili olmakla suçladım.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımı beni kötü bir sevgili olmakla suçladı.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımı üzmemek için bir şey yaptım.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım beni üzmemek için bir şey yaptı.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımı dövme ya da ona bir eşya fırlatmakla tehdit ettim.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım beni dövme ya da bana bir eşya fırlatmakla tehdit etti.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım ile kavgamızdan dolayı bedenimde ertesi gün de devam eden fiziksel acı hissettim.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım kavgamızdan dolayı bedenimde ertesi gün de devam eden fiziksel acı hissetti.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımı tekmeledim.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım beni tekmeledi.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşımı cinsel ilişkiye girmesi için tehdit ettim.	1	2	3	4	5	6	7	0
Erkek/kız arkadaşım cinsel ilişkiye girmek için beni tehdit etti.	1	2	3	4	5	6	7	0
Yaptığımız bir tartışma sonrasında erkek/kız arkadaşımın getirdiği barış önerisini kabul ettim.	1	2	3	4	5	6	7	0
Yaptığımız bir tartışma sonrasında erkek/kız arkadaşımın getirdiği barış önerisini kabul etti.	1	2	3	4	5	6	7	0

Conflict Tactics Scale (CTS2)

No matter how well a couple gets along, there are times when they disagree, get annoyed with the other person, want different things from each other, or just have spats or fights because they are in a bad mood, are tired, or for some other reason.

Couples also have many different ways of trying to settle their differences. This is a list of things that might happen when you have differences. Please circle how many times you did each of these things in the past year, and how many times your partner did them in the past year. If you or your partner did not do one of these things in the past year, but it happened before that, circle "7."

	Once	Twice	3-5 Times	6-10 Times	11-20 Times	More than 20 Times	Before in the past year	Never
1. I showed my partner I cared even though we disagreed.	1	2	3	4	5	6	7	0
2. My partner showed care for me even though we disagreed.	1	2	3	4	5	6	7	0
3. I explained my side of a disagreement to my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
4. My partner explained his or her side of a disagreement to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
5. I insulted or swore at my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
6. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
7. I threw something at my partner that could hurt.	1	2	3	4	5	6	7	0
8. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
9. I twisted my partner's arm or hair.	1	2	3	4	5	6	7	0
10. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
11. I had a sprain, bruise, or small cut because of a fight with my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
12. My partner had a sprain, bruise, or small cut because of a fight with me.	1	2	3	4	5	6	7	0
13. I showed respect for my partner's feelings about an issue.	1	2	3	4	5	6	7	0

	Once	Twice	3-5 Times	6-10 Times	11-20 Times	More than 20 Times	Before in the past year	Never
14. My partner showed respect for my feelings about an issue.	1	2	3	4	5	6	7	0
15. I made my partner have sex without a condom.	1	2	3	4	5	6	7	0
16. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
17. I pushed or shoved my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
18. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
19. I used force (like hitting, holding down, or using a weapon) to have oral or anal sex.	1	2	3	4	5	6	7	0
20. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
21. I used a knife or gun on my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
22. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
23. I passed out from being hit on the head by my partner in a fight.	1	2	3	4	5	6	7	0
24. My partner passed out from being hit on the head in a fight with me.	1	2	3	4	5	6	7	0
25. I called my partner fat or ugly.	1	2	3	4	5	6	7	0
26. My partner called me fat or ugly.	1	2	3	4	5	6	7	0
27. I punched or hit my partner with something that could hurt.	1	2	3	4	5	6	7	0
28. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
29. I destroyed something belonging to my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
30. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0

	Once	Twice	3-5 Times	6-10 Times	11-20 Times	More than 20 Times	Before in the past year	Never
31. I went to a doctor because of a fight with my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
32. My partner went to a doctor because of a fight with me.	1	2	3	4	5	6	7	0
33. I choked my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
34. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
35. I shouted or yelled at my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
36. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
37. I slammed my partner against a wall.	1	2	3	4	5	6	7	0
38. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
39. I said I was sure we could work out a problem.	1	2	3	4	5	6	7	0
40. My partner was sure we could work it out.	1	2	3	4	5	6	7	0
41. I needed to see a doctor because of a fight with my partner, but I didn't.	1	2	3	4	5	6	7	0
42. My partner needed to see a doctor because of a fight with me, but didn't.	1	2	3	4	5	6	7	0
43. I beat up my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
44. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
45. I grabbed my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
46. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
47. I used force (like hitting, holding down, or using a weapon) to make my partner have sex.	1	2	3	4	5	6	7	0
48. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0

	Once	Twice	3-5 Times	6-10 Times	11-20 Times	More than 20 Times	Before in the past year	Never
49. I stomped out of the room or house or yard during a disagreement.	1	2	3	4	5	6	7	0
50. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
51. I insisted on sex when my partner did not want to (but did not use physical force).	1	2	3	4	5	6	7	0
52. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
53. I slapped my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
54. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
55. My partner had a broken bone from a fight with me.	1	2	3	4	5	6	7	0
56. My partner had a broken bone from a fight with me.	1	2	3	4	5	6	7	0
57. I used threats to make my partner have oral or anal sex.	1	2	3	4	5	6	7	0
58. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
59. I suggested a compromise to a disagreement	1	2	3	4	5	6	7	0
60. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
61. I burned or scalded my partner on purpose.	1	2	3	4	5	6	7	0
62. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
63. I insisted my partner have oral or anal sex (but did not use physical force).	1	2	3	4	5	6	7	0

	Once	Twice	3-5 Times	6-10 Times	11-20 Times	More than 20 Times	Before in the past year	Never
64. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
65. I accused my partner of being a lousy lover.	1	2	3	4	5	6	7	0
66. My partner accused me of this.	1	2	3	4	5	6	7	0
67. I did something to spite my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
68. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
69. I threatened to hit or throw something at my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
70. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
71. I felt physical pain that still hurt the next day because of a fight with my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
72. My partner still felt physical pain that the next day because of a fight we had.	1	2	3	4	5	6	7	0
73. I kicked my partner.	1	2	3	4	5	6	7	0
74. My partner did this to me.			3	4	5	6	7	0
75. I used threats to make my partner have sex.	1	2	3	4	5	6	7	0
76. My partner did this to me.	1	2	3	4	5	6	7	0
77. I agreed to try a solution to a disagreement my partner suggested.	1	2	3	4	5	6	7	0
78. My partner agreed to try a solution I suggested.	1	2	3	4	5	6	7	0